

**Skonsolidowany raport
Grupy Kapitałowej Banku Millennium S.A.
za 1 półrocze roku 2019**

Wybrane skonsolidowane dane finansowe

	w tys. PLN		w tys. EUR	
	1.01.2019 - 30.06.2019	1.01.2018 - 30.06.2018	1.01.2019 - 30.06.2019	1.01.2018 - 30.06.2018
Przychody z tytułu odsetek i przychody o podobnym charakterze	1 487 497	1 234 043	346 898	291 082
Przychody z tytułu opłat i prowizji	422 827	414 561	98 607	97 785
Wynik finansowy przed opodatkowaniem podatkiem dochodowym	467 190	479 052	108 953	112 997
Wynik finansowy po opodatkowaniu	333 623	347 945	77 804	82 072
Całkowite dochody za okres sprawozdawczy	319 811	377 780	74 583	89 110
Przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej	(3 067 659)	(1 143 450)	(715 406)	(269 713)
Przepływy pieniężne netto z działalności inwestycyjnej	2 291 404	(3 021 576)	534 376	(712 720)
Przepływy pieniężne netto z działalności finansowej	865 332	(687 140)	201 803	(162 080)
Przepływy pieniężne netto, razem	89 077	(4 852 166)	20 774	(1 144 514)
Zysk (strata) na jedną akcję zwykłą (w zł / EUR)	0,28	0,29	0,06	0,07
Rozwodniony zysk (strata) na jedną akcję zwykłą	0,28	0,29	0,06	0,07
	30.06.2019	31.12.2018	30.06.2019	31.12.2018
Aktywa razem	93 670 305	80 458 914	22 029 705	18 711 375
Zobowiązania wobec banków i innych instytucji monetarnych	1 908 263	1 788 857	448 792	416 013
Zobowiązania wobec klientów	76 827 811	66 243 769	18 068 629	15 405 528
Kapitał własny	8 704 197	8 384 386	2 047 083	1 949 857
Kapitał zakładowy	1 213 117	1 213 117	285 305	282 120
Liczba akcji (w szt.)	1 213 116 777	1 213 116 777	1 213 116 777	1 213 116 777
Wartość księgowa na jedną akcję (w zł / EUR)	7,18	6,91	1,69	1,61
Rozwodniona wartość księgowa na jedną akcję (w zł / EUR)	7,18	6,91	1,69	1,61
Współczynnik wypłacalności	20,13%	21,68%	20,13%	21,68%
Zadeklarowana lub wypłacona dywidenda na jedną akcję (w zł / EUR)	-	-	-	-

Kursy przyjęte do przeliczenia danych finansowych na EUR

dla pozycji na dzień bilansowy	-	-	4,2520	4,3000
dla pozycji za okres objęty sprawozdaniem (kurs wyliczony jako średnia z kursów na koniec poszczególnych miesięcy okresu)	-	-	4,2880	4,2395

Skonsolidowany Raport Grupy Kapitałowej Banku Millennium za 1 półrocze 2019 roku

Spis treści

SKRÓCONE ŚRÓDROCZNE SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE FINANSOWE GRUPY KAPITAŁOWEJ BANKU MILLENNIUM S.A. ZA OKRES 6 MIESIĘCY ZAKOŃCZONY 30 CZERWCA 2019 R.	3
SKRÓCONE ŚRÓDROCZNE JEDNOSTKOWE SPRAWOZDANIE FINANSOWE BANKU MILLENNIUM S.A. ZA OKRES 6 MIESIĘCY ZAKOŃCZONY 30 CZERWCA 2019 R.	60

SKRÓCONE ŚRÓDROCZNE SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE FINANSOWE
GRUPY KAPITAŁOWEJ BANKU MILLENNIUM S.A.
ZA OKRES 6 MIESIĘCY ZAKOŃCZONY 30 CZERWCA 2019 R.

Spis treści

1.	Informacje ogólne o Emitencie	4
2.	Wstęp i Polityka rachunkowości	12
3.	Skonsolidowane Dane Finansowe (Grupa).....	14
4.	Noty do Skonsolidowanych Danych Finansowych	21
5.	Zmiany w procesie zarządzania Ryzykiem Finansowym	40
6.	Segmenty operacyjne	45
7.	Opis transakcji z podmiotami powiązаныmi	48
7.1.	Transakcje z grupą podmiotu dominującego	48
7.2.	Transakcje z osobami zarządzającymi i nadzorującymi Bank	49
7.3.	Informacje o wynagrodzeniach i korzyściach osób nadzorujących i zarządzających Bankiem	49
7.4.	Stan akcji Banku posiadanych przez osoby zarządzające i nadzorujące Bank	50
8.	Wartość godziwa	51
8.1.	Instrumenty finansowe nie ujmowane w bilansie według wartości godziwej	51
8.2.	Instrumenty finansowe ujmowane w bilansie według wartości godziwej	53
9.	Zobowiązania i Aktywa warunkowe	55
10.	Informacje Dodatkowe.....	57
10.1.	Dane o aktywach, które stanowią zabezpieczenie zobowiązań	57
10.2.	Papiery wartościowe stanowiące przedmiot transakcji z przyrzeczeniem odkupu.....	58
10.3.	Dywidenda za rok 2019	58
10.4.	Zysk na akcję	58
10.5.	Akcjonariusze posiadający co najmniej 5% ogólnej liczby głosów na WZA jednostki dominującej Grupy - Banku Millennium S.A.	58
10.6.	Informacje o udzieleniu przez Grupę poręczeń kredytu lub gwarancji	58
10.7.	Sezonowość i cykliczność działań.....	59
10.8.	Pozostałe informacje dodatkowe i wydarzenia po dacie bilansu.....	59

1. INFORMACJE OGÓLNE O EMITENCIE

Bank Millennium S.A. (Bank) jest ogólnopolskim, uniwersalnym bankiem oferującym swoje usługi wszystkim segmentom rynku poprzez sieć oddziałów i centrów korporacyjnych, sieci indywidualnych doradców i bankowość mobilną i elektroniczną.

Bank, wpisany pod nr KRS 0000010186 do Rejestru Przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego, prowadzonego przez Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy, XIII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego, ma swoją siedzibę na ul. Stanisława Żaryna 2 a w Warszawie.

Bank jest obecny na Giełdzie Papierów Wartościowych od 1992 r. i był pierwszym bankiem notowanym na warszawskim parkiecie.

Bank jest jednostką dominującą Grupy Kapitałowej Banku Millennium S.A. (Grupa), która zatrudnia ponad 8 500 pracowników, a podstawowymi przedmiotami jej działalności są działalność bankowa, leasingowa, faktoringowa, maklerska, kapitałowa, zarządzanie funduszami inwestycyjnymi oraz działalność portali internetowych.

Rada Nadzorcza i Zarząd Banku Millennium S.A. według stanu na dzień 30 czerwca 2019 r.

Skład osobowy Rady Nadzorczej był następujący:

- Bogusław Kott- Przewodniczący Rady Nadzorczej,
- Nuno Manuel da Silva Amado - Wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej,
- Dariusz Rosati - Wiceprzewodniczący i Sekretarz Rady Nadzorczej,
- Miguel de Campos Pereira de Bragança - Członek Rady Nadzorczej,
- Agnieszka Hryniewicz-Bieniek - Członek Rady Nadzorczej,
- Anna Jakubowski - Członek Rady Nadzorczej,
- Grzegorz Jędrzyński - Członek Rady Nadzorczej,
- Andrzej Koźmiński - Członek Rady Nadzorczej,
- Alojzy Nowak - Członek Rady Nadzorczej,
- Jose Miguel Bensliman Schorch da Silva Pessanha - Członek Rady Nadzorczej,
- Miguel Maya Dias Pinheiro - Członek Rady Nadzorczej,
- Lingjiang Xu - Członek Rady Nadzorczej.

Skład osobowy Zarządu Banku był następujący:

- Joao Nuno Lima Bras Jorge - Prezes Zarządu,
- Fernando Maria Cardoso Rodrigues Bicho - Wiceprezes Zarządu,
- Wojciech Haase - Członek Zarządu,
- Andrzej Gliński - Członek Zarządu,
- Wojciech Rybak - Członek Zarządu,
- Antonio Ferreira Pinto Junior - Członek Zarządu,
- Jarosław Hermann - Członek Zarządu.

Grupa Kapitałowa Banku Millennium S.A.

Jednostką dominującą Grupy jest Bank Millennium S.A., natomiast jednostką dominującą najwyższego szczebla w stosunku do Banku Millennium S.A. jest Banco Comercial Portugues - spółka notowana na giełdzie w Lizbonie.

Spółki wchodzące w skład Grupy Banku Millennium S.A. na dzień 30.06.2019 r. przedstawia poniższa tabela:

Nazwa	Rodzaj działalności	Siedziba	% udziału Grupy w kapitałach własnych	% udziału Grupy w głosach na WZA lub ZW	Ujęcie w sprawozdaniu Grupy
EURO BANK S.A.	bankowość	Wrocław	99,8	99,8	konsolidacja pełna
MILLENNIUM LEASING Sp. z o.o.	usługi leasingowe	Warszawa	100	100	konsolidacja pełna
MILLENNIUM DOM MAKLERSKI S.A.	usługi maklerskie	Warszawa	100	100	konsolidacja pełna
MILLENNIUM TFI S.A.	zarządzanie funduszami inwestycyjnymi	Warszawa	100	100	konsolidacja pełna
MILLENNIUM SERVICE Sp. z o.o.	wynajem i zarządzanie nieruchomościami, działalność agentów i brokerów ubezpieczeniowych	Warszawa	100	100	konsolidacja pełna
MILLENNIUM GOODIE Sp. z o.o.	działalność portali internetowych	Warszawa	100	100	konsolidacja pełna
MILLENNIUM TELECOMMUNICATION SERVICES Sp. z o.o.	operacje finansowe na rynku kapitałowym i usługi doradcze	Warszawa	100	100	konsolidacja pełna
PIAST EXPERT Sp. z o.o.	usługi marketingowe	Tychy	100	100	konsolidacja pełna
LUBUSKIE FABRYKI MEBLI S.A. w likwidacji	wytwarzanie mebli	Świebodzin	50 +1 akcja	50 +1 akcja	metoda praw własności(*)
BG LEASING S.A. w upadłości	usługi leasingowe	Gdańsk	74	74	koszt historyczny(*)

(*) Pomimo sprawowania kontroli nad spółką Lubuskie Fabryki Mebli S.A. oraz BG Leasing S.A. z uwagi na nieistotność tych jednostek z punktu widzenia realizacji nadrzędnego celu skonsolidowanego sprawozdania finansowego, jakim jest prawidłowe przedstawienie sytuacji finansowej Grupy, Grupa nie konsoliduje zaangażowania kapitałowego w tych podmiotach.

W dniu 4 czerwca 2019 r. zakończył się proces likwidacji spółki MB FINANCE AB z siedzibą w Sztokholmie.

POŁĄCZENIE JEDNOSTEK GOSPODARCZYCH

Przy rozliczaniu połączeń jednostek gospodarczych, w których Bank występuje jako jednostka przejmująca, stosowana jest metoda nabycia, zgodnie z wymogami MSSF 3 „Połączenia jednostek”.

W przypadku każdego nabycia jednostki ustalana jest jednostka przejmująca oraz dzień przejęcia, którym jest dzień objęcia kontroli nad nabywaną jednostką. Ponadto zastosowanie metody nabycia wymaga ujęcia i wyceny możliwych do zidentyfikowania nabytych aktywów, przejętych zobowiązań oraz wszelkich niekontrolujących udziałów w jednostce przejmowanej oraz ujęcia i wyceny wartości firmy lub zysku z okazynego nabycia. Jednostka przejmująca wycenia możliwe do zidentyfikowania nabyte aktywa i przejęte zobowiązania według ich wartości godziwych na dzień przejęcia.

W przypadku, gdy kwota netto wartości godziwych możliwych do zidentyfikowania nabytych aktywów i przejętych zobowiązań, przewyższa wartość godziwą przekazanej zapłaty, Bank jako jednostka przejmująca ujmuje w rachunku zysków i strat zysk z okazynego nabycia. Przed ujęciem zysku z okazynego nabycia Bank dokonuje ponownej oceny czy poprawnie zidentyfikowano wszystkie nabyte aktywa i wszystkie przejęte zobowiązania oraz ujęto wszystkie dodatkowe aktywa i zobowiązania.

W przypadku, gdy wartość przekazanej zapłaty wycenionej w wartości godziwej na dzień nabycia przewyższa ustaloną na dzień nabycia kwotę netto wartości godziwych możliwych do zidentyfikowania nabytych aktywów i przejętych zobowiązań, rozpoznana zostaje wartość firmy. Ustalona wartość firmy nie podlega amortyzacji, lecz na koniec każdego roku obrotowego oraz każdorazowo, gdy zaistnieją przesłanki, że mogło dojść do utraty wartości, jest poddawana testom na utratę wartości.

Zgodnie z wymogami MSSF 3, Bank dokonuje ostatecznego rozliczenia nabycia w okresie maksymalnie jednego roku od dnia objęcia kontroli.

TRANSAKCJA ZAKUPU AKCJI EURO BANK S.A.**Opis Transakcji**

W dniu 5 listopada 2018 r. Bank Millennium (strona przejmująca) ogłosił i podpisał wstępną umowę w sprawie transakcji zakupu 99.787% akcji Euro Bank S.A. (strona przejmowana) od SG Financial Services Holdings („Sprzedający”), spółki w 100% zależnej od Société Générale S.A. Istotą transakcji przewidzianej w umowie jest bezpośrednio nabycie przez Bank Millennium akcji od Sprzedającego.

Uzasadnienie strategiczne Transakcji

W wyniku zakończenia transakcji nabycia akcji Euro Banku Bank Millennium wzmocnił swoją ważną pozycję w polskim sektorze bankowym. Transakcja zwiększy liczbę klientów Banku o 1.4 mln oraz pozwoli Bankowi na znalezienie się wśród największych polskich banków pod względem liczby klientów detalicznych.

Nabycie Euro Banku pozwoli Bankowi na wzrost segmentu kredytów konsumpcyjnych, a także znaczenia tego segmentu dla całej Grupy.

Zakup Euro Banku umożliwi Bankowi Millennium uzyskanie kompetencji w modelu franczyzowym oraz wzmocni jego obecność w mniejszych miastach, gdzie Euro Bank jest silnie zlokalizowany i przyczyni się do zwiększenia geograficznego zasięgu sieci dystrybucji.

Cena

Strony umowy ustaliły cenę za nabycie akcji Euro Bank S.A. wynoszącą 1.833.000.000 PLN, która podlega mechanizmowi korekty ceny po zamknięciu transakcji, (tj. po przeniesieniu tytułu prawnego do Akcji na rzecz Banku Millennium). Na dzień sporządzenia Sprawozdania Finansowego szacunkowa cena zapłaty po korekcie wynosiła 1.844.017.010 PLN. Cena ostateczna zostanie skorygowana na podstawie porównania ostatecznej zaudytowanej wartości aktywów netto Euro Bank (wyliczonej, co do zasady, na dzień zamknięcia) z wartością referencyjną aktywów netto stanowiącą podstawę ustalenia ceny. W wyniku zastosowania tego mechanizmu ostateczna cena faktycznie zapłacona przez Bank Millennium za akcje może różnić się od ceny wskazanej powyżej.

Bank Millennium nie zamierza dokonywać podwyższenia kapitału zakładowego w celu finansowania Transakcji.

Finansowanie

Cena nabycia zgodnie z umową została zapłacona gotówką i została sfinansowana z wewnętrznych środków Banku. Dodatkowo umowa przewidywała, że w dniu zamknięcia finansowanie udzielone Euro Bankowi przez Societe Generale (w tym zadłużenie podporządkowane wobec SG) zostanie spłacone lub zrefinansowane przez Euro Bank lub Bank Millennium.

Zamknięcie nabycia

W dniu 3 stycznia 2019 roku Bank otrzymał informację o wydaniu w dniu 28 grudnia 2018 roku przez Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów decyzji o wyrażeniu zgody na dokonanie koncentracji polegającej na przejściu przez Bank kontroli nad Euro Bank S.A.

W dniu 28 maja 2019 roku Komisja Nadzoru Finansowego wydała decyzję o stwierdzeniu braku podstaw do zgłoszenia sprzeciwu co do nabycia przez Bank Millennium, wraz ze swoim podmiotem dominującym, Banco Comercial Português, S.A., akcji Euro Bank S.A. w liczbie powodującej przekroczenie prognozy 50% ogólnej liczby głosów na walnym zgromadzeniu Euro Banku oraz udziału w jego kapitale zakładowym oraz bezpośrednio stania się podmiotem dominującym Euro Banku.

31 maja 2019 r., realizując umowę nabycia akcji między Bankiem a SG Financial Services Holdings z dnia 5 listopada 2018 r. Bank dokonał zakupu akcji stanowiących około 99.787% kapitału zakładowego Euro Banku S.A. od Sprzedającego.

Dodatkowo, w dniu 31 maja 2019 r. Bank spłacił niepodporządkowane finansowanie udzielone Euro Bankowi przez Société Générale S.A. („SG”) w kwocie około 3.800.000.000 PLN. Poprzedzała to spłata przez Euro Bank części pożyczek podporządkowanych udzielonych przez SG w głównej kwocie 250.000.000 PLN, po uzyskaniu przez Euro Bank odpowiednich zgód KNF w tym zakresie.

W celu ograniczenia ryzyka związanego z posiadaniem przez Euro Bank portfelem kredytów hipotecznych denominowanych w CHF lub denominowanych w PLN, ale indeksowanych do CHF, Euro Bank oraz SG zawarły w dniu 31 maja 2019 r. umowę w przedmiocie Zwolnienia z Odpowiedzialności i Gwarancji Dotyczącą Portfela CHF, tak jak planowano w umowie nabycia akcji. Euro Bank, Bank Millennium oraz SG zawarły również umowę związaną ze świadczeniem przez SG określonych ograniczonych usług przejściowych na rzecz Euro Banku.

Po sfinalizowaniu zamknięcia Transakcji Bank zamierza włączyć Euro Bank w swoją strukturę, pod warunkiem uzyskania stosownych zgód regulacyjnych w tym względzie.

Plan połączenia

W dniu 6 czerwca 2019 r. Zarząd Banku Millennium oraz Zarząd Euro Banku uzgodniły i podpisały plan połączenia Banku Millennium oraz Euro Banku ("Połączenie"). Połączenie zostanie przeprowadzone zgodnie z art. 492 § 1 pkt 1 KSH przez przeniesienie całego majątku (wszystkich aktywów i pasywów) Euro Banku (jako banku przejmowanego) na Bank Millennium (jako banku przejmującego), bez podwyższenia kapitału zakładowego Banku Millennium.

W związku z Połączeniem akcjonariuszom mniejszościowym Euro Banku zostaną przydzielone i wydane istniejące, zdematerializowane akcje Banku Millennium ("Akcje Połączeniowe"), które zostaną nabyte na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie S.A. w obrocie wtórnym przez Millennium Dom Maklerski S.A. na polecenie Banku Millennium na podstawie art. 515 § 2 KSH.

W Planie Połączenia ustalono następujący parytet wymiany akcji: w zamian za 1 (jedną) akcję Euro Banku, akcjonariusz mniejszościowy Euro Banku otrzyma 4,1 Akcji Połączeniowych.

Na skutek Połączenia Bank Millennium wstąpi we wszystkie prawa i obowiązki Euro Banku, a Euro Bank zostanie rozwiązany bez przeprowadzania postępowania likwidacyjnego, a cały jego majątek zostanie przeniesiony na Bank Millennium. Połączenie nastąpi w dniu jego wpisu do rejestru przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego Banku Millennium.

Połączony Bank będzie prowadził działalność pod firmą Bank Millennium S.A. ustawy z dnia 15 września 2000 r. - Kodeks spółek handlowych ("KSH").

Połączenie zostanie przeprowadzone dopiero po uzyskaniu wszystkich wymaganych prawem zgód i zezwoleń, tj:

- (i) zezwolenia Komisji Nadzoru Finansowego ("KNF") na Połączenie na podstawie art. 124 ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Prawo bankowe ("Prawo Bankowe");
- (ii) zezwolenia KNF na zmiany statutu Banku Millennium na podstawie art. 34 ust. 2 Prawa Bankowego.

Wstępne rozliczenie Transakcji

Rozliczenie Transakcji przeprowadzone zostało metodą nabycia zgodnie z Międzynarodowym Standardem Sprawozdawczości Finansowej 3 „Połączenia jednostek” („MSSF”), którego zastosowanie wymaga m.in. ujęcia i wyceny możliwych do zidentyfikowania nabytych aktywów, przejętych zobowiązań wycenionych w wartości godziwej na dzień przejścia oraz wszelkich udziałów niedających kontroli w jednostce przejmowanej (jeśli występują) oraz oddzielnie ujęcia i wyceny wartości firmy lub zysku z okazynego nabycia.

Biorąc pod uwagę, że przejście kontroli nad Euro Bankiem S.A. nastąpiło z początkiem dnia 31 maja 2019 roku, wstępne rozliczenie Transakcji nastąpiło na podstawie danych z nabytej spółki na ten dzień, z uwzględnieniem korekt wymaganych przez MSSF 3.

W ramach transakcji Bank zidentyfikował udziały niekontrolujące wynoszące 0,2% łącznej wartości udziałów Euro Banku. Bank zamierza dokonać wykupu udziałów posiadanych przez akcjonariuszy mniejszościowych.

Zgodnie z wymogami MSSF 3, pełne rozliczenie ceny nabycia z uwzględnieniem udziałów mniejszościowych zostanie przeprowadzone w okresie maksymalnie jednego roku od dnia objęcia kontroli.

Przekazana zapłata w jednostce przejmowanej

W tys. PLN	Możliwe do zidentyfikowania nabyte aktywa i przejęte zobowiązania wycenione do wartości godziwej
Cena przekazana zgodnie z Umową	1 833 000
Wstępna korekta ceny	11 000
Cena po korekcie	1 844 000

Płatność za akcje nastąpiła gotówką.

Ujęcie i wycena możliwych do zidentyfikowania nabytych aktywów, przejętych zobowiązań wycenionych zgodnie z MSSF

Przedstawione poniżej dane dotyczące wyceny do wartości godziwej zidentyfikowanych nabytych aktywów i przejętych zobowiązań zostały oparte na identyfikacji przeprowadzonej z punktu widzenia Banku Millennium oraz przyjętych założeń dotyczących prognozy istotności.

Możliwe do zidentyfikowania nabyte aktywa i przejęte zobowiązania wycenione do wartości godziwej	
w milionach zł	
Aktywa	
Kasa, środki w Banku Centralnym	241,6
Należności od banków	85
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	12 626,10
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	1 403,80
Wartości niematerialne	49,8
Rzeczowe aktywa trwałe	113,2
Aktywa z tytułu odroczonego podatku	131,9
Pozostałe aktywa	72,2
Aktywa razem	14 723,60
Zobowiązania i Kapitał Własny	
Zobowiązania wobec banków i instytucji finansowych	4 086,50
Zobowiązania wobec klientów	7 974,90
Dłużne papiery wartościowe	506,1
Rezerwy	1,3
Instrumenty pochodne w rachunkowości zabezpieczeń	5,7
Pozostałe zobowiązania	340,9
Dług podporządkowany	100,1
Zobowiązania razem	13 015,20
Aktywa netto	1 708,10
Zobowiązania i Kapitał Własny	14 723,60

Obecnie trwa audyt sprawozdania finansowego specjalnego przeznaczenia Euro Banku S.A. na dzień 31 maja 2019 r. w którego wyniku mogą zostać zidentyfikowane dodatkowe korekty do ceny nabycia. Po zakończeniu audytu przewidywane jest rozpoczęcie uzgodnień pomiędzy stronami Transakcji w zakresie potwierdzenia wartości księgowych poszczególnych pozycji aktywów i pasywów Euro Banku S.A. Tym samym, zarówno wartości bilansowe Euro Banku S.A. według stanu na 31 maja 2019, jak również kwoty korekty tych pozycji do wartości godziwej mogą ulec zmianie w toku prowadzonych rozmów. Zatem wartość możliwych do zidentyfikowania nabytych aktywów i przejętych zobowiązań wycenionych do wartości godziwej może ulec zmianie, co może wpłynąć na wartość firmy rozpoznaną w ramach Transakcji.

Od zidentyfikowanych korekt do wartości godziwej dla różnic przejściowych skalkulowany został podatek odroczonej (ujęty w kwocie 37 373 tys. PLN).

Portfel kredytów i pożyczek udzielonych klientom przejęty w ramach Transakcji nabycia akcji Euro Banku S.A. na datę przejęcia wyceniony do wartości godziwej został zaprezentowany w sprawozdaniu finansowym w ujęciu netto tj. ujęta została korekta do wartości godziwej.

Metody wyceny do wartości godziwej

Kredyty i pożyczki pracujące udzielone klientom

Portfel kredytów i pożyczek udzielonych klientom przejęty w ramach Transakcji nabycia akcji Euro Banku S.A. został wyceniony do wartości godziwej na datę nabycia zgodnie z wymogami MSSF 3 i MSSF 13. Wartość godziwa została ustalona przy zastosowaniu techniki wartości bieżącej polegającej na dyskontowaniu przyszłych przepływów pieniężnych wynikających z przejmowanych składników aktywów, przy uwzględnieniu oczekiwań dotyczących ewentualnych wahań kwoty i terminu przepływów pieniężnych, czasowej wartości pieniężnej przepływów oraz innych czynników, które uczestnicy rynku uwzględniliby w podobnych okolicznościach.

Wycena składników portfela opierała się na następujących założeniach:

1. Dla każdego składnika aktywów parametryzacja modelu wyceny została ustalona w oparciu o jego indywidualną charakterystykę. Dla aktywów zaliczanych do koszyka 1 kontraktowe przyszłe przepływy pieniężne podlegały urealnieniu o wpływ przedpłat. W przypadku braku kontraktowych przepływów pieniężnych, przyszłe przepływy kapitałowe były szacowane na podstawie tempa spłaty zadłużenia wynikającego z modelu statystyczno-behavioralnego. Dla ekspozycji w koszyku 1 urealnione przepływy kapitałowo-odsetkowe podlegały korekcie o wpływ parametrów ryzyka kredytowego.
2. Przyszłe przepływy odsetkowe dla kredytów pracujących ustalone były w oparciu o krzywe stóp terminowych dla składników powiązanych ze zmienną stawką. Przyszłe wartości zmiennej stawki były wyznaczane na podstawie krzywej dochodowości zbudowanej z instrumentów finansowych indeksowanych do danej stawki referencyjnej.
3. Dla kredytów pracujących z harmonogramem płatności w modelu wyceny kontraktowe przepływy pieniężne podlegały korekcie o współczynniki przedpłat.
4. Dla kredytów pracujących bez kontraktowej daty zapadalności przyszłe przepływy pieniężne były szacowane w behavioralnym okresie życia produktu. Dotyczyło to portfela kart kredytowych oraz portfela limitów w rachunku bieżącym.
5. Dla kredytów pracujących, ustalone w poprzednich krokach kapitałowo-odsetkowe przepływy pieniężne, podlegały korekcie o wektory parametrów PD i LGD w całym okresie życia ekspozycji. W ten sposób, w modelu wyceny dla ekspozycji zaliczanych do koszyka 1, uwzględniony został wpływ ryzyka kredytowego na wartość godziwą.
6. Wartość godziwa ekspozycji była ustalona poprzez dyskontowanie oczekiwanych przyszłych przepływów pieniężnych. Składnikami stopy dyskontowej były: stopa zerokuponowa pochodząca z właściwej krzywej dochodowości, narzut kosztu kapitału oraz komponent marży, reprezentujący wszystkie elementy kosztowo-przychodowe występujące dla danych grup produktowych, nieujęte w ramach innych parametrów modelu wyceny np. narzut płynnościowy, koszty administracyjne, rezydualna marża zysku wymagana na rynku.
7. Stopa zerokuponowa stanowiąca element stopy dyskontowej pochodziła z właściwej dla waluty kontraktu krzywej swapowej.
8. Rynkowy koszt kapitału został wyznaczony przy wykorzystaniu modelu CAPM oraz wag ryzyka przypisanych poszczególnym składnikom aktywów.
9. Komponent marży został ustalony na podstawie nowo udzielonych na rynku kredytów o zbliżonej charakterystyce. Marża została wyznaczona w sposób numeryczny dla każdej grupy ekspozycji, homogenicznej pod kątem czynników identyfikowanych jako mające wpływ na wartość wyceny.

Systemy IT

Wartość godziwa systemów informatycznych przejętych w ramach Transakcji nabycia akcji Euro Banku S.A. została ustalona w następujący sposób:

1. Przyjmując rynkowe stawki amortyzacji (5 lat dla systemów głównych, oraz 3 lat dla pozostałych systemów) wyliczono wartość netto systemów. Kalkulacja została przeprowadzona przy założeniu, iż rynkowe stawki obowiązywałyby od momentu przejścia do użytkowania danego systemu informatycznego.
2. Dla 20 największych pod względem wartości netto na dzień przejścia systemów przeprowadzono indywidualną wycenę z perspektywy przeciętnego uczestnika rynku.
3. Systemy IT, które na dzień przejścia były zakwalifikowane do grupy wartości niematerialnych w budowie, zostały wycenione z perspektywy uczestnika rynku, a ich wartość została ustalona w zależności od decyzji o kontynuacji poszczególnych projektów. W przypadku projektów, które przez uczestnika rynku w podobnych okolicznościach byłyby kontynuowane, przyjęto wartość skapitalizowanych kosztów, jako że prawidłowo odzwierciedla ona aktualną wartość i zaawansowanie prac. W przypadku systemów IT, których użytkownicy nie byłoby kontynuowane a dodatkowo uznano że ze względu na specyfikę systemów nie ma możliwości ich sprzedaży, ustalono wartość godziwą jako równą 0.

Rzeczowe aktywa trwałe

Dla wszystkich aktywów zawierających elementy znaków towarowych i logo Euro Banku ustalono wartość godziwą równą 0. Wartość godziwa aktywów sklasyfikowanych jako ulepszenia w obcych środkach trwałych stanowiących adaptację i modernizację przestrzeni w lokalach dostosowujących je do standardów Euro Banku (np. logo) została oszacowana w wartości ich 10 miesięcznej amortyzacji według stawek rynkowych. Pozostałe aktywa trwałe zostały wycenione do wartości netto przy założeniu obowiązywania rynkowych stawek amortyzacji od momentu przyjęcia tych aktywów do użytkowania.

Relacje z klientami w obszarze depozytów i kredytów

Relacje z klientami posiadającymi rachunki oszczędnościowo-rozliczeniowe (CDI, ang. core deposit intangible) zostały określone metodą favourable source of funds, jako bieżąca wartość różnicy pomiędzy niższym kosztem finansowania nabytych rachunków oszczędnościowo-rozliczeniowych a wyższym alternatywnym kosztem finansowania działalności (uwzględniającym koszty odsetkowe oraz koszty administracyjne), jaki musiałby ponieść Bank, gdyby nie posiadał portfela takich rachunków. Dla każdego roku prognozy przepływów pieniężnych, z uwzględnieniem oszacowanego tempa odpływu klientów, wylicza się różnicę pomiędzy alternatywnym kosztem finansowania a kosztem przejętych rachunków, która podlega dyskontowaniu za pomocą adekwatnej stopy dyskontowej.

Relacje z klientami posiadającymi rachunki kredytowe oszacowano metodą wielookresowej nadwyżki dochodów - (MEEM, ang. multiperiod excess earnings method) Wartość relacji określana jest na podstawie wartości bieżącej zdyskontowanych przyszłych przepływów pieniężnych wynikających z dodatkowego przychodu generowanego dla Banku posiadającego daną wartość niematerialną, po uwzględnieniu tempa odejść klientów, kosztów oraz obciążeń z tytułu aktywów kapitałowych.

Stopa dyskontowa wykorzystywana do wyceny relacji z klientami uwzględnia wartość pieniądza w czasie, koszt kapitału własnego oraz premie za ryzyka specyficzne zidentyfikowane w ramach relacji. Koszt kapitału własnego Banku wyznaczony jest zgodnie z modelem CAMP (ang. Capital Asset Pricing Model).

Oszacowaną wartość CDI uznano za nieistotną, przede wszystkim z uwagi na relatywnie wysoki poziom oprocentowania przejętych rachunków oszczędnościowych oraz możliwość alternatywnego finansowania się Banku po relatywnie niskiej marży. Z uwagi na powyższe, CDI nie spełnił kryterium ujawnienia jako odrębne aktywum związane z przejęciem. Za wyjątkiem kredytów gotówkowych, nie zidentyfikowano także istotnych relacji z klientami posiadającymi produkty kredytowe, przede wszystkim z uwagi na relatywnie niski poziom dodatkowych przychodów generowanych przez te produkty, w stosunku do korespondujących kosztów ryzyka, kosztów administracyjnych i obciążeń kapitałowych.

Umowy najmu

Warunki zawartych umów dotyczących wynajmu powierzchni biurowej na potrzeby oddziałów i centrali porównane zostały do warunków obecnie zawieranych na rynku umów o podobnym metrażu w zbliżonych lokalizacjach. Wyliczono różnicę pomiędzy stawką najmu przejmowanych oddziałów i centrali, oraz stawką możliwych do zawarcia umów na podobną powierzchnię biurową dostępną na rynku. Kwota różnicy została zdyskontowana stopą dyskontową Banku Millennium, użytą do modeli wyceny aktywów wg. MSSF 16 przez okres pozostały do zakończenia poszczególnych umów. Otrzymana wartość niekorzystnych umów skorygowała wartość bilansową prawa do użytkowania aktywów leasingowych.

Umowa Gwarancji Dotycząca Portfela CHF

Wartość godziwa umowy gwarancji została oszacowana metodą dochodową w wartości bieżącej przyszłych przepływów pieniężnych spodziewanych do otrzymania od Societe Generale S.A. z tytułu pokrycia przyszłych strat wynikających z ryzyka kredytowego nabytego portfela kredytów hipotecznych w CHF, z uwzględnieniem wartości rynkowego spreadu płaconego za podobne instrumenty finansowe.

Pozostałe korekty

Pozostałe korekty do wartości godziwej oraz tzw. korekty aktywów netto wynikające ze zmian dostosowawczych do zasad rachunkowości dotyczyły m.in. ujednoczenia wyceny obligacji i instrumentów pochodnych, oraz spisania pozycji pozostałych aktywów.

Ustalenie wartości godziwej przejmowanych aktywów i zobowiązań oraz identyfikacja i ujęcie wartości niematerialnych wynikających z nabycia, zostały przeprowadzone w oparciu o dostępne informacje oraz najlepsze szacunki na dzień sporządzenia sprawozdania finansowego.

Kalkulacja wartości firmy

Na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania Bank nie zakończył procesu kalkulacji wartości firmy na dzień 31 maja 2019 roku.

Bank dokonał wstępnego rozliczenia księgowego połączenia jednostek i wyliczenia wartości firmy w związku z nabyciem akcji Euro Banku S.A. Zgodnie z wymogami MSSF 3, Bank Millennium dokona ostatecznego rozliczenia nabycia w okresie maksymalnie jednego roku od dnia objęcia kontroli. W tym czasie jednostka przejmująca może korygować retrospektywnie prowizoryczne wartości godziwe aktywów i zobowiązań ujęte na dzień nabycia, aby odzwierciedlić nowe informacje uzyskane o faktach i okolicznościach, które istniały na dzień przejęcia oraz, jeśli byłyby znane, wpłynęłyby na wycenę tych aktywów i zobowiązań. Korekty takie odnosi się w ciężar rozpoznanej wartości firmy lub zysku z okazyjnego nabycia.

W tys. PLN	Możliwe do zidentyfikowania nabyte aktywa i przejęte zobowiązania wycenione do wartości godziwej
Cena przekazana zgodnie z Umową	1 833 000
Wstępna korekta ceny	11 000
Cena po korekcie	1 844 000
Wartość godziwa nabytych aktywów netto	1 708 101
Wartość firmy	135 899

Wstępna korekta ceny wynika ze zmian i szczegółowych ustaleń wprowadzonych zgodnie z zapisami Umowy Transakcyjnej.

Niniejsze prowizoryczne rozliczenie ceny nabycia zostało przygotowane przez Zarząd Banku w oparciu o wyliczenia wynikające z zawartej Umowy Transakcyjnej. Końcowe rozliczenie zgodnie z warunkami Umowy Transakcyjnej będzie jednak podlegało ostatecznym uzgodnieniom pomiędzy Bankiem Millennium a SG Financial Services Holdings sprzedającym akcje Euro Banku S.A.

Wartość firmy została ujęta w wartościach niematerialnych co spowodowało istotny wzrost tej pozycji w bilansie skonsolidowanym.

W związku z powyższym, rozliczenie ceny nabycia przeprowadzone na 31 maja 2019 r. ma charakter wstępny i może ulegać zmianom, w przypadku gdy Bank wejdzie w posiadanie nowych informacji, które będą dotyczyć stanu na 31 maja 2019 r., a które nie są znane na dzień sporządzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego za pierwsze pół roku 2019 r. Zgodnie z MSSF 3.45 maksymalny okres na dokonywanie zmian do rozliczenia ceny nabycia upływa po 12 miesiącach od dnia nabycia, tj. w dniu 31 maja 2020 roku. Ewentualne zmiany (jeśli wystąpią) będą dokonywane retrospektywnie (tj. będą odniesione w kapitale własne). Obecnie ustaloną różnicę wartości godziwej przejętych aktywów i zobowiązań na dzień przejścia do ceny nabycia Bank wykazuje, zgodnie z zapisami MSSF 3.32, jako wartość firmy w wartościach niematerialnych.

Na dzień bilansowy nie zidentyfikowano odpisów z tytułu utraty wartości firmy ujętej w wartościach niematerialnych ani zmian trakcie okresu sprawozdawczego w początkowo ujętej wartości firmy.

Różnica pomiędzy wartością księgową przejętego majątku i zobowiązań Euro Bank S.A., a wyceną tego majątku do wartości godziwej będzie podlegać rozliczeniu do rachunku zysków i strat - w okresie ekonomicznego życia poszczególnych składników przejętego majątku i zobowiązań.

Dodatkowe ujawnienia

W skonsolidowanym Rachunku zysków i strat Grupy Kapitałowej Banku Millennium za I półrocze 2019 r. ujęto zysk netto Euro Banku w kwocie 4 088 tys. zł.

Rachunek zysków i strat Grupy Kapitałowej wykazany tak jak gdyby dzień przejścia jednostek przypadła na początek okresu sprawozdawczego, tj. na dzień 1 stycznia 2019 r. został zaprezentowany poniżej. Niniejsze dane mają charakter poglądowy, w rzeczywistości Rachunek zysków i strat Grupy zawiera wynik Euro Bank od momentu połączenia (31 maja 2019), to jest wyłącznie za miesiąc czerwiec 2019 roku.

w tysiącach zł	1.01.2019 -30.06.2019
Wynik z tytułu odsetek	1 342 854,70
Przychody z tytułu odsetek	1 860 201,08
Koszty z tytułu odsetek	(517 346,38)
Wynik z tytułu prowizji	357 090,02
Przychody z tytułu prowizji	459 234,44
Koszty z tytułu opłat i prowizji	(102 144,43)
Przychody z tytułu dywidend	2 707,96
Wynik z tytułu zaprzestania ujmowania aktywów i zobowiązań finansowych niewycenianych według wartości godziwej przez wynik finansowy	29 342,67
Wynik z tytułu aktywów i zobowiązań finansowych przeznaczonych do obrotu	31 438,18
Wynik z tytułu aktywów finansowych nieprzeznaczonych do obrotu wycenianych obowiązkowo według wartości godziwej przez wynik finansowy	14 232,83
Wynik z tytułu rachunkowości zabezpieczeń	(10 137,69)
Wynik z pozycji wymiany	81 470,21
Pozostałe przychody operacyjne	58 507,48
Pozostałe koszty operacyjne	(34 108,59)
Koszty administracyjne	(861 361,77)
Koszty z tytułu utraty wartości aktywów finansowych	(277 936,22)
Koszty z tytułu utraty wartości aktywów niefinansowych	(1 268,01)
Wynik z tytułu modyfikacji	(8 210,17)
Amortyzacja	(101 634,82)
Udział w zyskach jednostek podporządkowanych	0,00
Podatek bankowy	(123 665,34)
Wynik finansowy przed opodatkowaniem podatkiem dochodowym	499 321,43
Podatek dochodowy	(145 154,29)
Wynik finansowy po opodatkowaniu	354 167,14

2. WSTĘP I POLITYKA RACHUNKOWOŚCI

Niniejsze skrócone śródroczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej Banku Millennium S.A. zostało sporządzone zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej (MSSF) MSR 34 „Śródroczna sprawozdawczość finansowa” przyjętym do stosowania w Unii Europejskiej. Skrócone śródroczne sprawozdanie finansowe nie zawiera wszystkich informacji, które są prezentowane w pełnym sprawozdaniu finansowym, w związku z powyższym niniejsze skrócone śródroczne sprawozdanie finansowe powinno być czytane łącznie ze skonsolidowanym sprawozdaniem finansowym Grupy Kapitałowej Banku Millennium S.A. za rok obrotowy kończący się 31 grudnia 2018 r.

Zasady rachunkowości zastosowane przy sporządzeniu niniejszego sprawozdania są zgodne z wymogami MSR34 oraz zasadami stosowanymi przy opracowaniu skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej Banku Millennium S.A. za rok zakończony dnia 31 grudnia 2018 roku, z uwzględnieniem zmian zaistniałych w wyniku wdrożenia z dniem 1 stycznia 2019 MSSF16, których opis został przedstawiony poniżej. Na mocy zapisów MSSF16 Grupa podjęła decyzję o nie przekształcaniu danych porównawczych za okresy sprawozdawcze zakończone przed 1 stycznia 2019.

Zasady rachunkowości mające zastosowanie dla danych porównawczych zostały opisane w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupy Kapitałowej Banku Millennium S.A. za rok obrotowy kończący się 31 grudnia 2018 r.

Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 29 marca 2018 r. w sprawie informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych oraz warunków uznawania za równoważne informacji wymaganych przepisami prawa państwa niebędącego państwem członkowskim (Dz. U. z 2018 r., poz. 757) Bank jest zobowiązany do opublikowania danych finansowych za okres sześciu miesięcy kończący się 30 czerwca 2019 r.

Skrócone śródroczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej Banku Millennium S.A. sporządzone za okres od 1 stycznia 2019 roku do 30 czerwca 2019 roku:

- obejmuje dane finansowe Banku oraz dane finansowe jednostek zależnych, stanowiących Grupę oraz dane jednostek stowarzyszonych wycenione metodą praw własności,
- zostało sporządzone w oparciu o założenie kontynuowania przez Grupę działalności gospodarczej w nie zmniejszonym istotnie zakresie, w okresie nie krótszym niż rok od dnia bilansowego,
- zostało przygotowane w złotych polskich, a wszystkie wartości, o ile nie wskazano inaczej, zostały podane w tysiącach złotych (tys. zł).

Dane prezentowane w niniejszym Skróconym śródrocznym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupy Kapitałowej Banku Millennium S.A., za okres drugiego kwartału 2019 i odpowiednio drugiego kwartału 2018 oraz na dzień 31 marca 2019 r., nie podlegały przeglądowi przez niezależnego biegłego rewidenta.

Niniejsze skrócone śródroczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało zatwierdzone przez Zarząd Banku w dniu 26 lipca 2019 r.

MSSF 16 Umowy leasingowe

Rada Międzynarodowych Standardów Rachunkowości opublikowała nowy Międzynarodowy Standard Sprawozdawczości Finansowej nr 16 (MSSF 16) dotyczący leasingu. MSSF 16 obowiązuje dla okresów sprawozdawczych rozpoczynających się 1 stycznia 2019 roku i wpływa na Grupę w obszarze aktywów użytkowanych w oparciu o umowy dzierżawy, najmu i leasingu. Nowe wymagania eliminują pojęcie leasingu operacyjnego, a co za tym idzie pozabilansowe ujęcie użytkowanych na tej podstawie aktywów. Wszystkie użytkowane aktywa i odnośne zobowiązania do zapłaty czynszów są ujmowane w bilansie, za wyjątkiem umów krótkoterminowych oraz umów dotyczących aktywów niskocennych, w przypadku których nowy standard zezwala na uproszczone podejście (ujmowanie bezpośrednio w kosztach okresu).

Grupa przeprowadziła analizę posiadanych umów, aby określić, które elementy są leasingowe, a które nie leasingowe. Umowa jest leasingiem lub zawiera leasing, jeżeli na jej mocy przekazuje się prawo do kontroli użytkowania zidentyfikowanego składnika aktywów na dany nieodwołalny okres w zamian za wynagrodzenie. Największy wpływ na sprawozdanie finansowe ma rozpoznanie umów na najem powierzchni biurowej (Centrala Banku, oddziały) jako umów leasingowych. Zidentyfikowano również umowy na niewielkie powierzchnie (altanki śmieciowe, powierzchnie pod bankomaty itp.) oraz umowy drobnego wyposażenia które zostały sklasyfikowane jako leasing niskocenny.

Okres przejściowy

W celu wdrożenia nowego standardu Grupa przyjęła zmodyfikowane podejście retrospektywne, które zakłada nie przekształcanie danych porównawczych. W dniu pierwszego zastosowania nowego standardu, to jest 1 stycznia 2019 r., Grupa rozpoznała zobowiązania leasingowe równe bieżącej wartości zdyskontowanych, niezapłaconych jeszcze płatności leasingowych oraz aktywa równe zobowiązaniom. Długość życia aktywa do użytkowania będzie równa długości trwania umowy najmu/dzierżawy.

W wyniku zastosowania nowego standardu według stanu na koniec czerwca 2019 roku Grupa wykazuje wyższą sumę bilansową o około 342 miliony złotych, natomiast koszty rozpoznane w wyniku 2019 roku wzrosną o około 5 milionów złotych w porównaniu do roku 2018. W kolejnych latach wpływ na wynik nowego standardu będzie mały.

Grupa przyjęła następujące założenia na bazie których umowy leasingowe są ujmowane w sprawozdaniach finansowych:

- do kalkulacji zobowiązań oraz aktywów przyjmowane będą wartości netto przyszłych przepływów pieniężnych,
- w przypadku umów denominowanych w walucie zobowiązania będą ewidencjonowane w oryginalnej walucie kontraktu natomiast aktywa w polskich złotych przeliczone po kursie z dnia rozpoczęcia obowiązywania (podpisania) umowy, aktywa w polskich złotych zostały przeliczone po kursie z dnia pierwszego zastosowania standardu (tj. 01.01.2019),
- nowe umowy będą dyskontowane według krańcowej stopy pożyczkowej zdefiniowanej jako stopa wolna od ryzyka (SWAP) z dnia rozpoczęcia (podpisania) umowy właściwej dla długości trwania umowy, powiększonej o marżę wyznaczaną i aktualizowaną w odniesieniu do premii z tytułu ryzyka kredytowego Banku.

Schematy księgowe

W sprawozdaniu finansowym wykazane są w odrębnych pozycjach zarówno aktywa z tytułu prawa do użytkowania jak również zobowiązania z tytułu leasingu. W dacie rozpoczęcia opłaty leasingowe zawarte w wycenie zobowiązania z tytułu leasingu obejmować będą następujące opłaty za prawo do użytkowania bazowego składnika aktywów podczas okresu leasingu, które pozostają do zapłaty w tej dacie:

- stałe opłaty leasingowe pomniejszone o wszelkie należne zachęty leasingowe,
- zmienne opłaty leasingowe, które zależą od indeksu lub stawki, wycenione początkowo z zastosowaniem tego indeksu lub tej stawki zgodnie z ich wartością w dacie rozpoczęcia,
- kwoty, których zapłaty przez leasingobiorcę oczekuje się w ramach gwarantowanej wartości końcowej,
- cenę wykonania opcji kupna, jeżeli można z wystarczającą pewnością założyć, że leasingobiorca skorzysta z tej opcji,
- kary pieniężne za wypowiedzenie leasingu, jeżeli w warunkach leasingu przewidziano, że leasingobiorca może skorzystać z opcji wypowiedzenia leasingu.

Składnik aktywów z tytułu prawa do użytkowania zawiera:

- kwotę początkowej wyceny zobowiązania z tytułu leasingu,
- wszelkie opłaty leasingowe zapłacone w dacie rozpoczęcia lub przed tą datą, pomniejszone o wszelkie otrzymane zachęty leasingowe.

W wyniku finansowym wykazywane są następujące pozycje:

- amortyzacja prawa do użytkowania,
- odsetki od zobowiązań leasingowych,
- podatek VAT od faktur czynszowych wykazany w kosztach czynszu.

3. SKONSOLIDOWANE DANE FINANSOWE (GRUPA)

SKONSOLIDOWANY RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT

w tysiącach zł	Nota	1.01.2019 - 30.06.2019	1.04.2019 - 30.06.2019	1.01.2018 - 30.06.2018	1.04.2018 - 30.06.2018
Wynik z tytułu odsetek		1 056 527	572 535	868 831	440 540
Przychody z tytułu odsetek i przychody o podobnym charakterze:	1	1 487 497	792 938	1 234 043	624 448
Przychody naliczane z wykorzystaniem metody efektywnej stopy procentowej		1 426 898	763 108	1 178 165	595 956
- Przychody odsetkowe od Aktywów wycenianych według zamortyzowanego kosztu		1 227 785	669 088	1 003 983	510 110
- Przychody odsetkowe od Aktywów wycenianych według wartości godziwej przez inne całkowite dochody		199 113	94 020	174 182	85 846
Przychody o charakterze podobnym do odsetkowego od Aktywów wycenianych według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat		60 599	29 830	55 878	28 492
Koszty z tytułu odsetek	2	(430 970)	(220 403)	(365 212)	(183 908)
Wynik z tytułu opłat i prowizji		338 199	175 025	336 587	164 083
Przychody z tytułu opłat i prowizji	3	422 827	221 297	414 561	205 359
Koszty z tytułu opłat i prowizji	4	(84 628)	(46 272)	(77 974)	(41 276)
Przychody z tytułu dywidend		2 682	2 484	2 224	2 075
Wynik z tytułu zaprzestania ujmowania aktywów i zobowiązań finansowych niewycenianych według wartości godziwej przez wynik finansowy	5	29 304	14 383	8 599	5 439
Wynik z tytułu aktywów i zobowiązań finansowych przeznaczonych do obrotu	6	31 624	13 549	36 773	19 596
Wynik z tytułu aktywów finansowych nieprzeznaczonych do obrotu wycenianych obowiązkowo według wartości godziwej przez wynik finansowy	7	10 532	6 479	(828)	1 455
Wynik z tytułu rachunkowości zabezpieczeń		(9 951)	(5 130)	(9 958)	(4 529)
Wynik z pozycji wymiany		78 677	45 774	74 043	37 068
Pozostałe przychody operacyjne		51 665	12 147	24 891	11 158
Pozostałe koszty operacyjne		(30 919)	(14 813)	(24 058)	(13 072)
Koszty administracyjne	8	(682 988)	(331 932)	(605 603)	(288 781)
Koszty z tytułu utraty wartości aktywów finansowych	9	(217 180)	(154 086)	(97 789)	(50 138)
Koszty z tytułu utraty wartości aktywów niefinansowych		(1 300)	(653)	(26)	12
Wynik z tytułu modyfikacji		(6 635)	(2 969)	(7 363)	(3 064)
Amortyzacja		(73 039)	(39 627)	(26 615)	(13 206)
Udział w zyskach jednostek podporządkowanych		0	0	0	0
Podatek bankowy		(110 008)	(58 650)	(100 656)	(48 478)
Wynik finansowy przed opodatkowaniem podatkiem dochodowym		467 190	234 516	479 052	260 158
Podatek dochodowy	10	(133 567)	(60 859)	(131 107)	(67 489)
Wynik finansowy po opodatkowaniu		333 623	173 657	347 945	192 669
W tym przypadający na:					
Właścicieli jednostki dominującej		333 623	173 657	347 945	192 669
Udziały niekontrolujące		0	0	0	0
Średnia ważona liczba akcji zwykłych		1 213 116 777	1 213 116 777	1 213 116 777	1 213 116 777
Zysk (strata) na jedną akcję zwykłą (w zł)		0,28	0,14	0,29	0,16

SPRAWOZDANIE ZE SKONSOLIDOWANYCH CAŁKOWITYCH DOCHODÓW

w tysiącach zł	1.01.2019 - 30.06.2019	1.04.2019 - 30.06.2019	1.01.2018 - 30.06.2018	1.04.2018 - 30.06.2018
Wynik finansowy po opodatkowaniu	333 623	173 657	347 945	192 669
Inne składniki całkowitych dochodów, które zostaną (zostały) przeklasyfikowane na zyski lub straty	(17 096)	16 451	36 905	(20 840)
Efekt wyceny papierów dłużnych wycenianych według wartości godziwej przez inne całkowite dochody	(55 615)	22 526	19 820	(26 573)
Rachunkowość zabezpieczeń	38 519	(6 075)	17 085	5 733
Inne składniki całkowitych dochodów, które nie będą przeklasyfikowane na zyski lub straty	44	28	(72)	(32)
Zyski (straty) aktuarialne	0	0	0	0
Efekt wyceny akcji wycenianych według wartości godziwej przez inne całkowite dochody	44	28	(72)	(32)
Inne składniki całkowitych dochodów przed opodatkowaniem, razem	(17 052)	16 479	36 833	(20 872)
Podatek dochodowy dotyczący innych składników całkowitych dochodów, które zostaną (zostały)przeklasyfikowane na zyski lub straty	3 248	(3 126)	(7 012)	3 960
Podatek dochodowy dotyczący innych składników całkowitych dochodów, które nie będą przeklasyfikowane na zyski lub straty	(8)	(5)	14	6
Inne składniki całkowitych dochodów po opodatkowaniu	(13 812)	13 348	29 835	(16 906)
Całkowite dochody za okres sprawozdawczy	319 811	187 005	377 780	175 763
W tym przypadające na:				
Właścicieli jednostki dominującej	319 811	187 005	377 780	175 763
Udziały niekontrolujące	0	0	0	0

SKONSOLIDOWANY BILANS

AKTYWA

w tysiącach zł	Nota	30.06.2019	31.03.2019	31.12.2018	30.06.2018
Kasa, środki w Banku Centralnym		3 396 000	1 736 975	2 450 176	2 146 680
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	11	796 927	871 558	794 718	1 410 008
Instrumenty pochodne		98 022	98 095	101 372	168 318
Instrumenty kapitałowe		290	194	104	123
Instrumenty dłużne		698 615	773 269	693 242	1 241 567
Aktywa finansowe nieprzeznaczone do obrotu obowiązkowo wyceniane według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat, inne niż Kredyty i pożyczki udzielone klientom		98 082	73 778	64 796	57 444
Instrumenty kapitałowe		21 609	21 609	21 609	20 439
Instrumenty dłużne		76 473	52 169	43 187	37 005
Aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez inne całkowite dochody	12	18 725 967	22 875 843	22 133 938	16 967 949
Instrumenty kapitałowe		29 340	29 315	29 299	26 209
Instrumenty dłużne		18 696 627	22 846 527	22 104 639	16 941 740
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	13	67 855 209	53 939 776	52 711 680	50 255 867
Obowiązkowo wyceniane według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat		1 341 424	1 240 911	1 250 525	1 153 901
Wyceniane według zamortyzowanego kosztu		66 513 785	52 698 865	51 461 155	49 101 966
Aktywa finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu, inne niż Kredyty i pożyczki udzielone klientom	14	842 182	1 256 877	1 026 420	676 243
Instrumenty dłużne		56 881	45 039	44 884	47 446
Lokaty oraz kredyty i pożyczki udzielone bankom i innym instytucjom monetarnym		711 642	414 429	731 252	519 950
Transakcje z przyrzeczeniem odkupu		73 659	797 409	250 284	108 847
Instrumenty pochodne - rachunkowość zabezpieczeń	15	99 864	87 516	125 501	166 304
Inwestycje w jednostkach zależnych, we wspólnych przedsięwzięciach i w jednostkach stowarzyszonych		0	0	0	0
Rzeczowe aktywa trwałe		650 122	537 179	210 641	189 674
Wartości niematerialne		278 106	93 564	96 464	74 788
Aktywa z tytułu podatku dochodowego		542 979	387 721	335 726	329 041
Bieżące należności podatkowe		30 613	27 551	11	1 098
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	17	512 366	360 171	335 715	327 943
Pozostałe aktywa		355 868	418 423	483 180	368 507
Aktywa trwałe i grupy do zbycia sklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży		28 999	27 584	25 674	23 333
Aktywa razem		93 670 305	82 306 793	80 458 914	72 665 838

ZOBOWIĄZANIA I KAPITAŁ WŁASNY

w tysiącach zł	Nota	30.06.2019	31.03.2019	31.12.2018	30.06.2018
ZOBOWIĄZANIA					
Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu	11	232 231	214 804	231 633	236 119
Instrumenty pochodne		146 641	100 622	107 879	129 801
Zobowiązania z tytułu krótkiej sprzedaży papierów wartościowych		85 590	114 182	123 754	106 318
Zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu		81 873 385	71 038 795	69 594 512	62 502 145
Zobowiązania wobec banków i innych instytucji monetarnych	18	1 908 263	1 868 210	1 788 857	1 165 688
Zobowiązania wobec klientów	19	76 827 811	66 672 620	66 243 769	59 831 479
Transakcje z przyrzeczeniem odkupu	20	20 990	55 759	50 324	94 285
Wyemitowane dłużne papiery wartościowe	21	1 469 990	897 591	809 679	708 893
Zobowiązania podporządkowane	22	1 646 331	1 544 615	701 883	701 800
Instrumenty pochodne - rachunkowość zabezpieczeń	15	339 276	367 337	376 811	506 560
Rezerwy	23	108 335	104 881	112 452	116 115
Nierozstrzygnięte sprawy sporne		56 145	56 255	60 710	59 426
Udzielone zobowiązania i gwarancje		52 190	48 626	51 742	56 689
Zobowiązania podatkowe		17 257	33 316	22 309	23 664
Bieżące zobowiązania podatkowe		17 257	33 316	22 309	23 664
Rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego	17	0	0	0	0
Inne zobowiązania		2 395 624	2 030 468	1 736 811	1 373 535
Zobowiązania razem		84 966 108	73 789 601	72 074 528	64 758 138
KAPITAŁ WŁASNY					
Kapitał zakładowy		1 213 117	1 213 117	1 213 117	1 213 117
Kapitał ze sprzedaży akcji powyżej wartości nominalnej		1 147 502	1 147 502	1 147 502	1 147 502
Skumulowane inne całkowite dochody		59 880	46 532	73 692	9 712
Zyski zatrzymane		6 283 698	6 110 041	5 950 075	5 537 369
Kapitał własny razem		8 704 197	8 517 192	8 384 386	7 907 700
Zobowiązania i kapitał własny razem		93 670 305	82 306 793	80 458 914	72 665 838
Wartość księgowa		8 704 197	8 517 192	8 384 386	7 907 700
Liczba akcji (w szt.)		1 213 116 777	1 213 116 777	1 213 116 777	1 213 116 777
Wartość księgowa na jedną akcję (w zł)		7,18	7,02	6,91	6,52

ZESTAWIENIE ZMIAN W SKONSOLIDOWANYM KAPITALE WŁASNYM

w tysiącach zł	Razem skonsolidowany kapitał własny	Kapitał zakładowy	Kapitał ze sprzedaży akcji powyżej wart. nominalnej	Skumulowane inne całkowite dochody	Zyski zatrzymane	
					wynik niepodzielony	pozostałe kapitały
01.01.2019 - 30.06.2019						
Kapitał własny na początek okresu	8 384 386	1 213 117	1 147 502	73 692	671 323	5 278 752
Całkowite dochody za okres(netto)	319 811	0	0	(13 812)	(206 367)	539 990
wynik finansowy	333 623	0	0	0	333 623	0
wycena instrumentów dłużnych wycenianych według wartości godziwej przez inne całkowite dochody	(45 048)	0	0	(45 048)	0	0
wycena instrumentów kapitałowych wycenianych według wartości godziwej przez inne całkowite dochody	36	0	0	36	0	0
rachunkowość zabezpieczeń	31 200	0	0	31 200	0	0
Transfer między pozycjami kapitału	0	0	0	0	(539 990)	539 990
Kapitał własny na koniec okresu	8 704 197	1 213 117	1 147 502	59 880	464 956	5 818 742
01.04.2019 - 30.06.2019						
Kapitał własny na początek okresu	8 517 192	1 213 117	1 147 502	46 532	291 299	5 818 742
Całkowite dochody za okres(netto)	187 005	0	0	13 348	173 657	0
wynik finansowy	173 657	0	0	0	173 657	0
wycena instrumentów dłużnych wycenianych według wartości godziwej przez inne całkowite dochody	18 246	0	0	18 246	0	0
wycena instrumentów kapitałowych wycenianych według wartości godziwej przez inne całkowite dochody	23	0	0	23	0	0
rachunkowość zabezpieczeń	(4 921)	0	0	(4 921)	0	0
Transfer między pozycjami kapitału	0	0	0	0	0	0
Kapitał własny na koniec okresu	8 704 197	1 213 117	1 147 502	59 880	464 956	5 818 742
01.01.2018 - 31.12.2018						
Kapitał własny na początek okresu	7 772 599	1 213 117	1 147 502	(34 795)	863 313	4 583 462
korekta bilansu otwarcia z tytułu wdrożenia MSSF9	(242 679)	0	0	14 672	(257 351)	0
Kapitał własny na 01.01.2018	7 529 920	1 213 117	1 147 502	(20 123)	605 962	4 583 462
Całkowite dochody za okres (netto)	854 466	0	0	93 815	760 651	0
wynik finansowy	760 651	0	0	0	760 651	0
wycena instrumentów dłużnych wycenianych według wartości godziwej przez inne całkowite dochody	57 514	0	0	57 514	0	0
wycena instrumentów kapitałowych wycenianych według wartości godziwej przez inne całkowite dochody	2 448	0	0	2 448	0	0
rachunkowość zabezpieczeń	33 920	0	0	33 920	0	0
zyski / straty aktuarialne	(67)	0	0	(67)	0	0
Transfer między pozycjami kapitału	0	0	0	0	(695 290)	695 290
Kapitał własny na koniec okresu	8 384 386	1 213 117	1 147 502	73 692	671 323	5 278 752
01.01.2018 - 30.06.2018						
Kapitał własny na początek okresu	7 772 599	1 213 117	1 147 502	(34 795)	863 313	4 583 462
korekta bilansu otwarcia z tytułu wdrożenia MSSF9	(242 679)	0	0	14 672	(257 351)	0
Kapitał własny na 01.01.2018	7 529 920	1 213 117	1 147 502	(20 123)	605 962	4 583 462
Całkowite dochody za okres (netto)	377 780	0	0	29 835	347 945	0
wynik finansowy	347 945	0	0	0	347 945	0
wycena instrumentów dłużnych wycenianych według wartości godziwej przez inne całkowite dochody	16 054	0	0	16 054	0	0
wycena instrumentów kapitałowych wycenianych według wartości godziwej przez inne całkowite dochody	(58)	0	0	(58)	0	0
rachunkowość zabezpieczeń	13 839	0	0	13 839	0	0
Transfer między pozycjami kapitału	0	0	0	0	(695 290)	695 290
Kapitał własny na koniec okresu	7 907 700	1 213 117	1 147 502	9 712	258 617	5 278 752

SKONSOLIDOWANE PRZEPLÝWY ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH

A. PRZEPLÝWY ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH Z DZIAŁALNOŚCI OPERACYJNEJ

w tysiącach zł	1.01.2019 - 30.06.2019	1.04.2019 - 30.06.2019	1.01.2018 - 30.06.2018	1.04.2018 - 30.06.2018
Zysk (strata) po opodatkowaniu	333 623	173 657	347 945	192 669
Korekty razem:	(3 401 282)	(2 205 235)	(1 491 395)	(1 439 304)
Odsetki otrzymane	1 375 927	797 532	1 196 166	604 215
Odsetki zapłacone	(383 226)	(196 771)	(343 074)	(186 148)
Amortyzacja	73 039	39 627	26 615	13 206
Zyski/straty z tytułu różnic kursowych	4 222	674	42 797	34 710
Przychody z tytułu dywidend	(2 682)	(2 484)	(2 224)	(2 075)
Rezerwy	(4 117)	3 454	24 534	12 397
Wynik na sprzedaży i likwidacji inwestycyjnych aktywów finansowych	(26 369)	(13 915)	(12 608)	(7 476)
Zmiana stanu aktywów finansowych wycenianych do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat	(112 241)	(96 024)	(314 478)	615 134
Zmiana stanu kredytów i pożyczek udzielonych innym bankom	(226 121)	(194 547)	(245 250)	(239 248)
Zmiana stanu kredytów i pożyczek udzielonych klientom	(16 205 412)	(14 468 086)	(4 052 052)	(2 719 929)
Zmiana stanu należności z tytułu zakupionych papierów wartościowych z przyrzeczeniem odkupu	168 878	717 547	(111 143)	30 752
Zmiana stanu zobowiązań wycenianych do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat	(36 937)	(10 634)	375 715	292 957
Zmiana stanu zobowiązań wobec banków	173 051	90 298	(881 596)	(504 069)
Zmiana stanu zobowiązań wobec klientów	10 940 673	10 332 769	2 877 503	526 158
Zmiana stanu zobowiązań z tytułu sprzedanych papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu	(26 061)	(33 975)	98 757	96 640
Zmiana stanu zobowiązań z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	676 288	585 993	(104 186)	(115 032)
Zmiana stanu rozrachunków z tytułu podatku dochodowego	(30 748)	(75 825)	131 605	67 270
Podatek dochodowy zapłacony	(178 735)	(98 622)	(133 946)	(90 641)
Zmiana stanu pozostałych aktywów i pasywów	400 498	411 490	(79 285)	124 386
Pozostałe pozycje	18 791	6 264	14 755	7 489
Środki pieniężne netto z działalności operacyjnej	(3 067 659)	(2 031 578)	(1 143 450)	(1 246 635)

B. PRZEPLÝWY ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH Z DZIAŁALNOŚCI INWESTYCYJNEJ

w tysiącach zł	1.01.2019 - 30.06.2019	1.04.2019 - 30.06.2019	1.01.2018 - 30.06.2018	1.04.2018 - 30.06.2018
Wpływy z działalności inwestycyjnej	74 240 501	36 468 242	124 517 974	36 522 711
Zbycie wartości niematerialnych oraz składników rzeczowego majątku trwałego	19 624	0	5 862	2 917
Zbycie akcji i udziałów w podmiotach podporządkowanych	0	0	0	0
Zbycie inwestycyjnych aktywów finansowych	74 218 195	36 465 758	124 509 888	36 517 719
Pozostałe wpływy inwestycyjne	2 682	2 484	2 224	2 075
Wydatki z tytułu działalności inwestycyjnej	(71 949 097)	(34 025 139)	(127 539 550)	(37 178 514)
Nabycie wartości niematerialnych oraz składników rzeczowego majątku trwałego	(320 631)	(311 522)	(27 796)	(19 365)
Nabycie akcji i udziałów w podmiotach podporządkowanych	0	0	0	0
Nabycie inwestycyjnych aktywów finansowych	(71 628 466)	(33 713 617)	(127 511 754)	(37 159 149)
Pozostałe wydatki inwestycyjne	0	0	0	0
Środki pieniężne netto z działalności inwestycyjnej	2 291 404	2 443 103	(3 021 576)	(655 803)

C. PRZEPLÝWY ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH Z DZIAŁALNOŚCI FINANSOWEJ

w tysiącach zł	1.01.2019 - 30.06.2019	1.04.2019 - 30.06.2019	1.01.2018 - 30.06.2018	1.04.2018 - 30.06.2018
Wpływy z działalności finansowej	930 130	100 130	85 434	85 434
Zaciągnięcie kredytów długoterminowych	0	0	85 434	85 434
Emisja dłużnych papierów wartościowych	0	0	0	0
Zwiększenie stanu zobowiązań podporządkowanych	930 130	100 130	0	0
Wpływy z emisji akcji własnych oraz dopłat do kapitału	0	0	0	0
Pozostałe wpływy finansowe	0	0	0	0
Wydatki z tytułu działalności finansowej	(64 798)	(60 390)	(772 574)	(772 124)
Splata kredytów długoterminowych	(44 046)	(44 046)	(423 518)	(423 518)
Wykup dłużnych papierów wartościowych	(122)	0	(329 380)	(329 380)
Zmniejszenie stanu zobowiązań podporządkowanych	0	0	0	0
Wydatki z tytułu kosztów emisji	0	0	0	0
Umorzenie akcji	0	0	0	0
Płatności dywidend i innych wypłat na rzecz właścicieli	0	0	0	0
Pozostałe wydatki finansowe	(20 630)	(16 344)	(19 676)	(19 226)
Środki pieniężne netto z działalności finansowej	865 332	39 740	(687 140)	(686 690)

D. ZMIANA STANU ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH NETTO (A+B+C)	89 077	451 265	(4 852 166)	(2 589 128)
- w tym z tytułu różnic kursowych	(1 288)	(2 524)	9 841	9 283
E. ŚRODKI PIENIĘŻNE NA POCZĄTEK OKRESU SPRAWOZDAWCZEGO	4 520 688	4 158 500	8 408 252	6 145 214
F. ŚRODKI PIENIĘŻNE NA KONIEC OKRESU SPRAWOZDAWCZEGO (D+E)	4 609 765	4 609 765	3 556 086	3 556 086

Wzrost długu podporządkowanego wynikający z nabycia Euro Bank jest w pełni kompensowany przez depozyt zabezpieczający w gotówce w tej samej kwocie, złożony przez Bank Millennium w dniu nabycia Euro Bank u pożyczkodawcy długu podporządkowanego - Societe Generale.

4. NOTY DO SKONSOLIDOWANYCH DANYCH FINANSOWYCH

Nota (1) Przychody z tytułu odsetek i przychody o podobnym charakterze

	1.01.2019 - 30.06.2019	1.04.2019 - 30.06.2019	1.01.2018 - 30.06.2018	1.04.2018 - 30.06.2018
Przychody odsetkowe od Aktywów wycenianych według wartości godziwej przez inne całkowite dochody	199 113	94 020	174 182	85 846
Instrumenty dłużne	199 113	94 020	174 182	85 846
Przychody odsetkowe od Aktywów wycenianych według amortyzowanego kosztu	1 227 785	669 088	1 003 983	510 110
Środki w Banku Centralnym	5 938	3 078	5 207	2 618
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	1 079 407	590 783	862 807	441 297
Instrumenty dłużne	689	345	731	367
Lokaty oraz kredyty i pożyczki udzielone bankom i innym instytucjom monetarnym	1 933	1 473	859	322
Transakcje z przyrzeczeniem odkupu	7 747	6 203	2 296	1 357
Instrumenty pochodne - rachunkowość zabezpieczeń	132 071	67 206	132 083	64 149
Przychody o charakterze podobnym do odsetkowego z tytułu:	60 599	29 830	55 878	28 492
Kredyty i pożyczki udzielone klientom obowiązkowo wyceniane według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	53 284	27 284	46 818	23 648
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu - Instrumenty dłużne	7 315	2 546	9 060	4 844
Razem	1 487 497	792 938	1 234 043	624 448

W linii „Instrumenty pochodne - rachunkowość zabezpieczeń” Grupa prezentuje wynik odsetkowy z tytułu pochodnych instrumentów wyznaczonych i będących efektywnymi instrumentami zabezpieczającymi w zakresie zabezpieczenia przepływów pieniężnych oraz wartości godziwej. Szczegółowy opis stosowanych przez Grupę relacji zabezpieczających został zamieszczony w **nocie (15)**.

Przychody odsetkowe za 1 półrocze 2019 r. zawierają odsetki naliczone od kredytów z rozpoznaną utratą wartości w kwocie 31 807 tys. zł (odpowiednio dla danych porównawczych za 1 półrocze 2018 kwota tych odsetek wynosiła 24 064 tys. zł).

Nota (2) Koszty z tytułu odsetek i podobne koszty

	1.01.2019 - 30.06.2019	1.04.2019 - 30.06.2019	1.01.2018 - 30.06.2018	1.04.2018 - 30.06.2018
Zobowiązania finansowe wyceniane według amortyzowanego kosztu:	(430 889)	(220 362)	(365 072)	(183 838)
Zobowiązania wobec banków i innych instytucji monetarnych	(14 478)	(7 769)	(9 984)	(3 671)
Zobowiązania wobec klientów	(370 947)	(188 117)	(322 940)	(164 199)
Transakcje z przyrzeczeniem odkupu	(3 273)	(794)	(4 472)	(2 355)
Wyemitowane dłużne papiery wartościowe	(9 840)	(5 715)	(13 422)	(6 453)
Zobowiązania podporządkowane	(28 594)	(15 861)	(14 254)	(7 160)
Zobowiązania z tytułu leasingu	(3 668)	(2 017)	0	0
Instrumenty pochodne - rachunkowość zabezpieczeń	(89)	(89)	0	0
Inne	(81)	(41)	(140)	(70)
Razem	(430 970)	(220 403)	(365 212)	(183 908)

Nota (3) Przychody z tytułu prowizji

	1.01.2019 - 30.06.2019	1.04.2019 - 30.06.2019	1.01.2018 - 30.06.2018	1.04.2018 - 30.06.2018
Prowizje za prowadzenie rachunków	38 261	19 127	41 404	20 857
Prowizje za realizację przelewów, wpłat i wypłat gotówkowych oraz inne transakcje płatnicze	35 933	18 638	36 912	18 318
Prowizje z tytułu udzielonych kredytów i pożyczek	91 125	46 671	81 591	40 044
Prowizje z tytułu udzielonych gwarancji i poręczeń	6 738	3 169	7 165	3 355
Prowizje za obsługę kart płatniczych i kredytowych	97 185	51 664	83 895	43 509
Prowizje z tytułu sprzedaży produktów ubezpieczeniowych	62 738	36 039	53 956	23 978
Prowizje z tytułu dystrybucji jednostek uczestnictwa i innych produktów oszczędnościowych	30 837	15 943	36 762	19 126
Prowizje z tytułu działalności maklerskiej i powierniczej	6 754	3 178	9 671	4 787
Prowizje z tytułu funduszy inwestycyjnych zarządzanych przez Grupę	37 452	19 111	47 617	23 604
Pozostałe prowizje	15 804	7 756	15 588	7 781
Razem	422 827	221 297	414 561	205 359

Nota (4) Koszty z tytułu prowizji

	1.01.2019 - 30.06.2019	1.04.2019 - 30.06.2019	1.01.2018 - 30.06.2018	1.04.2019 - 30.06.2019
Prowizje za prowadzenie rachunków	(920)	(502)	(870)	(481)
Prowizje za realizację przelewów, wpłat i wypłat gotówkowych oraz inne transakcje płatnicze	(1 758)	(876)	(2 707)	(1 518)
Prowizje z tytułu udzielonych kredytów i pożyczek	(18 284)	(10 094)	(14 366)	(7 441)
Prowizje za obsługę kart płatniczych i kredytowych	(47 991)	(26 505)	(43 598)	(23 083)
Prowizje z tytułu działalności maklerskiej i powierniczej	(1 176)	(549)	(1 714)	(809)
Prowizje z tytułu funduszy inwestycyjnych zarządzanych przez Grupę	(4 373)	(2 148)	(5 164)	(2 529)
Pozostałe prowizje	(10 126)	(5 598)	(9 555)	(5 415)
Razem	(84 628)	(46 272)	(77 974)	(41 276)

Nota (5) Wynik z tytułu zaprzestania ujmowania aktywów i zobowiązań finansowych niewycenianych według wartości godziwej przez wynik finansowy

	1.01.2019 - 30.06.2019	1.04.2019 - 30.06.2019	1.01.2018 - 30.06.2018	1.04.2019 - 30.06.2019
Operacje instrumentami dłużnymi	30 563	15 092	8 599	5 439
Koszty operacji finansowych	(1 259)	(709)	0	0
Razem	29 304	14 383	8 599	5 439

Nota (6) Wynik z tytułu aktywów i zobowiązań finansowych przeznaczonych do obrotu

	1.01.2019 - 30.06.2019	1.04.2019 - 30.06.2019	1.01.2018 - 30.06.2018	1.04.2019 - 30.06.2019
Wynik na instrumentach dłużnych	(1 715)	(605)	7 368	61
Wynik na instrumentach pochodnych	33 311	14 246	30 224	20 012
Wynik z pozostałych operacji finansowych	28	(92)	(819)	(477)
Razem	31 624	13 549	36 773	19 596

Nota (7) Wynik z tytułu aktywów finansowych nieprzeznaczonych do obrotu wycenianych obowiązkowo według wartości godziwej przez wynik finansowy

	1.01.2019 - 30.06.2019	1.04.2019 - 30.06.2019	1.01.2018 - 30.06.2018	1.04.2019 - 30.06.2019
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	(5 101)	(172)	(8 202)	(5 066)
Wynik na instrumentach kapitałowych	0	0	0	0
Wynik na instrumentach dłużnych	15 633	6 651	7 374	6 521
Razem	10 532	6 479	(828)	1 455

Nota (8) Koszty administracyjne

	1.01.2019 - 30.06.2019	1.04.2019 - 30.06.2019	1.01.2018 - 30.06.2018	1.04.2019 - 30.06.2019
Koszty pracownicze	(372 216)	(199 661)	(316 220)	(158 521)
Wynagrodzenia	(305 232)	(164 636)	(257 983)	(129 376)
Narzuty na wynagrodzenia	(53 915)	(28 370)	(46 150)	(22 779)
Świadczenia na rzecz pracowników, w tym:	(13 069)	(6 655)	(12 087)	(6 366)
rezerwy na odprawy emerytalne	(2 125)	(1 074)	(1 813)	(921)
rezerwy na niewykorzystane urlopy	24	74	(36)	(49)
pozostałe	(10 968)	(5 655)	(10 238)	(5 396)
Pozostałe koszty administracyjne	(310 770)	(132 269)	(289 383)	(130 260)
Koszty reklamy, promocji i reprezentacji	(26 888)	(20 093)	(23 957)	(16 374)
Koszty informatyki i łączności	(59 875)	(35 617)	(43 563)	(22 862)
Koszty wynajmu	(36 879)	(18 493)	(73 516)	(37 141)
Koszty utrzymania budynków, wyposażenia, materiałów	(18 748)	(10 121)	(13 267)	(6 677)
Koszty bankomatów i obsługi gotówki	(10 304)	(5 347)	(9 491)	(4 839)
Koszty usług doradczych, audytowych, prawniczych, tłumaczy	(19 762)	(14 043)	(13 451)	(8 810)
Podatki i opłaty różne	(13 403)	(7 292)	(11 015)	(5 923)
Koszty KIR	(3 225)	(1 848)	(2 674)	(1 380)
Koszty PFRON	(3 057)	(1 656)	(2 395)	(1 269)
Koszty BFG	(96 050)	(12 028)	(69 623)	(14 919)
Koszty Nadzoru Finansowego	(3 393)	(1 772)	(2 687)	(1 350)
Pozostałe	(19 186)	(3 959)	(23 744)	(8 716)
Razem	(682 988)	(331 932)	(605 603)	(288 781)

Nota (9) Koszty z tytułu utraty wartości aktywów finansowych

	1.01.2019 - 30.06.2019*	1.04.2019 - 30.06.2019*	1.01.2018 - 30.06.2018	1.04.2019 - 30.06.2019
Z tytułu odpisów dla kredytów i pożyczek udzielonych klientom	(217 414)	(151 191)	(87 640)	(42 097)
Utworzenie odpisów dla kredytów i pożyczek udzielonych klientom	(546 219)	(311 130)	(407 336)	(95 522)
Odwrócenie odpisów dla kredytów i pożyczek udzielonych klientom	315 043	150 857	317 827	52 703
Kwoty odzyskane z tytułu kredytów uprzednio spisanych w ciężar rezerw	12 389	7 173	1 775	628
Sprzedaż wierzytelności	1 447	1 447	94	94
Pozostałe ujęte bezpośrednio w Rachunku Zysków i Strat	(74)	462	0	0
Z tytułu odpisów dla papierów wartościowych	(6)	(6)	725	743
Utworzenie odpisów dla papierów wartościowych	(6)	(6)	(18)	0
Odwrócenie odpisów dla papierów wartościowych	0	0	743	743
Z tytułu odpisów dla zobowiązań pozabilansowych	240	(2 889)	(10 874)	(8 784)
Utworzenie odpisów dla zobowiązań pozabilansowych	(24 296)	(11 074)	(45 391)	(26 168)
Odwrócenie odpisów dla zobowiązań pozabilansowych	24 536	8 185	34 517	17 384
Razem	(217 180)	(154 086)	(97 789)	(50 138)

* Koszty utworzenia odpisów dla kredytów udzielonych klientom poniesione w drugim kwartale roku 2019 obejmują jednorazowe utworzenie odpisów na ekspozycje Euro Bank w kwocie 80,6 miliona złotych. Zgodnie z MSSF3 w momencie połączenia portfel kredytowy Euro Bank został rozpoznany w księgach Grupy według wartości godziwej i konieczne było utworzenie odpisów dla tych wierzytelności w wysokości 12 miesięcznej oczekiwanej straty.

Nota (10a) Podatek dochodowy ujęty w rachunku zysków i strat

	1.01.2019 - 30.06.2019	1.04.2019 - 30.06.2019	1.01.2018 - 30.06.2018	1.04.2019 - 30.06.2019
Bieżący podatek	(173 792)	(93 726)	(131 340)	(71 625)
Bieżący rok	(173 792)	(93 726)	(131 242)	(71 527)
Korekta lat ubiegłych	0	0	(98)	(98)
Podatek odroczony:	40 225	32 867	233	4 136
Powstanie i odwrócenie różnic przejściowych	40 486	32 542	(191)	3 931
Powstanie / (Wykorzystanie) straty podatkowej	(261)	325	424	205
Razem obciążenie podatkowe w rachunku zysków i strat	(133 567)	(60 859)	(131 107)	(67 489)

Nota (10b) Efektywna stawka podatkowa

	1.01.2019 - 30.06.2019	1.04.2019 - 30.06.2019	1.01.2018 - 30.06.2018	1.04.2019 - 30.06.2019
Wynik finansowy brutto	467 190	234 516	479 052	260 158
Ustawowa stawka podatkowa	19%	19%	19%	19%
Podatek dochodowy wg obowiązującej stawki podatkowej 19%	(88 766)	(44 558)	(91 020)	(49 430)
Wpływ różnic trwałych na obciążenia podatkowe:	(44 801)	(16 301)	(39 989)	(17 961)
Przychody niepodlegające opodatkowaniu	6 239	648	363	355
Przychody z tytułu dywidend	396	413	338	338
Rozwiązanie pozostałych rezerw	5 608	0	25	17
Pozostałe	235	235	0	0
Koszty nie stanowiące kosztów podatkowych	(51 040)	(16 949)	(40 352)	(18 316)
Spisanie niezrealizowanego aktywa z tytułu podatku odroczonego	(3 585)	0	0	0
Strata na zbyciu wierzytelności	0	0	(27)	(27)
Składka PFRON	(581)	(317)	(454)	(240)
Składki na Bankowy Fundusz Gwarancyjny	(18 254)	(2 290)	(13 228)	(2 834)
Podatek bankowy	(20 902)	(11 144)	(19 125)	(9 211)
Przychody/koszty rezerw na należności faktoringowe	(5 249)	(1 298)	(45)	179
Wierzytelności spisane w ciężar rezerw	(805)	(653)	(445)	(688)
Koszty postępowań sądowych i spraw spornych	434	(245)	(4 862)	(4 279)
Koszty amortyzacji i ubezpieczeń samochodów osobowych w części przekraczającej 150 tys. PLN	(1 098)	(570)	(1 027)	(876)
Pozostałe	(1 000)	(432)	(1 139)	(340)
Odliczenie podatku zapłaconego za granicą	0	0	0	0
Korekty zeznań CIT-8 za lata ubiegłe	0	0	(98)	(98)
Razem obciążenie podatkowe w Rachunku zysków i strat	(133 567)	(60 859)	(131 107)	(67 489)
Efektywna stawka podatkowa	28,59%	25,95%	27,37%	25,94%

Nota (10c) Podatek odroczoney ujęty bezpośrednio w kapitale własnym

	30.06.2019	31.03.2019	31.12.2018	30.06.2018
Wycena papierów wartościowych wycenianych według wartości godziwej przez inne całkowite dochody	(20 244)	(15 958)	(30 803)	(20 489)
Wycena instrumentów zabezpieczających przepływy pieniężne	5 710	4 555	13 028	17 739
Zyski / (straty) aktuarialne	489	489	489	473
Podatek odroczoney ujęty bezpośrednio w kapitałach	(14 045)	(10 914)	(17 286)	(2 277)

Począwszy od 1 stycznia 2011 r. Bank utworzył łącznie z jednostką zależną - spółką Millennium Services Sp. z o.o., Podatkową Grupę Kapitałową (PGK). PGK jest instytucją prawa podatkowego przewidzianą przepisami ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych. Jej istotą jest skupienie dwóch lub więcej podmiotów powiązanych kapitałowo pod postacią jednego podatnika podatku dochodowego od osób prawnych. Utworzenie PGK nie prowadzi do powstania nowego podmiotu, a konsolidacja dokonuje się wyłącznie na poziomie rozliczeń w podatku dochodowym od osób prawnych. Zawiązanie PGK ma na celu zwiększenie efektywności zarządzania w obszarze podatkowym w ramach Grupy Kapitałowej Banku oraz ograniczenie ryzyk wynikających z obowiązków w zakresie rozliczeń w podatku dochodowym od osób prawnych, poprzez centralizację kompetencji wynikającą z przeniesienia na jeden podmiot (Bank) obowiązków w zakresie obliczania i wpłacania podatku.

Od 1 stycznia 2017 r. funkcjonuje nowa PGK Banku składająca się z: Banku Millennium S.A (podmiot dominujący), Millennium Service Sp. z o.o. oraz Millennium Goodie Sp. z o.o. Niniejsza PGK została utworzona na okres trzech lat: od 1 stycznia 2017 - 31 grudnia 2019.

Postępowanie kontrolne Mazowieckiego Urzędu Celno-Skarbowego Kontroli Skarbowej w Banku Millennium

W dniu 24 czerwca 2019 r. Bank otrzymał wynik kontroli Naczelnika Mazowieckiego Urzędu Celno-Skarbowego potwierdzający nadpłatę podatku CIT za 2010 r. w kwocie 26,9 mln zł. W dniu 5 lipca 2019 r. Urząd Skarbowy przelał tą kwotę na konto Banku.

Nota (11a) Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu

	30.06.2019	31.03.2019	31.12.2018	30.06.2018
Dłużne papiery wartościowe	698 615	773 269	693 242	1 241 567
Papiery wartościowe Skarbu Państwa	698 615	773 269	693 242	1 241 559
a) bony	0	0	0	0
b) obligacje	698 615	773 269	693 242	1 241 559
Pozostałe papiery wartościowe	0	0	0	8
a) notowane	0	0	0	8
b) nienotowane	0	0	0	0
Instrumenty kapitałowe	290	194	104	123
Kwotowane na aktywnym rynku	290	194	104	123
a) podmiotów finansowych	59	26	0	0
b) podmiotów niefinansowych	231	168	104	123
Korekta z tytułu rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej	2 563	3 433	4 293	6 054
Dodatnia wycena pochodnych instrumentów finansowych	95 459	94 662	97 079	162 264
Razem	796 927	871 558	794 718	1 410 008

Nota (11b) Aktywa i Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu - Wycena pochodnych instrumentów finansowych i korekta z tytułu rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej oraz Pozycje krótkie wg stanu na:

	Wartości godziwe 30.06.2019			Wartości godziwe 31.03.2019		
	Razem	Aktywa	Pasywa	Razem	Aktywa	Pasywa
1. Instrumenty pochodne na stopę procentową	4 896	27 393	22 497	5 387	30 129	24 742
Kontrakty na przyszłą stopę procentową (FRA)	0	0	0	0	0	0
Swapy na stopę procentową (IRS)	4 896	27 393	22 497	4 041	28 783	24 742
Pozostałe kontrakty na stopę procentową: opcje	0	0	0	1 346	1 346	0
2. Walutowe instrumenty pochodne*	(54 305)	12 634	66 939	(8 696)	22 483	31 179
Kontrakty walutowe	(3 153)	5 565	8 718	(8 520)	1 831	10 351
Swapy walutowe	(47 703)	6 312	54 015	5 330	19 392	14 062
Pozostałe kontrakty walutowe (CIRS)	(3 449)	757	4 206	(5 506)	1 260	6 766
Opcje walutowe	0	0	0	0	0	0
3. Instrumenty wbudowane	(51 683)	1 218	52 901	(39 945)	7	39 952
Opcje wbudowane w depozyty	(44 743)	0	44 743	(32 722)	0	32 722
Opcje wbudowane w emitowane papiery wartościowe	(6 940)	1 218	8 158	(7 223)	7	7 230
4. Opcje na indeksy	52 387	54 214	1 827	40 612	42 043	1 431
Wycena pochodnych instrumentów finansowych, RAZEM	(48 705)	95 459	144 164	(2 642)	94 662	97 304
Wycena pozycji zabezpieczanych z tytułu rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej	-	2 563	2 477	-	3 433	3 318
Zobowiązania z tytułu krótkiej sprzedaży dłużnych papierów wartościowych	-	-	85 590	-	-	114 182

* Wartość nominalna dla instrumentów pochodnych dwuwalutowych prezentowana jest w kwocie stanowiącej sumę obydwu stron transakcji wyrażonych w PLN.

Nota (11c) Aktywa i Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu - Wycena pochodnych instrumentów finansowych i korekta z tytułu rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej oraz Pozycje krótkie wg stanu na:

	Wartości godziwe 31.12.2018			Wartości godziwe 30.06.2018		
	Razem	Aktywa	Pasywa	Razem	Aktywa	Pasywa
1. Instrumenty pochodne na stopę procentową	7 806	40 057	32 251	(412)	43 910	44 322
Kontrakty na przyszłą stopę procentową (FRA)	0	0	0	0	0	0
Swapy na stopę procentową (IRS)	7 806	40 057	32 251	(412)	43 910	44 322
Pozostałe kontrakty na stopę procentową: opcje	0	0	0	0	0	0
2. Walutowe instrumenty pochodne*	(14 303)	19 014	33 317	36 424	86 216	49 792
Kontrakty walutowe	(7 524)	1 753	9 277	10 407	23 328	12 921
Swapy walutowe	(996)	15 197	16 193	32 416	58 620	26 204
Pozostałe kontrakty walutowe (CIRS)	(5 783)	2 064	7 847	(6 399)	4 268	10 667
Opcje walutowe	0	0	0	0	0	0
3. Instrumenty wbudowane	(35 584)	15	35 599	(24 633)	2 128	26 761
Opcje wbudowane w depozyty	(29 336)	0	29 336	(21 501)	0	21 501
Opcje wbudowane w emitowane papiery wartościowe	(6 248)	15	6 263	(3 132)	2 128	5 260
4. Opcje na indeksy	35 430	37 993	2 563	26 934	30 010	3 076
Wycena pochodnych instrumentów finansowych, RAZEM	(6 651)	97 079	103 730	38 313	162 264	123 951
Wycena pozycji zabezpieczanych z tytułu rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej	-	4 293	4 149	-	6 054	5 850
Zobowiązania z tytułu krótkiej sprzedaży dłużnych papierów wartościowych	-	-	123 754	-	-	106 318

* Wartość nominalna dla instrumentów pochodnych dwuwalutowych prezentowana jest w kwocie stanowiącej sumę obydwu stron transakcji wyrażonych w PLN.

Nota (12) Aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez inne całkowite dochody

	30.06.2019	31.03.2019	31.12.2018	30.06.2018
Dłużne papiery wartościowe	18 696 627	22 846 528	22 104 639	16 941 740
Papiery wartościowe Skarbu Państwa	17 622 810	22 364 004	20 422 616	15 921 059
a) bony	0	0	0	0
b) obligacje	17 622 810	22 364 004	20 422 616	15 921 059
Papiery wartościowe banku centralnego	897 883	399 942	1 599 800	939 867
a) bony	897 883	399 942	1 599 800	939 867
b) obligacje	0	0	0	0
Pozostałe papiery wartościowe:	175 934	82 582	82 223	80 814
a) notowane	175 934	82 582	82 223	80 814
b) nienotowane	0	0	0	0
Udziały i akcje w innych jednostkach	29 340	29 315	29 299	26 209
Inne instrumenty finansowe	0	0	0	0
Razem	18 725 967	22 875 843	22 133 938	16 967 949

Nota (13a) Kredyty i pożyczki udzielone klientom

Wartość bilansowa:	30.06.2019	31.03.2019	31.12.2018	30.06.2018
Obowiązkowo wyceniane według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat *	1 341 424	1 240 911	1 250 525	1 153 901
- Przedsiębiorstwa	19 130	19 396	17 944	19 912
- Osoby prywatne	1 322 107	1 221 378	1 232 494	1 133 832
- Sektor instytucji rządowych i samorządowych	187	137	87	157
* Powyższe dane uwzględniają korektę z tytułu wyceny do wartości godziwej w wysokości:	(69 637)	(69 005)	(72 943)	(76 277)

W wyniku implementacji nowych zasad w obszarze klasyfikacji instrumentów finansowych w roku 2018, w następstwie wdrożenia MSSF9, w aktywach Grupy wyodrębniono ekspozycje kredytowe zawierające w definicji oprocentowania dźwignię finansową/mnożnik i zakwalifikowano w niniejszym sprawozdaniu finansowym jako „Aktywa finansowe inne niż przeznaczone do obrotu obowiązkowo wyceniane według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat - Kredyty i zaliczki”. Należy zaznaczyć, że chociaż zapisy MSSF9 wskazują iż cecha mnożnika powoduje modyfikację pieniądza w czasie i konieczność wyceny do wartości godziwej, jednakże sens ekonomiczny tych transakcji czyli zarządzanie portfelem nieoparte o wartość godziwą i utrzymywanie portfela w celu uzyskiwania przepływów pieniężnych wynikających z umowy jest charakterystyczne dla portfeli wycenianych według zamortyzowanego kosztu.

Nota (13b) Kredyty i pożyczki udzielone klientom

	Wartość bilansowa brutto			Skumulowana utrata wartości			Wartość bilansowa netto
	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	
Wyceniane wg zamortyzowanego kosztu, wg stanu na 30.06.2019	62 294 192	3 078 389	2 938 832	(332 384)	(149 267)	(1 315 977)	66 513 785
- Przedsiębiorstwa	16 198 779	1 703 703	793 265	(161 782)	(51 542)	(406 087)	18 076 336
- Osoby prywatne	45 863 874	1 374 673	2 145 567	(169 809)	(97 725)	(909 890)	48 206 690
- Sektor instytucji rządowych i samorządowych	231 539	13	0	(793)	0	0	230 759
Wyceniane wg zamortyzowanego kosztu, wg stanu na 31.03.2019	48 868 837	3 149 164	2 411 452	(239 888)	(178 696)	(1 312 004)	52 698 865
- Przedsiębiorstwa	15 930 710	1 601 326	836 417	(163 812)	(61 860)	(462 178)	17 680 603
- Osoby prywatne	32 699 729	1 547 707	1 575 035	(75 797)	(116 832)	(849 826)	34 780 016
- Sektor instytucji rządowych i samorządowych	238 398	131	0	(279)	(4)	0	238 246
Wyceniane wg zamortyzowanego kosztu, wg stanu na 31.12.2018	47 718 394	3 097 734	2 403 894	(232 574)	(184 450)	(1 341 843)	51 461 155
- Przedsiębiorstwa	15 600 077	1 513 894	791 487	(158 794)	(62 917)	(456 184)	17 227 563
- Osoby prywatne	31 901 749	1 581 890	1 612 407	(73 508)	(121 530)	(885 659)	34 015 349
- Sektor instytucji rządowych i samorządowych	216 568	1 950	0	(272)	(3)	0	218 243
Wyceniane wg zamortyzowanego kosztu, wg stanu na 30.06.2018	45 123 585	3 374 973	2 408 724	(227 461)	(190 625)	(1 387 230)	49 101 966
- Przedsiębiorstwa	14 163 201	1 891 959	784 046	(161 946)	(79 483)	(452 456)	16 145 321
- Osoby prywatne	30 684 793	1 481 562	1 624 678	(65 201)	(111 140)	(934 774)	32 679 918
- Sektor instytucji rządowych i samorządowych	275 591	1 452	0	(314)	(2)	0	276 727

Nota (13c) Kredyty i pożyczki udzielone klientom

	30.06.2019		31.03.2019	
	Wyceniane wg zamortyzowanego kosztu	Wyceniane wg wartości godziwej*	Wyceniane wg zamortyzowanego kosztu	Wyceniane wg wartości godziwej*
Kredyty i pożyczki udzielone	60 922 698	537 979	47 305 413	482 888
- podmiotom gospodarczym	11 748 551	-	11 473 519	-
- klientom indywidualnym	48 987 316	537 979	35 595 388	482 888
- jednostkom budżetowym	186 830	-	236 506	-
Należności z tytułu kart płatniczych	123 392	803 445	2 220	758 024
- od podmiotów gospodarczych	230	19 317	65	19 533
- od klientów indywidualnych	123 162	784 128	2 155	738 490
Skupione wierzytelności	269 726	-	250 647	-
- podmiotów gospodarczych	269 726	-	250 647	-
- jednostek budżetowych	0	-	0	-
Zrealizowane gwarancje i poręczenia	11 716	-	10 504	-
Dłużne papiery wartościowe uprawnione do redyskonta w Banku Centralnym	3 255	-	3 552	-
Należności z tytułu leasingu finansowego	6 669 905	-	6 597 413	-
Inne	4 059	-	1 303	-
Odsetki	306 662	-	258 401	-
Razem	68 311 413	1 341 424	54 429 453	1 240 911
Odpisy aktualizujące wartość należności	(1 797 628)	-	(1 730 588)	-
Razem wartość bilansowa	66 513 785	1 341 424	52 698 865	1 240 911
* Powyższe dane uwzględniają korektę z tytułu wyceny do wartości godziwej w wysokości:	-	(69 637)	-	(69 005)

Nota (13d) Kredyty i pożyczki udzielone klientom

	31.12.2018		30.06.2018	
	Wyceniane wg zamortyzowanego kosztu	Wyceniane wg wartości godziwej*	Wyceniane wg zamortyzowanego kosztu	Wyceniane wg wartości godziwej*
Kredyty i pożyczki udzielone	46 165 570	473 214	44 269 560	405 764
- podmiotom gospodarczym	11 076 840		10 424 686	0
- klientom indywidualnym	34 871 344	473 214	33 568 714	405 764
- jednostkom budżetowym	217 386		276 160	0
Należności z tytułu kart płatniczych	2 769	777 311	3 154	748 137
- od podmiotów gospodarczych	123	18 031	353	20 069
- od klientów indywidualnych	2 646	759 280	2 801	728 068
Skupione wierzytelności	275 878		235 468	0
- podmiotów gospodarczych	275 878		235 468	0
- jednostek budżetowych	0		0	0
Zrealizowane gwarancje i poręczenia	11 622		12 028	0
Dłużne papiery wartościowe uprawnione do redyskonta w Banku Centralnym	3 660		6 429	0
Należności z tytułu leasingu finansowego	6 505 628		6 125 704	0
Inne	3 893		4 265	0
Odsetki	251 002		250 674	0
Razem	53 220 022	1 250 525	50 907 282	1 153 901
Odpisy aktualizujące wartość należności	(1 758 867)	-	(1 805 316)	
Razem wartość bilansowa	51 461 155	1 250 525	49 101 966	1 153 901
* Powyższe dane uwzględniają korektę z tytułu wyceny do wartości godziwej w wysokości:	-	(72 943)	-	(76 277)

Nota (13e) Jakość portfela kredytów i pożyczek wycenianych wg zamortyzowanego kosztu

	30.06.2019	31.03.2019	31.12.2018	30.06.2018
Kredyty i pożyczki udzielone klientom (brutto)	68 311 413	54 429 453	53 220 022	50 907 282
- z rozpoznaną utratą wartości	2 938 832	2 411 452	2 403 894	2 408 724
- bez rozpoznanej utraty wartości	65 372 581	52 018 001	50 816 128	48 498 558
Odpis aktualizacyjny z tytułu utraty wartości	(1 797 628)	(1 730 588)	(1 758 867)	(1 805 316)
- na ekspozycje z rozpoznaną utratą wartości	(1 315 977)	(1 312 004)	(1 341 843)	(1 387 230)
- na ekspozycje bez rozpoznanej utraty wartości	(481 651)	(418 584)	(417 024)	(418 086)
Kredyty i pożyczki udzielone klientom (netto):	66 513 785	52 698 865	51 461 155	49 101 966

Nota (13f) Podział kredytów i pożyczek wycenianych wg zamortyzowanego kosztu ze względu na metodę szacunku utraty wartości

	30.06.2019	31.03.2019	31.12.2018	30.06.2018
Kredyty i pożyczki udzielone klientom (brutto)	68 311 413	54 429 453	53 220 022	50 907 282
- wyceniane indywidualnie	753 528	799 625	754 950	734 322
- wyceniane portfelowo	67 557 885	53 629 828	52 465 072	50 172 961
Odpis aktualizacyjny z tytułu utraty wartości	(1 797 628)	(1 730 588)	(1 758 867)	(1 805 316)
- utworzony na bazie analizy indywidualnej	(360 633)	(397 314)	(382 327)	(374 651)
- utworzony na bazie analizy kolektywnej	(1 436 995)	(1 333 274)	(1 376 540)	(1 430 665)
Kredyty i pożyczki udzielone klientom (netto):	66 513 785	52 698 865	51 461 155	49 101 966

Nota (13g) Podział kredytów i pożyczek wycenianych wg zamortyzowanego kosztu ze względu na rodzaj klientów

	30.06.2019	31.03.2019	31.12.2018	30.06.2018
Kredyty i pożyczki udzielone klientom (brutto)	68 311 413	54 429 453	53 220 022	50 907 282
- korporacyjnym	18 927 299	18 606 982	18 123 976	17 116 248
- indywidualnym	49 384 114	35 822 471	35 096 046	33 791 034
Odpis aktualizacyjny z tytułu utraty wartości	(1 797 628)	(1 730 588)	(1 758 867)	(1 805 316)
- utworzony na należności od klientów korporacyjnych	(620 204)	(688 133)	(678 170)	(694 201)
- utworzony na należności od klientów indywidualnych	(1 177 424)	(1 042 455)	(1 080 697)	(1 111 115)
Kredyty i pożyczki udzielone klientom (netto):	66 513 785	52 698 864	51 461 155	49 101 966

Nota (13 h) Podział kredytów i pożyczek wycenianych wg zamortyzowanego kosztu wg struktury walutowej

	30.06.2019	31.03.2019	31.12.2018	30.06.2018
W walucie polskiej	49 327 730	36 056 596	34 924 845	32 134 935
W walutach obcych (po przeliczeniu na zł):	18 983 683	18 372 857	18 295 177	18 772 347
- waluta: CHF	15 035 211	14 366 367	14 504 282	14 870 928
- w tym Euro Bank*	1 023 017	-	-	-
- waluta: EUR	3 739 349	3 764 026	3 573 588	3 715 604
- waluta: USD	200 645	228 084	205 087	172 659
pozostałe waluty	8 478	14 380	12 220	13 156
Kredyty i pożyczki udzielone klientom (brutto)	68 311 413	54 429 453	53 220 022	50 907 282

* - portfel objęty umową pomiędzy Euro Bank oraz SG w przedmiocie Zwolnienia z Odpowiedzialności i Gwarancji Dotycząca Portfela CHF

Nota (13i) Zmiana stanu odpisów z tytułu utraty wartości kredytów i pożyczek wycenianych wg zamortyzowanego kosztu

	01.01.2019 - 30.06.2019	01.01.2019 - 31.03.2019	01.01.2018 - 31.12.2018	01.01.2018 - 30.06.2018
Stan na początek okresu	1 758 867	1 758 867	1 497 228	1 497 228
Korekty z tytułu wdrożenia MSSF9	-	-	327 434	327 434
Skorygowany stan na początek okresu	1 758 867	1 758 867	1 824 662	1 824 662
Zmiana w wartości rezerw:	38 761	(28 279)	(65 795)	(19 346)
Odpisy dokonane w okresie	546 219	235 089	725 164	407 336
Wartości spisane w ciężar odpisów	(205 513)	(106 899)	(299 068)	(130 811)
Odwrocenie odpisów w okresie	(315 043)	(164 185)	(521 196)	(317 827)
Sprzedż wierzytelności	0	0	(13 252)	(5 506)
Utworzenie KOIM (*)	11 577	5 520	25 558	12 795
Zmiana z tytułu różnic kursowych	(7)	1 900	15 986	14 570
Inne	1 528	296	1 013	97
Stan na koniec okresu	1 797 628	1 730 588	1 758 867	1 805 316

(*) Zgodnie z MSSF9 Grupa nalicza odsetki od portfela kredytowego z rozpoznaną utratą wartości od wartości ekspozycji netto. W tym celu naliczana jest i ujmowana jako pomniejszenie przychodów odsetkowych tak zwana korekta odsetek impairmentowych („KOIM”). Przedmiotowa korekta w bilansie prezentowana jest jako odpis z tytułu utraty wartości, w konsekwencji uzgodnienie zmiany stanu odpisów z tytułu utraty wartości wymaga uwzględnienia korekty KOIM ujmowanej w przychodach odsetkowych.

Grupa posiada w bilansie aktywa POCI w efekcie rozpoznania kredytów z rozpoznaną utratą wartości po połączeniu z Euro Bank i przejęciu SKOK Piast.

Wartość aktywów POCl przedstawia się następująco:

Wg stanu na	Wartość bilansowa brutto	Skumulowana utrata wartości	Wartość bilansowa netto
30.06.2019			
- Przedsiębiorstwa	101	(23)	78
- Osoby prywatne	551 185	(1 700)	549 485
- Sektor instytucji rządowych i samorządowych	0	0	0
31.03.2019			
- Przedsiębiorstwa	101	(23)	78
- Osoby prywatne	11 970	3 307	15 277
- Sektor instytucji rządowych i samorządowych	0	0	0
31.12.2018			
- Przedsiębiorstwa	139	(130)	9
- Osoby prywatne	15 271	(1 447)	13 824
- Sektor instytucji rządowych i samorządowych	0	0	0
30.06.2018			
- Przedsiębiorstwa	0	0	0
- Osoby prywatne	0	0	0
- Sektor instytucji rządowych i samorządowych	0	0	0

Nota (14a) Aktywa wyceniane według zamortyzowanego kosztu inne niż Kredyty i pożyczki udzielone klientom

	Wartość bilansowa brutto			Skumulowana utrata wartości			Wartość bilansowa netto
	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	
Wg stanu na 30.06.2019							
Instrumenty dłużne	56 907	0	0	(26)	0	0	56 881
Lokaty oraz kredyty i pożyczki udzielone bankom i innym instytucjom monetarnym	711 658	0	0	(16)	0	0	711 642
Transakcje z przyrzeczeniem odkupu	73 659	0	0	0	0	0	73 659
Wg stanu na 31.03.2019							
Instrumenty dłużne	45 059	0	0	(20)	0	0	45 039
Lokaty oraz kredyty i pożyczki udzielone bankom i innym instytucjom monetarnym	414 445	0	0	(16)	0	0	414 429
Transakcje z przyrzeczeniem odkupu	797 409	0	0	0	0	0	797 409
Wg stanu na 31.12.2018							
Instrumenty dłużne	44 904	0	0	(20)	0	0	44 884
Lokaty oraz kredyty i pożyczki udzielone bankom i innym instytucjom monetarnym	731 268	0	0	(16)	0	0	731 252
Transakcje z przyrzeczeniem odkupu	250 284	0	0	0	0	0	250 284
Wg stanu na 30.06.2018							
Instrumenty dłużne	47 467	0	0	(21)	0	0	47 446
Lokaty oraz kredyty i pożyczki udzielone bankom i innym instytucjom monetarnym	519 950	0	0	0	0	0	519 950
Transakcje z przyrzeczeniem odkupu	108 847	0	0	0	0	0	108 847

Nota (14b) Instrumenty dłużne

	30.06.2019	31.03.2019	31.12.2018	30.06.2018
banki i inne instytucje monetarne	0	0	0	0
pozostałe przedsiębiorstwa	0	0	0	0
sektor budżetowy	56 881	45 039	44 884	47 446
Razem	56 881	45 039	44 884	47 446

Nota (14c) Lokaty oraz kredyty i pożyczki udzielone bankom i innym instytucjom monetarnym

	30.06.2019	31.03.2019	31.12.2018	30.06.2018
Rachunki bieżące	259 431	112 754	143 113	117 231
Lokaty	450 911	300 371	586 666	400 853
Odsetki	1 316	1 320	1 489	1 866
Razem należności brutto	711 658	414 445	731 268	519 950
Odpis aktualizacyjny z tytułu utraty wartości	(16)	(16)	(16)	0
Razem należności netto	711 642	414 429	731 252	519 950

Nota (14d) Transakcje z przyrzeczeniem odkupu

	30.06.2019	31.03.2019	31.12.2018	30.06.2018
banki i inne instytucje monetarne	73 653	93 305	49 872	108 842
pozostałe przedsiębiorstwa	0	704 104	200 375	0
odsetki	6	0	37	5
Razem	73 659	797 409	250 284	108 847

Nota (15a) Instrumenty pochodne - rachunkowość zabezpieczeń

Informacje na temat stosowanych przez Grupę relacji zabezpieczających przepływy pieniężne lub wartość godziwą, pozycji wyznaczonych jako zabezpieczane i zabezpieczające oraz prezentacji wyniku (wg stanu na 30.06.2019 r.):

	Zabezpieczenie zmienności przepływów pieniężnych generowanych przez portfel złotych kredytów hipotecznych	Zabezpieczenie zmienności przepływów pieniężnych generowanych przez portfel walutowych kredytów hipotecznych oraz finansujących je zobowiązań złotych
Opis relacji zabezpieczającej	Grupa zabezpiecza ryzyko zmienności przepływów pieniężnych generowanych przez złote kredyty hipoteczne. Zmienność przepływów pieniężnych wynika z ryzyka stopy procentowej.	Grupa zabezpiecza ryzyko zmienności przepływów pieniężnych generowanych przez walutowe kredyty hipoteczne oraz przez zobowiązania złote stanowiące bazę finansową dla tych kredytów. Zmienność przepływów pieniężnych wynika z ryzyka walutowego oraz ryzyka stopy procentowej.
Pozycje zabezpieczane	Przepływy pieniężne wynikające z portfela złotych kredytów hipotecznych.	Przepływy pieniężne wynikające z portfela walutowych kredytów hipotecznych oraz finansujących je depozytów złotych i wyemitowanych złotych dłużnych papierów wartościowych.
Instrumenty zabezpieczające	Transakcje IRS	Transakcje CIRS
Prezentacja wyniku na transakcjach zabezpieczanych i zabezpieczających	Efektywna część wyceny instrumentów zabezpieczających ujmowana jest w kapitale z aktualizacji wyceny; odsetki zarówno od instrumentów zabezpieczających jaki i od instrumentów zabezpieczanych ujmowane są w wyniku odsetkowym.	Efektywna część wyceny instrumentów zabezpieczających ujmowana jest w kapitale z aktualizacji wyceny;

	Zabezpieczenie zmienności przepływów pieniężnych z tytułu przyszłych przychodów i kosztów odsetkowych denominowanych w walutach obcych	Zabezpieczenie zmienności przepływów pieniężnych generowanych przez portfel zmiennoprocentowych walutowych kredytów hipotecznych
Opis relacji zabezpieczającej	Grupa zabezpiecza ryzyko zmienności przyszłych przepływów pieniężnych z tytułu walutowych przychodów i kosztów odsetkowych. Zmienność przepływów pieniężnych wynika z ryzyka walutowego.	Grupa zabezpiecza ryzyko walutowe i ryzyko stopy procentowej przepływów pieniężnych dla części okresu - w horyzoncie czasowym trwania transakcji zabezpieczających - z tytułu zmiennoprocentowych kredytów w walucie obcej poprzez zamianę przepływów odsetkowych w walucie obcej na przepływy złotowe.
Pozycje zabezpieczane	Przepływy pieniężne z tytułu przyszłych przychodów i kosztów odsetkowych denominowanych w walutach obcych.	Przepływy pieniężne wynikające z portfela walutowych kredytów hipotecznych.
Instrumenty zabezpieczające	Pozycja walutowa wynikająca z rozpoznanych przyszłych zobowiązań leasingowych.	Transakcje FX Swap
Prezentacja wyniku na transakcjach zabezpieczanych i zabezpieczających	Efektywna część rewaluacji spot instrumentów zabezpieczających ujmowana jest w kapitale z aktualizacji wyceny.	Efektywna część wyceny instrumentów zabezpieczających ujmowana jest w kapitale z aktualizacji wyceny; odsetki od instrumentów zabezpieczających (rozliczone punkty swapowe) prezentowane są w marży odsetkowej.

W związku z zakupem akcji Euro Bank S.A. Grupa na dzień 30.06.2019 r. wykazuje również poniższe relacje zabezpieczające stosowane przez Euro Bank S.A.:

	Zabezpieczenie wartości godziwej instrumentu dłużnego o stałej stopie procentowej	Zabezpieczenie zmienności przepływów pieniężnych generowanych przez portfel złotych rachunków oszczędnościowych
Opis relacji zabezpieczającej	Bank zabezpiecza część ryzyka stopy procentowej, związanego ze zmianą wartości godziwej dłużnego instrumentu o stałej stopie procentowej wycenianego przez inne całkowite dochody, wynikającej ze zmienności rynkowych swapowych stóp procentowych.	Bank zabezpiecza część ryzyka zmienności przepływów pieniężnych generowanych przez złotowe rachunki oszczędnościowe o charakterze zmiennoprocentowym poprzez transakcje IRS zamieniające płatności zmienne na płatności stałe.
Pozycje zabezpieczane	Stałokuponowe dłużne papiery wartościowe zaklasyfikowane do kategorii aktywów finansowych wycenianych wg wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody denominowane w PLN.	Przepływy pieniężne z tytułu portfela złotych rachunków oszczędnościowych o charakterze zmiennoprocentowym.
Instrumenty zabezpieczające	Transakcje IRS	Transakcje IRS
Prezentacja wyniku na transakcjach zabezpieczanych i zabezpieczających	Wynik z tytułu zmiany wyceny do wartości godziwej pozycji zabezpieczanych w zakresie zabezpieczanego ryzyka odnoszony jest do wyniku z tytułu rachunkowości zabezpieczeń. Pozostała część zmiany wyceny do wartości godziwej ujmowana jest w pozostałych całkowitych dochodach. Odsetki od dłużnych papierów wartościowych ujmowane są w wyniku odsetkowym. Zmiana wyceny do wartości godziwej instrumentów pochodnych stanowiących zabezpieczenie jest prezentowana w wyniku z tytułu rachunkowości zabezpieczeń, a odsetki od tych instrumentów ujmowane są w wyniku odsetkowym.	Efektywna część wyceny do wartości godziwej instrumentów zabezpieczających ujmowana jest w kapitale z aktualizacji wyceny; odsetki od instrumentów zabezpieczających oraz pozycji zabezpieczanej są ujmowane w wyniku z tytułu odsetek.

Nota (15b) Instrumenty pochodne - rachunkowość zabezpieczeń

	Wartości godziwe 30.06.2019			Wartości godziwe 31.03.2019		
	Razem	Aktywa	Pasywa	Razem	Aktywa	Pasywa
Instrumenty pochodne stanowiące zabezpieczenie wartości godziwej związane ze stopą procentową						
Kontrakty IRS	(4 861)	0	4 861	0	0	0
Instrumenty pochodne stanowiące zabezpieczenie przepływów pieniężnych związane ze stopą procentową i/lub kursem walutowym						
Kontrakty CIRS	(233 513)	95 779	329 291	(285 068)	82 269	367 337
Kontrakty IRS	2 185	3 665	1 480	5 247	5 247	0
Kontrakty FXS	(3 224)	420	3 644	0	0	0
Razem instrumenty pochodne stanowiące zabezpieczenie	(239 412)	99 864	339 276	(279 821)	87 516	367 337

	Wartości godziwe 31.12.2018			Wartości godziwe 30.06.2018		
	Razem	Aktywa	Pasywa	Razem	Aktywa	Pasywa
Instrumenty pochodne stanowiące zabezpieczenie przepływów pieniężnych związane ze stopą procentową i/lub kursem walutowym						
Kontrakty CIRS	(256 285)	120 526	376 811	(299 353)	159 595	458 948
Kontrakty IRS	4 975	4 975	0	6 709	6 709	0
Kontrakty FXS	0	0	0	(47 612)	0	47 612
Razem instrumenty pochodne stanowiące zabezpieczenie	(251 310)	125 501	376 811	(340 256)	166 304	506 560

Nota (16) Odpisy z tytułu utraty wartości wybranych składników aktywów

Odpisy aktualizujące:	inwestycyjne papiery wartościowe	rzeczowe aktywa trwałe	wartości niematerialne	aktywa trwałe do zbycia	inne aktywa
Stan na 01.01.2019	5 024	8 754	3 988	136	8 126
- Utworzenie odpisów	6	0	0	0	7 897
- Odwrócenie odpisów	0	0	0	0	(6 595)
- Wykorzystanie	0	0	0	0	(95)
- Reklasyfikacja	0	0	0	0	(1 783)
Stan na 30.06.2019	5 029	8 754	3 988	136	7 550
Stan na 01.01.2019	5 024	8 754	3 988	136	8 126
- Utworzenie odpisów	0	0	0	0	3 431
- Odwrócenie odpisów	0	0	0	0	(2 783)
- Wykorzystanie	0	0	0	0	(25)
- Reklasyfikacja	0	0	0	0	(1 783)
Stan na 31.03.2019	5 024	8 754	3 988	136	6 966
Stan na 01.01.2018	5 963	8 754	3 988	136	7 944
- Utworzenie odpisów	28	0	0	0	5 176
- Odwrócenie odpisów	(967)	0	0	0	(4 667)
- Wykorzystanie	0	0	0	0	(327)
Stan na 31.12.2018	5 024	8 754	3 988	136	8 126
Stan na 01.01.2018	5 963	8 754	3 988	136	7 944
- Utworzenie odpisów	18	0	0	0	1 345
- Odwrócenie odpisów	(743)	0	0	0	(1 319)
- Wykorzystanie	0	0	0	0	(14)
Stan na 30.06.2018	5 238	8 754	3 988	136	7 956

Nota (17a) Aktywa i rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego

	30.06.2019			31.03.2019		
	Aktywo z tytułu odroczonego podatku	Rezerwa na odroczonego podatek dochodowy	Aktywo z tytułu odroczonego podatku, netto	Aktywo z tytułu odroczonego podatku	Rezerwa na odroczonego podatek dochodowy	Aktywo z tytułu odroczonego podatku, netto
Różnica pomiędzy amortyzacją podatkową a bilansową	95 491	(4 878)	90 613	95 164	(5 350)	89 814
Wycena bilansowa instrumentów finansowych	55 869	(78 862)	(22 993)	92 778	(112 379)	(19 601)
Niezrealizowane należności/zobowiązania z tytułu instrumentów pochodnych	9 468	(18 315)	(8 847)	8 194	(14 973)	(6 779)
Odsetki do zapłacenja/otrzymania od lokat i papierów wartościowych	26 849	(39 772)	(12 923)	26 343	(38 595)	(12 252)
Odsetki i dyskonto od kredytów i wierzytelności	2 516	(107 910)	(105 394)	2	(51 776)	(51 774)
Przychody i koszty rozliczane wg efektywnej stopy procentowej	191 231	(1 239)	189 992	94 748	(1 221)	93 527
Rezerwy na kredyty stanowiące różnice przejściowe	347 378	0	347 378	240 686	0	240 686
Świadczenia pracownicze	16 223	0	16 223	15 593	0	15 593
Prawa do użytkowania	6 468	(2 182)	4 286	9 144	(2 774)	6 370
Rezerwy na koszty	31 479	0	31 479	15 842	0	15 842
Wycena aktywów inwestycyjnych, zabezpieczenia przepływów środków pieniężnych oraz zyski/straty aktuarialne odniesione na kapitał z aktualizacji wyceny	29 261	(21 390)	7 871	5 057	(15 971)	(10 914)
Straty podatkowe do odliczenia w przyszłości	1 058	0	1 058	734	0	734
Pozostałe	(21 688)	(4 687)	(26 375)	3 686	(4 761)	(1 075)
Aktywo z tytułu odroczonego podatku, netto	791 603	(279 235)	512 366	607 971	(247 800)	360 171

Nota (17b) Aktywa i rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego

	31.12.2018			30.06.2018		
	Aktywo z tytułu odroczonego podatku	Rezerwa na odroczonego podatek dochodowy	Aktywo z tytułu odroczonego podatku, netto	Aktywo z tytułu odroczonego podatku	Rezerwa na odroczonego podatek dochodowy	Aktywo z tytułu odroczonego podatku, netto
Różnica pomiędzy amortyzacją podatkową a bilansową	83 590	(5 794)	77 796	72 937	(10 906)	62 031
Wycena bilansowa instrumentów finansowych	79 101	(98 757)	(19 656)	58 279	(73 021)	(14 742)
Niezrealizowane należności/zobowiązania z tytułu instrumentów pochodnych	10 395	(19 103)	(8 708)	11 518	(20 162)	(8 644)
Odsetki do zapłacenja/otrzymania od lokat i papierów wartościowych	21 601	(36 888)	(15 287)	21 567	(35 718)	(14 151)
Odsetki i dyskonto od kredytów i wierzytelności	3	(47 713)	(47 710)	6	(50 009)	(50 003)
Przychody i koszty rozliczane wg efektywnej stopy procentowej	89 058	(1 190)	87 868	86 225	(1 379)	84 846
Rezerwy na kredyty stanowiące różnice przejściowe	238 209	0	238 209	231 617	0	231 617
Świadczenia pracownicze	16 137	0	16 137	15 235	0	15 235
Rezerwy na koszty	25 199	0	25 199	22 394	0	22 394
Wycena aktywów inwestycyjnych, zabezpieczenia przepływów środków pieniężnych oraz zyski/straty aktuarialne odniesione na kapitał z aktualizacji wyceny	13 517	(30 803)	(17 286)	18 217	(20 494)	(2 277)
Straty podatkowe do odliczenia w przyszłości	1 320	0	1 320	812	0	812
Pozostałe	2 291	(4 458)	(2 167)	1 721	(896)	825
Aktywo z tytułu odroczonego podatku, netto	580 421	(244 706)	335 715	540 528	(212 585)	327 943

Nota (18) Zobowiązania wobec banków i innych instytucji monetarnych

	30.06.2019	31.03.2019	31.12.2018	30.06.2018
W rachunku bieżącym	132 727	108 123	105 472	98 783
Depozyty terminowe	560 979	531 688	455 297	400 550
Otrzymane kredyty i pożyczki	1 210 079	1 224 787	1 224 267	665 792
Odsetki	4 478	3 612	3 821	563
Razem	1 908 263	1 868 210	1 788 857	1 165 688

Nota (19) Zobowiązania wobec klientów

	30.06.2019	31.03.2019	31.12.2018	30.06.2018
Zobowiązania wobec klientów indywidualnych	57 638 442	47 827 065	47 730 280	43 303 180
Rachunki bieżące	39 114 584	32 551 082	32 795 949	28 575 290
Depozyty terminowe	18 197 296	15 044 284	14 834 473	14 569 627
Inne	222 265	161 087	30 342	93 011
Naliczone odsetki	104 297	70 612	69 516	65 252
Zobowiązania wobec podmiotów gospodarczych	15 462 379	15 646 006	15 589 643	13 782 260
Rachunki bieżące	7 333 724	7 450 933	8 242 327	6 496 423
Depozyty terminowe	7 707 405	7 802 579	7 057 271	7 015 797
Inne	396 478	374 238	275 095	254 556
Naliczone odsetki	24 772	18 256	14 950	15 484
Zobowiązania wobec jednostek budżetowych	3 726 990	3 199 549	2 923 846	2 746 039
Rachunki bieżące	1 341 117	1 336 768	1 374 012	1 119 083
Depozyty terminowe	2 379 137	1 855 980	1 546 384	1 622 063
Inne	4 100	4 482	2 153	1 951
Naliczone odsetki	2 636	2 319	1 297	2 942
Razem	76 827 811	66 672 620	66 243 769	59 831 479

Nota (20) Zobowiązania z tytułu sprzedanych dłużnych papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu:

	30.06.2019	31.03.2019	31.12.2018	30.06.2018
a) wobec Banku Centralnego	0	0	0	0
b) wobec pozostałych banków	20 988	55 753	50 322	94 278
c) wobec klientów	0	0	0	0
d) odsetki	2	6	2	7
Razem	20 990	55 759	50 324	94 285

Nota (21) Zmiana stanu zobowiązań z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych

	01.01.2019 - 30.06.2019	01.01.2019 - 31.03.2019	01.01.2018 - 31.12.2018	01.01.2018 - 30.06.2018
Stan na początek okresu	809 679	809 679	1 156 473	1 156 473
Zwiększenia, z tytułu:	805 631	151 718	309 865	112 887
- zakupu akcji EURO BANK	506 056	0	0	0
- emisja bankowych papierów wartościowych	214 985	112 843	183 339	47 824
- emisja obligacji Banku	0	0	141	141
- emisja obligacji Millennium Leasing	74 750	34 750	104 700	51 500
- naliczenie odsetek	9 840	4 125	21 685	13 422
Zmniejszenia, z tytułu:	(145 320)	(63 806)	(656 659)	(560 467)
- wykup bankowych papierów wartościowych	(65 578)	(30 323)	(112 471)	(50 002)
- wykup obligacji Banku	(117)	(122)	(329 526)	(329 521)
- wykup obligacji Millennium Leasing	(63 770)	(31 100)	(192 930)	(166 930)
- wypłata odsetek	(15 855)	(2 261)	(21 732)	(14 014)
Stan na koniec okresu	1 469 990	897 591	809 679	708 893

Nota (22) Zmiana stanu zobowiązań podporządkowanych

	01.01.2019 - 30.06.2019	01.01.2019 - 31.03.2019	01.01.2018 - 31.12.2018	01.01.2018 - 30.06.2018
Stan na początek okresu	701 883	701 883	701 971	701 971
Zwiększenia, z tytułu:	958 724	842 732	28 656	14 254
- emisja obligacji podporządkowanych	830 000	830 000	0	0
- naliczenie odsetek	28 594	12 732	28 656	14 254
- zakupu akcji EURO BANK	100 130	0	0	0
Zmniejszenia, z tytułu:	(14 276)	0	(28 744)	(14 425)
- spłata obligacji podporządkowanych	0	0	0	0
- spłata odsetek	(14 276)	0	(28 744)	(14 425)
- różnice kursowe	0	0	0	0
Stan zobowiązań podporządkowanych na koniec okresu	1 646 331	1 544 615	701 883	701 800

Wzrost długu podporządkowanego wynikający z nabycia Euro Bank jest w pełni kompensowany przez depozyt zabezpieczający w gotówce w tej samej kwocie, złożony przez Bank Millennium w dniu nabycia Euro Bank u pożyczkodawcy długu podporządkowanego - Societe Generale.

W latach 2018 i 2019 Grupa nie odnotowała żadnych opóźnień w płatności rat kapitałowych lub odsetkowych, ani nie naruszyła żadnych innych postanowień umownych wynikających ze swoich zobowiązań podporządkowanych.

Nota (23a) Rezerwy

	30.06.2019	31.03.2019	31.12.2018	30.06.2018
Udzielone zobowiązania i gwarancje	52 190	48 626	51 742	56 689
Nierozstrzygnięte sprawy sporne	56 145	56 255	60 710	59 426
Razem	108 335	104 881	112 452	116 115

Nota (23b) Zmiana stanu rezerw na Udzielone zobowiązania i gwarancje

	01.01.2019 - 30.06.2019	01.01.2019 - 31.03.2019	01.01.2018 - 31.12.2018	01.01.2018 - 30.06.2018
Stan na początek okresu	51 742	51 742	21 720	21 720
Korekty z tytułu wdrożenia MSSF9	-	-	23 829	23 829
Skorygowany stan na początek okresu	51 742	51 742	45 549	45 549
Zakup akcji EURO BANK	745	0	0	0
Utworzenie rezerw	24 296	13 222	60 827	45 391
Rozwiązanie rezerw	(24 536)	(16 351)	(54 804)	(34 517)
Różnice kursowe	(57)	13	170	266
Stan na koniec okresu	52 190	48 626	51 742	56 689

Nota (23c) Zmiana stanu rezerw na Nierozstrzygnięte sprawy sporne

	01.01.2019 - 30.06.2019	01.01.2019 - 31.03.2019	01.01.2018 - 31.12.2018	01.01.2018 - 30.06.2018
Stan na początek okresu	60 710	60 710	46 032	46 032
Utworzenie rezerw	2 344	916	7 541	4 940
Rozwiązanie rezerw	(3 819)	(2 581)	(809)	(133)
Wykorzystanie rezerw w ciągu okresu	(4 873)	(4 573)	(4 212)	(3 571)
Reklasyfikacja	1 783	1 783	12 158	12 158
Stan na koniec okresu	56 145	56 255	60 710	59 426

5. ZMIANY W PROCESIE ZARZĄDZANIA RYZYKIEM FINANSOWYM

Zarządzanie ryzykiem odgrywa kluczową rolę w strategii zrównoważonego i stabilnego rozwoju Grupy, służąc optymalizacji proporcji pomiędzy ryzykiem i zyskiem w ramach różnych linii biznesowych, jak również utrzymaniu adekwatnego profilu ryzyka w zakresie kapitału i płynności.

W celu zapewnienia efektywnego zarządzania ryzykiem oraz spójnej polityki, Grupa wdrożyła model zarządzania ryzykiem, który w sposób zintegrowany obejmuje ryzyko kredytowe, rynkowe, płynności oraz operacyjne.

Ryzyko kredytowe

W II kwartale 2019 roku Grupa Banku Millennium, zarówno w segmencie korporacyjnym, jaki i detalicznym, koncentrowała się na dalszym doskonaleniu polityki kredytowej a także narzędzi i procesów zarządzania ryzykiem kredytowym.

W segmencie korporacyjnym Grupa koncentrowała się na działaniach mających na celu usprawnienie i przyśpieszenie procesów kredytowych. Grupa dostosowywała również regulacje i procesy kredytowe do zmieniających się warunków prawnych. Podobnie jak w poprzednich okresach kontynuowano prace nad doskonaleniem narzędzi informatycznych wspierających proces kredytowy, uaktualniono klasyfikację ryzyka branżowego i limitów branżowych.

W segmencie detalicznym zakończono proces wdrażania zaleceń nadzorczych. Jednocześnie w ramach przygotowania do fuzji z Eurobank rozpoczęto implementację zmian w polityce kredytowej udzielania kredytów konsumpcyjnych. Celem tych zmian jest obsługa nowych grup docelowych Klientów z zachowaniem obecnie obserwowanego poziomu ryzyka.

Ponadto wdrożone zostały liczne zmiany w procesie, których celem jest automatyzacja dotychczasowych czynności przy zachowaniu dotychczasowej polityki kredytowej. Wszystkie powyższe zmiany miały na celu usprawnienie procesu kredytowego przy jednoczesnym ograniczeniu apetytu na ryzyko.

Grupa dokonuje oceny ryzyka kredytowego niezależnie od sposobu klasyfikacji portfela należności od klientów w sprawozdaniu finansowym, jako portfela wycenianego według zamortyzowanego kosztu lub portfela wycenianego według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat. Poniższa tabela zawiera dane dotyczące całego portfela należności od klientów w podziale na ekspozycje nieprzeterminowane oraz przeterminowane.

Zmiany w portfelu kredytowym Grupy w ciągu 6 miesięcy 2019 r. przedstawia poniższa tabela:

	30.06.2019		31.12.2018	
	Kredyty i pożyczki dla klientów	Kredyty i pożyczki dla banków	Kredyty i pożyczki dla klientów	Kredyty i pożyczki dla banków
Nieprzeterminowane i bez rozpoznanej utraty wartości	64 338 585	711 658	50 435 735	731 268
Przeterminowane*, bez rozpoznanej utraty wartości	2 384 108	0	1 644 795	0
Łącznie bez rozpoznanej utraty wartości	66 722 693	711 658	52 080 530	731 268
Z rozpoznaną utratą wartości	2 999 781	0	2 462 961	0
Razem	69 722 474	711 658	54 543 491	731 268
Odpisy z tytułu utraty wartości	(1 797 628)	(16)	(1 758 867)	(16)
Korekta do wartości godziwej**	(69 637)	0	(72 943)	0
Razem netto	67 855 209	711 642	52 711 680	731 252
Kredyty z rozpoznaną utratą wartości / kredyty ogółem	4.30%	0,00%	4,52%	0,00%

(*) Należności przeterminowane do 4 dni włącznie są traktowane jako techniczne i nie są wykazywane w tej kategorii.

(**) Korekta do wartości godziwej definiowana jest, jako różnica pomiędzy wartością nominalną i wartością godziwą portfela wycenianego według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat. Na korektę do wartości godziwej ma wpływ w szczególności uwzględnienie ryzyka kredytowego portfela.

Ryzyko rynkowe

Główną miarą, stosowaną przez Grupę w celu oceny ryzyka rynkowego jest parametryczny model VaR (wartość narażona na ryzyko) - spodziewana strata, która może powstać na portfelu w określonym czasie (10-dniowy okres utrzymania) oraz z określonym prawdopodobieństwem (99% poziom ufności) z tytułu niekorzystnego ruchu na rynku. Pomiar, monitorowanie oraz raportowanie ryzyka rynkowego odbywa się codziennie, zarówno indywidualnie dla każdego z obszarów odpowiedzialnych za podejmowanie ryzyka i zarządzanie nim, jak i na bazie skonsolidowanej dla Banku ogółem, Księgi Bankowej jak i Handlowej, z uwzględnieniem efektu dywersyfikacji istniejącej pomiędzy poszczególnymi portfelami. Wszystkie ewentualne przekroczenia limitów na ryzyko rynkowe są raportowane i udokumentowane oraz ratyfikowane na odpowiednim poziomie kompetencji.

W I półroczu 2019 roku limity ograniczające ryzyko rynkowe pozostały bez zmian.

Otwarte pozycje stanowią głównie instrumenty na stopę procentową oraz instrumenty walutowe. Zgodnie ze Strategią Ryzyka przyjętą w Banku, otwarte pozycje walutowe w Banku są dozwolone, ale powinny być utrzymywane na niskim poziomie. W tym celu wprowadzono w Banku system konserwatywnych limitów na otwartą pozycję walutową (zarówno limity w ciągu dnia jak i na zamknięcie), a otwarte pozycje walutowe dozwolone są jedynie w Księdze Handlowej. W I półroczu 2019 roku całkowita pozycja walutowa (w ciągu dnia, jak również na zamknięcie) pozostawała znacznie poniżej 2% Funduszy Własnych i poniżej obowiązujących limitów maksymalnych.

Pomimo codziennych pomiarów na poziomie każdej księgi i obszaru ryzyka rynkowego, model VaR ma głównie zastosowanie a jego wyniki są analizowane na poziomie Księgi Handlowej, gdzie intencją polityki jest regularny obrót pozycjami (głównie codziennie). Z drugiej strony, zgodnie z wytycznymi nadzorczymi¹, ryzyko stopy procentowej w Księdze bankowej jest objęte zarówno miarami opartymi na dochodach, jak i na wartości ekonomicznej. Z tego powodu model VaR nie obejmuje pozycji Banku Euro, ponieważ jego księga handlowa nie istnieje.

Wskaźniki VaR dla Grupy, czyli łącznie dla Księgi Handlowej oraz Księgi Bankowej, pozostawały w analizowanym okresie średnio na poziomie ok. 26,3 mln PLN (12% limitu) oraz ok. 1,9 mln PLN dla Księgi Handlowej (6% limitu). Podobnie, ekspozycja na ryzyko rynkowe na koniec czerwca 2019 wynosiła ok. 23,5 mln PLN (11% limitu) oraz ok. 0,8 mln PLN dla Księgi Handlowej (3% limitu). Ekspozycje na ryzyko rynkowe w ujęciu VaR w Księdze Handlowej w I półroczu 2019 roku, w podziale na typy ryzyka, przedstawiono w poniższej tabeli (tys. PLN).

W I półroczu 2019 roku całkowite limity ryzyka rynkowego w ujęciu VaR nie były przekraczane - zarówno dla całej Grupy, jak i dla Księgi Bankowej i Księgi Handlowej z osobna.

Miary VaR dla ryzyka rynkowego w Księdze Handlowej (tys. PLN)

	30.06.2019		VaR (1Q 2019)			31.12.2018	
	Ekspozycja	Wykorzystanie limitu	Średnio	Maksimum	Minimum	Ekspozycja	Wykorzystanie limitu
Ryzyko całkowite	830	3%	1 869	5 464	446	478	2%
Ryzyko ogólne	827	3%	1 808	5 461	443	475	2%
VaR stopy procentowej	825	3%	1 796	5 435	359	470	2%
Ryzyko kursowe	18	0%	101	555	13	81	1%
Efekt dywersyfikacji	2%					16%	
Ryzyko szczególne	3	0%	61	1 070	3	3	0%

Oprócz wyżej wspomnianych ograniczeń ryzyka rynkowego, w Grupie obowiązują również limity maksymalnej straty dla portfeli rynków finansowych. Celem jest ograniczenie maksymalnej straty dla działalności handlowej Grupy. W przypadku osiągnięcia limitu dokonuje się przeglądu strategii zarządzania oraz zasadności przyjmowanej pozycji.

Ryzyko stopy procentowej w Księdze Bankowej (IRRBB)

W przypadku Księgi Bankowej, głównym składnikiem ryzyka rynkowego jest ryzyko stopy procentowej. W celu zarządzania tym ryzykiem, stosuje się następujące zasady:

- Ryzyko rynkowe wynikające z działalności bankowej jest aktywnie zabezpieczane lub podlega comiesięcznemu transferowi do obszarów, które aktywnie zarządzają ryzykiem rynkowym i podlegają pomiarowi w kategoriach ekspozycji na ryzyko oraz rachunku wyników,
- Bank stosuje naturalne zabezpieczanie pomiędzy kredytami i depozytami, jak również obligacjami o stałej stopie procentowej i instrumentami pochodnymi, do zarządzania ryzykiem stopy procentowej, przy czym głównym celem jest ochrona wyniku odsetkowego netto.

¹ Wytyczne w sprawie zarządzania ryzykiem stopy procentowej z tytułu działalności zaliczanej do portfela bankowego, EBA/GL/2018/02.

Wahania rynkowych stóp procentowych mają wpływ na wynik odsetkowy netto Grupy, zarówno w krótkim jak i w średnim horyzoncie czasu, wpływając również na jego wartość ekonomiczną w perspektywie długoterminowej. Pomiar obydwu wielkości jest komplementarny w rozumieniu pełnego zakresu ryzyka stopy procentowej w Księdze Bankowej. Z tego względu, obok codziennego pomiaru ryzyka rynkowego metodą wartości zagrożonej, pomiar ryzyka stopy procentowej obejmuje dodatkowo na bazie miesięcznej miary oparte zarówno o zyski, jak i na bazie kwartalnej o wartość ekonomiczną, w szczególności:

- wpływ na wynik z tytułu odsetek w horyzoncie następnych 12 miesięcy w wyniku jednorazowej zmiany stóp procentowych o 100 punktów bazowych w dół/górę.
- wartość ekonomiczną kapitału, która mierzy teoretyczną zmianę wartości bieżącej netto wszystkich pozycji Grupy na skutek szokowych zmian w równoległym przesunięciu rynkowej krzywej dochodowości w dół/górę. Tym samym, wyniki wskazują na wrażliwość wartości ekonomicznej Grupy na skutek zmian stóp procentowych,

W I półroczu 2019 r., wyniki powyższych analiz w Księdze Bankowej (włączając Euro Bank) pozostawały w ramach ustalonych wewnętrznie limitów.

W pierwszej połowie 2019 podjęto dalsze kroki celem wdrożenia zmienionych wytycznych w sprawie zarządzania ryzykiem stopy procentowej z tytułu działalności zaliczanej do portfela bankowego (Wytyczne EBA, EBA/GL/2018/02), które obowiązują od 30 czerwca 2019 r. W maju 2019 r. Komitet Kapitału, Aktywów i Pasywów zweryfikował i zatwierdził założenia behawioralne stosowane w pomiarze IRRBB (rachunki z wbudowaną opcjonalnością po stronie klienta i rachunki bez określonych terminów przeszacowania), a także dostosował narzędzia do pomiaru IRRBB w celu regularnego monitorowania i raportowania wyników nadzorczego testu wartości odstających (SOT). Wyniki SOT z czerwca 2019 r. pokazują, że nawet w najdotkliwszym scenariuszu zmiana wartości ekonomicznej kapitału dla Księgi Bankowej (w tym Euro Bank) jest znacznie poniżej limitu nadzorczego wynoszącego 15% CET 1.

Dodatkowo, polityka i inne wewnętrzne procedury związane z zarządzaniem ryzykiem stopy procentowej zostały zrewidowane i dostosowane do postanowień Wytycznych EBA. Dokumenty zostały uzupełnione, między innymi, o zasady i procedury aktualizacji scenariuszy testów warunków skrajnych w pomiarze i ocenie IRRBB, aby zapewnić, że założenia modeli IRRBB stosowane w Grupie są regularnie przeglądane i, w razie potrzeby, zmieniane.

Ryzyko płynności

Pomiar, monitorowanie i raportowanie ryzyka płynności odbywa się codziennie z użyciem zarówno miar określonych przez organy nadzorcze jak i wskaźników wewnętrznych, dla których zostały ustalone limity. W I półroczu 2019 Grupa stale charakteryzowała się dobrą pozycją płynnościową. Na koniec maja 2019, po zakupie akcji Euro Banku, wszystkie nadzorcze oraz wewnętrzne wskaźniki płynności uległy obniżeniu. Niemniej, wszystkie wskaźniki pozostawały znacznie powyżej obowiązujących minimalnych limitów.

Utrzymanie komfortowej pozycji płynnościowej było możliwe dzięki akcjom zaplanowanym i podjętym z wyprzedzeniem. Grupa zwiększyła głównie stabilną bazę depozytową od osób fizycznych i wyemitowała dziesięcioletnie obligacje podporządkowane o łącznej wartości nominalnej 830,0 mln zł z terminem wykupu w dniu 30 stycznia 2029 r. To pozwoliło znacznie poprawić bufor płynności i na dzień przejścia Euro Banku umożliwiło Grupie całkowite spłacenie jego zewnętrznego finansowania, a także pokrycie ceny zakupu poprzez upłynnienie części nadwyżki płynności (nieobciążone aktywa płynne). Dzięki temu nie były wymagane dodatkowe źródła finansowania przy jednoczesnym zachowaniu bezpiecznej pozycji płynnościowej.

Po przejściu Euro Banku depozyty ogółem klientów Grupy osiągnęły poziom 76,8 mld zł (66,2 mld zł na koniec grudnia 2018 r.). Wzrost depozytów był napędzany głównie przez środki osób fizycznych, których udział w całości depozytów klientów wzrósł do ok. 75,0% na koniec czerwca 2016 r. z ok. 72,1% na koniec grudnia 2018 r. Rosnący udział środków od osób fizycznych miał pozytywny wpływ na płynność Grupy i wspierał utrzymanie wymaganych wskaźników nadzorczych.

Zgodnie z Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych (CRR), Grupa wyznacza wymóg pokrycia płynności (LCR). Minimalny, nadzorczy poziom wskaźnika LCR w wysokości 100%, który obowiązuje w 2019 roku, został osiągnięty przez Grupę. LCR dla Grupy osiągnął poziom 172% na koniec czerwca 2019 roku (212% na koniec grudnia 2018 roku). Wewnętrznie wskaźnik LCR szacowany jest codziennie i raportowany z pozostałymi wewnętrznymi miarami płynności do obszarów odpowiedzialnych za zarządzanie i kontrolę ryzyka płynności w Grupie na bazie dziennej.

W I półroczu 2019 roku Grupa konsekwentnie utrzymywała wskaźnik kredyty/depozyty na poziomie znacznie poniżej 100%. Wskaźnik ten wynosił 88% na koniec czerwca 2019 roku (78% na koniec grudnia 2018). Grupa kontynuowała politykę inwestowania nadwyżki płynności głównie w portfel aktywów płynnych, w szczególności w polskie papiery wartościowe o niskim ryzyku szczególnym (Polskie, skarbowe papiery wartościowe, bony skarbowe i pieniężne NBP), których udział w portfelu papierów wartościowych ogółem wynosił na koniec czerwca 2019 roku ok. 99%. W ciągu 2019 roku, portfel ten spadł z 22,7 miliardów na koniec grudnia 2018 roku (28% aktywów ogółem) do 19,2 miliardów PLN na koniec czerwca 2019 roku (21% aktywów ogółem). Aktywa te charakteryzują się wysokim poziomem płynności oraz mogą być w łatwy sposób wykorzystane jako zabezpieczenie bądź sprzedane bez znacznej utraty ich wartości. Portfel ten, uzupełniony gotówką oraz ekspozycjami wobec Narodowego Banku Polskiego, traktowany jako zapas płynności Grupy, który pozwoli przetrwać ewentualne sytuacje kryzysowe.

Głównym źródłem finansowania pozostaje baza depozytowa, czyli duże, zdywersyfikowane oraz stabilne środki pochodzące od klientów detalicznych i korporacyjnych oraz od sektora publicznego. Baza depozytowa uzupełniona jest o depozyty instytucji finansowych oraz inne operacje rynku pieniężnego. Źródłem finansowania średnioterminowego pozostają również pożyczki średnioterminowe, dług podporządkowany oraz emisja obligacji własnych. W trakcie I półroczu 2019 Grupa kontynuowała sprawdzanie możliwości pozyskania dodatkowego finansowania w celu dywersyfikacji źródeł finansowania ze szczególnym uwzględnieniem kosztów uzyskania tego finansowania.

Poziom koncentracji depozytów jest monitorowany na bieżąco i nie miał negatywnego wpływu na stabilność bazy depozytowej w I półroczu 2019 roku. W przypadku znacznego wzrostu udziału największych deponentów w bazie depozytowej, dodatkowe środki pozyskane od tych deponentów nie są traktowane jako stabilne. Co więcej, w celu zabezpieczenia przed fluktuacjami bazy depozytowej, Grupa utrzymuje rezerwę płynnych aktywów w postaci portfela papierów wartościowych, jak opisano powyżej.

Grupa zapewnia płynność w walutach obcych poprzez pożyczki bilateralne denominowane w walucie obcej, dług podporządkowany oraz transakcje swapów walutowych jak i procentowo-walutowych. Portfel swapów jest zdywersyfikowany w zakresie kontrahentów oraz terminów zapadalności. Z większością kontrahentów, Bank ma podpisane aneksy do umów ramowych, regulujące kwestie zabezpieczeń (ang. Credit Support Annex, CSA). W związku z tym, w przypadku niekorzystnych zmian kursów (depresja PLN), Bank zobligowany jest do złożenia depozytu w celu zabezpieczenia rozliczenia instrumentów pochodnych w przyszłości, a w przypadku korzystnych zmian kursów (aprecjacja PLN) Bank otrzymuje depozyt zabezpieczający od kontrahenta. W żadnej z zawartych umów ramowych (zarówno międzynarodowych jak i krajowych) nie są zawarte zapisy ustanawiające związek pomiędzy ratingiem Banku a wysokością depozytów zabezpieczających. Potencjalne pogorszenie ratingu nie będzie zatem miało wpływu na sposób wyliczenia i wymianę depozytów zabezpieczających.

Grupa uwzględnia możliwość niekorzystnej zmiany kursu walut obcych, (w szczególności CHF i EUR powodującej zwiększenie potrzeb płynnościowych), analizuje jej wpływ na ryzyko płynności i uwzględnia to ryzyko w swoich planach płynnościowych.

Testy warunków skrajnych w zakresie płynności strukturalnej przeprowadza się przynajmniej raz na kwartał, aby zrozumieć profil ryzyka płynności Banku, upewnić się, że Grupa potrafi wypełnić swoje zobowiązania na wypadek kryzysu płynności oraz przyczynić się do przygotowania planu awaryjnego w zakresie płynności i decyzji zarządczych. Grupa dysponuje również procedurami awaryjnymi dla sytuacji zwiększonego ryzyka płynności - Plan Awaryjny Płynności, który podlega aktualizacji oraz testowaniu przynajmniej raz w roku celem zagwarantowania, że jest on operacyjnie stabilny.

Ryzyko operacyjne

Drugi kwartał 2019 roku było kolejnym okresem funkcjonowania rozwiązań, wdrożonych w celu sprawnego zarządzania ryzykiem operacyjnym, zgodnych z przepisami prawa i najlepszymi praktykami przyjętymi w tym zakresie przez krajowe i międzynarodowe instytucje finansowe.

Wdrożony przez Grupę model zarządzania ryzykiem operacyjnym podlega regularnym przeglądom i akceptacji na poziomie Zarządu Banku.

Zgodnie z przyjętym rozwiązaniem, zarządzanie ryzykiem jest procesem ciągłego doskonalenia w zakresie identyfikacji, oceny, monitorowania, kontroli/ograniczania i raportowania poprzez wzajemnie uzupełniające się działania, co skutecznie przekłada się na realne zmniejszenie poziomu ryzyka operacyjnego w realizacji zadań biznesowych.

W drugim kwartale 2019 roku zarejestrowany poziom strat ryzyka operacyjnego był na poziomie akceptowalnym.

Zarządzanie kapitałowe

Zarządzanie kapitałowe odnosi się do dwóch obszarów: zarządzania adekwatnością kapitałową i alokacji kapitału. Dla obydwu z tych obszarów określone zostały cele zarządcze.

Celem zarządzania adekwatnością kapitałową jest: (a) spełnienie wymagań określonych w przepisach zewnętrznych (regulacyjna adekwatność kapitałowa) oraz (b) zapewnienie wypłacalności w warunkach normalnych i w warunkach skrajnych (ekonomiczna adekwatność kapitałowa/kapitał wewnętrzny). Realizując ten cel, Bank dąży do osiągnięcia wewnętrznych długookresowych limitów (celów) kapitałowych, określonych w Strategii Ryzyka.

Z kolei celem alokacji kapitału jest kreowanie wartości dla właścicieli poprzez maksymalizację zwrotu z działalności obciążonej ryzykiem, biorąc pod uwagę ustaloną tolerancję na ryzyko.

W ramach zarządzania kapitałowego realizowany jest również proces planowania kapitału. Celem tego procesu jest określenie funduszy własnych (baza kapitałowa określająca możliwość podjęcia ryzyka) i wykorzystania kapitału (wymogi kapitału regulacyjnego i kapitału ekonomicznego) w taki sposób, aby zapewnić spełnienie limitów (celów) kapitałowych, przy założeniu realizacji przewidywanej strategii biznesowej i profilu ryzyka - w normalnych i skrajnych warunkach ekonomicznych.

Bank i Grupa są zobowiązane na mocy prawa do spełnienia minimalnych wymogów w zakresie funduszy własnych, określonych w art. 92 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych, zmieniającego rozporządzenie (UE) nr 648/2012 (CRR). Jednocześnie przy ustalaniu limitów/celów kapitałowych uwzględniono:

- Bufor II Filara kredytów walutowych (RRE FX) - zalecenie KNF dotyczące dodatkowego wymogu kapitałowego dla zabezpieczenia ryzyka wynikającego z walutowych kredytów hipotecznych dla gospodarstw domowych, wynikające z art. 138 ust. 1 pkt 2a ustawy Prawo bankowe. Aktualnie bufor ten został ustalony w zaleceniach KNF w październiku i listopadzie 2018 roku w wysokości 6,41 p.p. (Bank) i 6,27 p.p. (Grupa) dla łącznego wskaźnika kapitałowego (TCR), co odpowiada wymogowi kapitałowemu na poziomie 4,81 p.p. (Bank) i 4,70 p.p. (Grupa) dla Wskaźnika Tier 1 oraz 3,57 p.p. (Bank) i 3,51 p.p. (Grupa) dla Wskaźnika CET1;
- Wymóg połączonego bufora - określony w ustawie o nadzorze makroostrożnościowym nad systemem finansowym i zarządzaniu kryzysowym w systemie finansowym - który składa się z:
 - Bufora zabezpieczenia kapitału w wysokości 2,5%;
 - Bufor innej instytucji o znaczeniu systemowym (OSII) - w wysokości 0%, przy czym wysokość jest corocznie ustalana przez KNF;
 - Bufor ryzyka systemowego w wysokości 3%;
 - Bufor antycykliczny w wysokości 0%.

Adekwatność kapitałowa dla Grupy przedstawia się jak niżej:

Adekwatność kapitałowa	30.06.2019	31.03.2019	30.06.2018
Aktywa ważone ryzykiem	47 048,1	37 735,2	34 268,7
Wymogi w zakresie funduszy własnych, w tym:	3 763,8	3 018,8	2 741,5
- z tytułu ryzyka kredytowego i kredytowego kontrahenta	3 324,5	2 656,6	2 399,0
- z tytułu ryzyka rynkowego	19,9	22,6	27,9
- z tytułu ryzyka operacyjnego	415,9	336,9	310,8
- z tytułu korekty wartości godziwej z tytułu ryzyka kredytowego	3,6	2,8	3,8
Fundusze własne, w tym:	9 470,5	9 658,9	8 009,6
Kapitał podstawowy Tier 1	7 940,5	8 128,9	7 309,6
Kapitał Tier 2	1 530,0	1 530,0	700,0
Łączny wskaźnik kapitałowy (TCR)	20,13%	25,60%	23,37%
Minimalny wymagany poziom	19,77%	19,77%	18,535%
Nadwyżka(+) / Niedobór(-) adekwatności kapitałowej TCR (p.p.)	+ 0,36	+ 5,83	+ 4,835
Wskaźnik kapitału Tier 1 (Wskaźnik T1)	16,88%	21,54%	21,33%
Minimalny wymagany poziom	16,20%	16,20%	15,185%
Nadwyżka(+) / Niedobór(-) adekwatności kapitałowej T1 (p.p.)	+ 0,68	+ 5,34	+ 6,145
Wskaźnik kapitału podstawowego Tier 1 (Wskaźnik CET1)	16,88%	21,54%	21,33%
Minimalny wymagany poziom	13,51%	13,51%	12,65%
Nadwyżka(+) / Niedobór (-) adekwatności kapitałowej CET1 (p.p.)	+ 3,57	+ 8,03	+ 8,68
Wskaźnik Liquidity Coverage Ratio (LCR)	172%	197%	164%

Wskaźniki kapitałowe Grupy w drugim kwartale 2019 roku obniżyły się - TCR spadł o 5,47 p.p., a Wskaźnik CET1 o 4,66 p.p. Najważniejszym czynnikiem powodującym spadek adekwatności kapitałowej było zrealizowanie umowy nabycia akcji Eurobanku SA. Wzrost aktywów ważonych ryzykiem z tego tytułu wynosił ok. 9,2 mld. PLN w ujęciu skonsolidowanym. Jednocześnie zakup Eurobanku spowodował spadek funduszy własnych o ok. 200 mln PLN.

6. SEGMENTY OPERACYJNE

Informacja o segmentach operacyjnych została sporządzona w oparciu o strukturę raportowania na bazie której Zarząd Banku dokonuje oceny wyników i zarządza zasobami segmentów. Grupa nie stosuje dodatkowego podziału działalności na obszary geograficzne z uwagi na nieistotną skalę działalności prowadzonej poza Polską, w efekcie taki uzupełniający podział nie jest prezentowany.

Działalność Grupy prowadzona jest w oparciu o zróżnicowane linie biznesowe, oferujące określone produkty i usługi skierowane do poniższych segmentów rynku:

Segment Klientów Detalicznych

Segment Klientów Detalicznych obejmuje działalność skierowaną na Klientów masowych, Klientów zamożnych, małe przedsiębiorstwa i przedsiębiorców indywidualnych.

Działalność powyższych linii biznesowych rozwijana jest przy wykorzystaniu pełnej oferty produktów i usług bankowych oraz sprzedaży wyspecjalizowanych produktów oferowanych przez jednostki zależne Grupy. W obszarze produktów kredytowych głównymi produktami są kredyty hipoteczne, kredyty konsumenckie, kredyty rewolwingowe w kartach kredytowych i produkty leasingowe dla małych przedsiębiorstw. Do głównych funduszy klientów zaliczają się natomiast: rachunki bieżące, depozyty terminowe, fundusze inwestycyjne i produkty strukturyzowane. Dodatkowo oferta obejmuje produkty ubezpieczeniowe, głównie w powiązaniu z kredytami i kartami kredytowymi, jak i wyspecjalizowane produkty oszczędnościowe. Oferta produktowa dla klientów zamożnych została wzbogacona o wyselekcjonowane fundusze inwestycyjne innych pośredników finansowych, fundusze zagraniczne oraz obligacje strukturyzowane wyemitowane przez Bank.

Segment Klientów Korporacyjnych

Segment Klientów Korporacyjnych opiera się na działalności skierowanej do Średnich i Dużych Przedsiębiorstw. Oferta skierowana jest odpowiednio również do Klientów z sektora budżetowego oraz Podmiotów Publicznych.

Działania biznesowe w segmencie Klientów Korporacyjnych prowadzone są przy wykorzystaniu wysokiej jakości oferty typowych produktów bankowych (kredyty na działalność bieżącą, kredyty inwestycyjne, rachunki bieżące, depozyty terminowe) uzupełnionych o ofertę produktów w zakresie zarządzania gotówką, produktów Departamentu Skarbu, w tym instrumentów pochodnych oraz usług leasingowych i faktoringowych.

Bankowość Skarbcowa, ALM (zarządzanie aktywami i pasywami) i Inne

Segment ten obejmuje aktywność Grupy zaangażowaną w inwestycje przeprowadzane na rachunek Banku, działalność maklerską, operacje na rynku międzybankowym, zaangażowanie w dłużne papiery wartościowe, które nie są przypisane innym segmentom.

W segmencie tym znajdują się pozostałe aktywa i pozostałe pasywa, aktywa i pasywa związane z instrumentami pochodnymi zabezpieczającymi, zobowiązania z tytułu zewnętrznego finansowania Grupy oraz aktywa z tytułu podatku odroczonego nieprzypisane do żadnego segmentu.

Dla każdego segmentu określany jest wynik przed opodatkowaniem, który obejmuje:

- wynik z tytułu odsetek obliczany na bazie odsetek zewnętrznych aktywów pracujących i pasywów segmentu oraz alokowanych aktywów i pasywów, generujących wewnętrzny przychód lub koszt z tytułu odsetek. Przychody i koszty wewnętrzne wyliczone są w oparciu o rynkowe stopy procentowe z zastosowaniem wewnętrznych metod wyceny;
- wynik z tytułu prowizji;
- pozostałe przychody z operacji finansowych oraz pozycji wymiany jak: przychody z tytułu dywidend, wynik na działalności inwestycyjnej i handlowej, wynik z pozycji wymiany oraz wynik z pozostałych instrumentów finansowych;
- pozostałe przychody i koszty operacyjne;
- koszty z tytułu utraty wartości aktywów finansowych i niefinansowych;
- udział segmentu w kosztach operacyjnych w tym kosztach osobowych i administracyjnych;
- udział segmentu w kosztach amortyzacji;
- zysk operacyjny wyliczony jako miara zysku segmentu różni się od wyniku finansowego MSSF przed opodatkowaniem wyłącznie obciążeniem z tytułu podatku bankowego i udziałem w zyskach netto jednostek stowarzyszonych. Udział w zyskach netto jednostek stowarzyszonych i obciążenie podatkiem dochodowym zostało zaprezentowane wyłącznie na poziomie Grupy.

Aktywami i pasywami segmentów komercyjnych są operacyjne aktywa i pasywa wykorzystywane przez segment w jego działalności operacyjnej, zaalokowane w oparciu o przesłanki biznesowe. Różnica między aktywami i pasywami operacyjnymi pokryta jest przez aktywa/pasywa rynku pieniężnego oraz dłużne papiery wartościowe. Aktywami i pasywami segmentu Skarb, ALM i Inne są aktywa/pasywa rynku pieniężnego i dłużne papiery wartościowe pozostałe po zalokowaniu do segmentów komercyjnych.

Rachunek zysków i strat za okres 1.01.2019 - 30.06.2019

w tysiącach zł	Bankowość Detaliczna	Bankowość Korporacyjna	Skarb, ALM i Inne	Razem Grupa
Wynik z tytułu odsetek	766 979	155 503	134 045	1 056 527
Wynik z tytułu opłat i prowizji, w tym:	258 808	78 524	867	338 199
Przychody z tytułu opłat i prowizji	333 839	83 261	5 727	422 827
Koszty z tytułu opłat i prowizji	(75 031)	(4 737)	(4 860)	(84 628)
Dywidendy, pozostałe przychody z operacji finansowych oraz pozycji wymiany	49 667	35 018	47 651	132 336
Wynik z aktywów finansowych wycenianych obowiązkowo według wartości godziwej przez wynik finansowy	(5 101)	0	15 633	10 532
Pozostałe przychody i koszty operacyjne	(7 837)	(6 453)	35 036	20 746
Przychody operacyjne razem	1 062 516	262 592	233 232	1 558 340
Koszty osobowe	(282 711)	(70 009)	(19 498)	(372 218)
Koszty administracyjne	(196 824)	(26 854)	(87 092)	(310 770)
Amortyzacja	(63 909)	(7 459)	(1 671)	(73 039)
Koszty operacyjne razem	(543 444)	(104 322)	(108 261)	(756 027)
Koszty z tytułu utraty wartości aktywów	(166 065)	(51 109)	(1 306)	(218 480)
Wynik z tytułu modyfikacji	(6 617)	(18)	0	(6 635)
Wynik operacyjny razem	346 390	107 143	123 665	577 198
Udział w zyskach jednostek podporządkowanych	0	0	0	0
Podatek bankowy				(110 008)
Wynik finansowy przed opodatkowaniem podatkiem dochodowym				467 190
Podatek dochodowy				(133 567)
Wynik finansowy po opodatkowaniu				333 623

Pozycje bilansowe wg stanu na 30.06.2019

w tysiącach zł	Bankowość Detaliczna	Bankowość Korporacyjna	Skarb, ALM i Inne	Razem Grupa
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	51 782 764	16 072 445	0	67 855 209
Zobowiązania wobec klientów	59 518 713	17 188 488	120 610	76 827 811

Rachunek zysków i strat za okres 1.01.2018 - 30.06.2018

w tysiącach zł	Bankowość Detaliczna	Bankowość Korporacyjna	Skarb, ALM i Inne	Razem Grupa
Wynik z tytułu odsetek	590 695	139 534	138 602	868 831
Wynik z tytułu opłat i prowizji, w tym:	253 058	84 366	(837)	336 587
Przychody z tytułu opłat i prowizji	319 142	89 278	6 141	414 561
Koszty z tytułu opłat i prowizji	(66 084)	(4 912)	(6 978)	(77 974)
Dywidendy, pozostałe przychody z operacji finansowych oraz pozycji wymiany	33 290	37 821	40 570	111 681
Wynik z aktywów finansowych wycenianych obowiązkowo według wartości godziwej przez wynik finansowy	(8 202)	0	7 374	(828)
Pozostałe przychody i koszty operacyjne	(3 023)	1 815	2 041	833
Przychody operacyjne razem	865 818	263 536	187 750	1 317 104
Koszty osobowe	(230 607)	(70 272)	(15 341)	(316 220)
Koszty administracyjne	(210 196)	(32 508)	(46 679)	(289 383)
Amortyzacja	(21 327)	(4 531)	(757)	(26 615)
Koszty operacyjne razem	(462 130)	(107 311)	(62 777)	(632 218)
Koszty z tytułu utraty wartości aktywów	(59 607)	(38 184)	(24)	(97 815)
Wynik z tytułu modyfikacji	(7 749)	386	0	(7 363)
Wynik operacyjny razem	336 332	118 427	124 949	579 708
Udział w zyskach jednostek podporządkowanych	0	0	0	0
Podatek bankowy				(100 656)
Wynik finansowy przed opodatkowaniem podatkiem dochodowym				479 052
Podatek dochodowy				(131 107)
Wynik finansowy po opodatkowaniu				347 945

Pozycje bilansowe wg stanu na 31.12.2018

w tysiącach zł	Bankowość Detaliczna	Bankowość Korporacyjna	Skarb, ALM i Inne	Razem Grupa
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	37 270 388	15 441 292	0	52 711 680
Zobowiązania wobec klientów	49 860 658	16 248 660	134 451	66 243 769

7. OPIS TRANSAKCYJ Z PODMIOTAMI POWIĄZANYMI

Wszelkie transakcje dokonane z podmiotami powiązanymi w 1 półroczu 2019 r. wynikały z bieżącej działalności.

Poza transakcjami opisanymi w niniejszym rozdziale, we wskazanym okresie ani Bank Millennium S.A., ani jednostki zależne od Banku Millennium S.A. nie dokonały innych transakcji z podmiotami powiązanymi, które pojedynczo lub łącznie były istotne i zostały zawarte na warunkach istotnie odbiegających od warunków rynkowych.

7.1. TRANSAKCYJE Z GRUPĄ PODMIOTU DOMINUJĄCEGO

Poniżej przedstawiono kwoty transakcji z grupą podmiotu dominującego (jednostka dominująca najwyższego szczebla) w stosunku do Banku - Banco Comercial Portugues (transakcje te wynikają w głównej mierze z działalności o charakterze bankowym), (w tys. PLN):

	Z podmiotem dominującym		Z innymi jednostkami z grupy podmiotu dominującego	
	30.06.2019	31.12.2018	30.06.2019	31.12.2018
AKTYWA				
Kredyty i pożyczki udzielone innym bankom - rachunki i depozyty	351	921	0	0
Aktywa finansowe wyceniane do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat (przeznaczone do obrotu)	0	0	0	0
Instrumenty pochodne zabezpieczające	0	0	0	0
Pozostałe aktywa	0	0	0	0
ZOBOWIĄZANIA				
Zobowiązania wobec banków	979	199	114 917	114 449
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	0	0	0	0
Zobowiązania finansowe wyceniane do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat (przeznaczone do obrotu)	480	307	0	0
Instrumenty pochodne zabezpieczające	0	0	0	0
Pozostałe zobowiązania	0	0	87	135

	Z podmiotem dominującym		Z innymi jednostkami z grupy podmiotu dominującego	
	1.01-30.06.2019	1.01-30.06.2018	1.01-30.06.2019	1.01-30.06.2018
PRZYCHODY Z TYTUŁU:				
Odsetek	(33)	20	0	0
Prowizji	109	102	0	0
Aktywów i zobowiązań finansowych przeznaczonych do obrotu	0	0	0	0
KOSZTY Z TYTUŁU:				
Odsetek	0	0	(145)	(142)
Prowizji	0	0	0	0
Aktywów i zobowiązań finansowych przeznaczonych do obrotu	535	207	0	0
Pozostałe operacyjne netto	6	7	0	0
Działania	0	0	447	239

	Z podmiotem dominującym		Z innymi jednostkami z grupy podmiotu dominującego	
	30.06.2019	31.12.2018	30.06.2019	31.12.2018
Zobowiązania warunkowe	109 697	109 673	0	0
- udzielone	104 643	104 643	0	0
- otrzymane	5 054	5 030	0	0
Instrumenty pochodne (wartość nominalna)	16 323	33 577	0	0

7.2. TRANSAKCJE Z OSOBAMI ZARZĄDZAJĄCYMI I NADZORUJĄCYMI BANK

Osoby Zarządzające	30.06.2019	31.12.2018
Limity zadłużenia ogółem	211,0	211,0
- w tym limit niewykorzystany	146,2	144,9
Udzielone pożyczki i kredyty hipoteczne	-	-
Czynne gwarancje	-	-

Osoby Nadzorujące	30.06.2019	31.12.2018
Limity zadłużenia ogółem	137,0	137,0
- w tym limit niewykorzystany	132,2	121,0
Udzielone pożyczki i kredyty hipoteczne	-	-
Czynne gwarancje	-	-

Grupa świadczy na rzecz członków Zarządu i członków Rady Nadzorczej oraz ich osób bliskich standardowe usługi finansowe obejmujące, m.in., prowadzenie rachunków bankowych, przyjmowanie depozytów czy sprzedaż instrumentów finansowych. Zdaniem Banku, transakcje te są zawierane na warunkach rynkowych. Zgodnie z przyjętymi w Banku zasadami polityki kredytowej, transakcje mające charakter kredytu terminowego opisane w niniejszym punkcie posiadają stosowne zabezpieczenia służące ograniczeniu ryzyka kredytowego.

Dane o zaangażowaniu w podmioty powiązane personalnie:

Podmiot nr 1, wg stanu na:	Udzielone kredyty	Udzielone gwarancje	Otwarte linie kredytowe	Powiązanie
30.06.2019	24 494	3 000	146	Personalne z Osobą Nadzorującą
31.12.2018	13 006	2 000	154	Personalne z Osobą Nadzorującą

7.3. INFORMACJE O WYNAGRODZENIACH I KORZYŚCIACH OSÓB NADZORUJĄCYCH I ZARZĄDZAJĄCYCH BANKIEM

Koszty wynagrodzeń (w tym utworzonych rezerw) i korzyści poniesionych przez Bank na rzecz osób zarządzających wyniosły (w tys. zł):

Okres	Krótkoterminowe wynagrodzenia	Korzyści	RAZEM
1.01-30.06.2019	9 697	1 125	10 822
1.01-30.06.2018	9 043	812	9 855

Korzyści stanowią głównie koszty opieki medycznej i akomodacji zagranicznych Członków Zarządu.

Wynagrodzenie Członków Rady Nadzorczej Banku (dane w tys. zł):

Okres	Krótkoterminowe wynagrodzenia i korzyści
1.01-30.06.2019	1 111
1.01-30.06.2018	1 016

7.4. STAN AKCJI BANKU POSIADANYCH PRZEZ OSOBY ZARZĄDZAJĄCE I NADZORUJĄCE BANK

Imię i nazwisko	Funkcja	Ilość akcji na dzień przekazania raportu za 1 kwartał 2019	Ilość akcji na dzień przekazania raportu za 1 półrocze 2019
Joao Nuno Lima Bras Jorge	Prezes Zarządu	111 000	111 000
Fernando Maria Cardoso Rodrigues Bicho	Wiceprezes Zarządu	0	0
Wojciech Haase	Członek Zarządu	7 494	7 494
Andrzej Gliński	Członek Zarządu	0	0
Wojciech Rybak	Członek Zarządu	0	0
Antonio Ferreira Pinto Junior	Członek Zarządu	0	0
Jarosław Hermann	Członek Zarządu	0	0
Bogusław Kott	Przewodniczący Rady Nadzorczej	1 000	1 000
Nuno Manuel da Silva Amado	Wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej	0	0
Dariusz Rosati	Wiceprzewodniczący i Sekretarz Rady Nadzorczej	0	0
Miguel de Campos Pereira de Bragança	Członek Rady Nadzorczej	0	0
Agnieszka Hryniewicz-Bieniek	Członek Rady Nadzorczej	0	0
Anna Jakubowski	Członek Rady Nadzorczej	0	0
Grzegorz Jędryś	Członek Rady Nadzorczej	0	0
Andrzej Koźmiński	Członek Rady Nadzorczej	0	0
Alojzy Nowak	Członek Rady Nadzorczej	0	0
José Miguel Bensliman Schorcht da Silva Pessanha	Członek Rady Nadzorczej	0	0
Miguel Maya Dias Pinheiro	Członek Rady Nadzorczej	0	0
Lingjiang Xu	Członek Rady Nadzorczej	0	0

8. WARTOŚĆ GODZIWA

Najlepszym odzwierciedleniem wartości godziwej instrumentów finansowych jest cena, która jest możliwa do otrzymania w przypadku sprzedaży aktywa lub do zapłaty w przypadku transferu zobowiązania w transakcji rynkowej (cena wyjścia). W przypadku wielu produktów i transakcji, dla których wartość rynkowa wzięta bezpośrednio z kwotowań aktywnego rynku (marking-to-market) nie jest dostępna, wartość godziwa musi być szacowana za pomocą wewnętrznych modeli opartych na dyskontowaniu przepływów finansowych (marking-to-model). Przepływy finansowe dla różnych instrumentów są wyznaczone zgodnie z ich indywidualną charakterystyką, a czynniki dyskontujące uwzględniają zmiany w czasie zarówno rynkowych stóp procentowych, jak i marż.

Zgodnie z MSSF 13 „Wycena wartości godziwej” Grupa stosuje techniki wyceny, które są odpowiednie do okoliczności i w przypadku których są dostępne dostateczne dane do wyceny wartości godziwej, przy maksymalnym wykorzystaniu odpowiednich obserwowalnych danych wejściowych i minimalnym wykorzystaniu nieobserwowalnych danych wejściowych, a mianowicie:

Poziom 1 - wycena oparta o dane w pełni obserwowalne (kwotowania aktywnego rynku);

Poziom 2 - modele wyceny wykorzystujące informacje niestanowiące danych z poziomu 1, ale obserwowalne bezpośrednio lub pośrednio;

Poziom 3 - modele wyceny wykorzystujące dane nieobserwowalne (niepochodzące z aktywnego rynku).

Techniki wyceny przyjęte do ustalenia wartości godziwej są stosowane w sposób ciągły. Zmiana techniki wyceny skutkująca przeniesieniem pomiędzy powyższymi metodami następuje, gdy:

- transfer z Poziomu 1 do 2 ma miejsce, gdy dla instrumentów finansowych wycenianych według Poziomu 1 na dany dzień bilansowy nie są dostępne kwotowania aktywnego rynku (a uprzednio były);
- transfer z Poziomu 2 do 3 ma miejsce, gdy dla instrumentów finansowych wycenianych według Poziomu 2 na dany dzień bilansowy uwzględniany w wycenie udział parametrów niepochodzących z rynku stał się istotny (a uprzednio był nieistotny).

8.1. INSTRUMENTY FINANSOWE NIE UJMOWANE W BILANSIE WEDŁUG WARTOŚCI GODZIWEJ

Wszystkie modelowe oszacowania zawierają pewną dozę arbitralności i dlatego odzwierciedlają wyłącznie wartość instrumentów, dla których zostały stworzone. W tych warunkach prezentowane wartości różnic między wartościami godziwymi i bilansowymi nie mogą być rozumiane jako korekty wartości ekonomicznej Grupy. Wartość godziwa tych instrumentów jest wyznaczana wyłącznie w celu wypełnienia wymogów prezentacyjnych określonych przez MSSF 13 i MSSF 7.

Główne założenia i metody zastosowane do oszacowania wartości godziwej aktywów i pasywów Grupy są następujące:

Należności i zobowiązania wobec banków

Wartość godziwa tych instrumentów finansowych została wyznaczona poprzez zdyskontowanie bieżącymi stopami przyszłych przepływów kapitałowych i odsetkowych przy założeniu ich wystąpienia w terminach kontraktowych.

Kredyty i pożyczki udzielone klientom

Wartość godziwa instrumentów tego rodzaju bez określonego harmonogramu spłat, ze względu na ich krótkoterminowy charakter oraz stabilną w czasie politykę Grupy w odniesieniu do tego portfela, jest zbliżona do wartości bilansowej.

Dla zmiennie-procentowych produktów leasingowych wartość godziwą oszacowano poprzez skorygowanie wartości bilansowej o zdyskontowane przepływy wynikające z różnicy marż.

Wartość godziwa instrumentów o określonym terminie zapadalności została oszacowana poprzez zdyskontowanie związanych z nimi przepływów finansowych w terminach i na warunkach wynikających z umów przy zastosowaniu bieżących stóp zero kuponowych oraz marż na ryzyko kredytowe.

W przypadku kredytów mieszkaniowych, ze względu na ich długoterminowy charakter, do oszacowania przyszłych przepływów finansowych dodatkowo zostały uwzględnione: efekt wcześniejszej spłaty oraz ryzyko płynności w walutach obcych.

Zobowiązania wobec klientów

Wartość godziwa tego rodzaju instrumentów bez terminu wymagalności lub o terminie wymagalności do 30 dni została uznana przez Grupę za zbliżoną do wartości bilansowej.

Wartość godziwa instrumentów o terminie wymagalności ponad 30 dni została wyznaczona poprzez zdyskontowanie bieżącymi stopami (włączając bieżące średnie marże wg głównych walut i przedziałów czasowych) przyszłych przepływów kapitałowych i odsetkowych (włączając pierwotne średnie marże wg głównych walut i przedziałów czasowych) w terminach kontraktowych.

Zobowiązania z tytułu emisji strukturyzowanych dłużnych papierów wartościowych

Zobowiązania z tytułu emisji strukturyzowanych dłużnych papierów wartościowych - bankowe papiery wartościowe (BPW), wyceniane są do wartości godziwej zgodnie z opracowanym przez Bank modelem. W modelu tym obliczana jest cena obligacji zerokuponowej, która następnie powiększana jest o cenę opcji stanowiącej podstawę strategii wbudowanej w daną obligację strukturyzowaną.

Wartość godziwą dla pozostałych zobowiązań z tytułu emisji papierów dłużnych wyemitowanych przez Bank (obligacje (BKMO)) oszacowano na podstawie oczekiwanych przepływów pieniężnych przy zastosowaniu bieżących stóp procentowych uwzględniając wysokość marży na ryzyko kredytowe. Bieżący poziom marż został wyznaczony na podstawie ostatnio zawartych transakcji o podobnym ryzyku kredytowym.

Zobowiązania podporządkowane i pożyczki średnioterminowe

Wartość godziwa tego rodzaju instrumentów finansowych została oszacowana na podstawie modelu stosowanego do wyznaczania wartości rynkowej obligacji o zmiennym oprocentowaniu przy bieżącym poziomie stóp rynkowych i historycznej marży na ryzyko kredytowe. Podobnie jak w przypadku portfela kredytowego Bank uwzględni poziom marży pierwotnej jako składnika kosztu finansowania średnioterminowego pozyskanego w przeszłości w relacji do bieżącego poziomu marż dla podobnych instrumentów, o ile można je wiarygodnie określić. Ze względu na brak płynnego rynku pożyczek średnioterminowych jako punktu odniesienia dla ustalenia obecnego poziomu marż, przyjęto marżę historyczną.

Poniższa tabela przedstawia wyniki opisanych wyżej analiz wg stanu na 30.06.2019 roku (tys. zł):

	Nota	Wartość bilansowa	Wartość godziwa
AKTYWA WYCENIANE WG ZAMORTYZOWANEGO KOSZTU			
Instrumenty dłużne	14	56 881	57 541
Lokaty oraz kredyty i pożyczki udzielone bankom i innym instytucjom monetarnym	14	711 642	711 532
Kredyty i pożyczki udzielone klientom (*)	13	66 513 785	65 205 005
ZOBOWIĄZANIA WYCENIANE WEDŁUG ZAMORTYZOWANEGO KOSZTU			
Zobowiązania wobec banków i innych instytucji monetarnych	18	1 908 263	1 910 423
Zobowiązania wobec klientów	19	76 827 811	76 835 471
Wyemitowane dłużne papiery wartościowe	21	1 469 990	1 472 220
Zobowiązania podporządkowane	22	1 646 331	1 648 371

* - Negatywny efekt wyceny portfela kredytowego do wartości godziwej jest w głównej mierze spowodowany wzrostem marż kredytowych. Stosowana przez Bank metodologia wyceny portfela kredytowego zakłada, że bieżące marże w najlepszy sposób odzwierciedlają istniejące warunki rynkowe i sytuację ekonomiczną. Analogiczna zasada jest szeroko stosowana do wyceny nienotowanych na aktywnych rynkach papierów dłużnych. W efekcie, paradoksalnie zawsze, kiedy marże na nowych kredytach rosną, spada wartość godziwa „starego” portfela kredytowego.

Modele zastosowane do wyznaczenia wartości godziwej instrumentów finansowych wymienionych w powyższej tabeli nieujmowanych według wartości godziwej w bilansie Grupy, wykorzystują techniki wyceny oparte na parametrach nie pochodzących z rynku. W związku z tym, zaliczane są do trzeciej kategorii wyceny.

Poniższa tabela przedstawia wyniki opisanych wyżej analiz wg stanu na 31.12.2018 roku (tys. zł):

	Nota	Wartość bilansowa	Wartość godziwa
AKTYWA WYCENIANE WG ZAMORTYZOWANEGO KOSZTU			
Instrumenty dłużne	14	44 884	45 631
Lokaty oraz kredyty i pożyczki udzielone bankom i innym instytucjom monetarnym	14	731 252	731 163
Kredyty i pożyczki udzielone klientom (*)	13	51 461 155	50 070 672
ZOBOWIĄZANIA WYCENIANE WEDŁUG ZAMORTYZOWANEGO KOSZTU			
Zobowiązania wobec banków i innych instytucji monetarnych	18	1 788 857	1 791 378
Zobowiązania wobec klientów	19	66 243 769	66 245 865
Wyemitowane dłużne papiery wartościowe	21	809 679	811 734
Zobowiązania podporządkowane	22	701 883	695 468

8.2. INSTRUMENTY FINANSOWE UJMOWANE W BILANSIE WEDŁUG WARTOŚCI GODZIWEJ

Poniższa tabela przedstawia wartości bilansowe instrumentów wycenianych do wartości godziwej usystematyzowane według zastosowanej techniki określania wartości godziwej:

Dane w tys. zł, stan na 30.06.2019

	Nota	Kwotowania	Techniki wyceny w	Techniki wyceny z
		aktywnego ryнку	oparciu o parametry pochodzące z rynku	wykorzystaniem istotnych parametrów niepochodzących z rynku
		Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3
AKTYWA				
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	11			
Wycena instrumentów pochodnych			40 027	55 432
Instrumenty kapitałowe		289		
Instrumenty dłużne		698 615		
Aktywa finansowe inne niż przeznaczone do obrotu obowiązkowo wyceniane według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	13			
Instrumenty kapitałowe				21 609
Instrumenty dłużne				76 473
Kredyty i pożyczki				1 341 424
Aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez inne całkowite dochody	12			
Instrumenty kapitałowe		301		29 039
Instrumenty dłużne		17 798 744	897 883	
Instrumenty pochodne - rachunkowość zabezpieczeń	15		99 864	
PASYWA				
Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu	11			
Wycena instrumentów pochodnych			89 436	54 728
Pozycje krótkie		85 590		
Instrumenty pochodne - rachunkowość zabezpieczeń	15		339 276	

Dane w tys. zł, stan na 31.12.2018

	Nota	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3
AKTYWA				
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	11			
Wycena instrumentów pochodnych			59 071	38 008
Instrumenty kapitałowe		104		
Instrumenty dłużne		693 242		
Aktywa finansowe inne niż przeznaczone do obrotu obowiązkowo wyceniane według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	13			
Instrumenty kapitałowe				21 609
Instrumenty dłużne				43 187
Kredyty i pożyczki				1 250 525
Aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez inne całkowite dochody	12			
Instrumenty kapitałowe		257		29 042
Instrumenty dłużne		20 504 839	1 599 800	
Instrumenty pochodne - rachunkowość zabezpieczeń	15		125 501	
PASYWA				
Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu	11			
Wycena instrumentów pochodnych			65 568	38 162
Pozycje krótkie		123 754		
Instrumenty pochodne - rachunkowość zabezpieczeń	15		376 811	

Stosując kryterium techniki wyceny Grupa na dzień 30.06.2019 r. klasyfikowała do kategorii 3 następujące instrumenty finansowe:

- ekspozycje kredytowe zawierające w definicji oprocentowania dźwignię finansową / mnożnik (są to ekspozycje kart kredytowych i limitu w rachunku bieżącym dla których oprocentowanie oparte jest o mnożnik: 4 razy stopa lombardowa). Do oszacowania wartości godziwej kredytów, z uwagi na brak dostępności wartości rynkowej, posłużono się wewnętrznym modelem wyceny z uwzględnieniem założenia, iż w momencie udzielenia kredytu wartość godziwa równa jest wartości bilansowej. Wartość godziwa kredytów bez rozpoznanej utraty wartości jest równa sumie przyszłych oczekiwanych przepływów pieniężnych zdyskontowanych na daną datę bilansową. Stopa dyskontująca stanowi sumę: kosztu ryzyka, kosztu finansowania, wartości oczekiwanego zwrotu. Wartość godziwa kredytów o rozpoznanej utracie wartości jest równa sumie przyszłych oczekiwanych odzysków zdyskontowanych z zastosowaniem efektywnej stopy procentowej, uznając że średnie oczekiwane odzyski uwzględniają w pełni element ryzyka kredytowego. W przypadku wzrostu stopy dyskontującej o 1 p.p. wycena portfela zmanitaby się o -0,22% (analiza wrażliwości: na podstawie modelu wyceny FV dla portfela kart kredytowych);
- opcje na indeksy; transakcje opcyjne są wyceniane według wartości godziwej z zastosowaniem modeli do wyceny opcji, wycena modelowa uzupełniana jest o wpływ na wartość godziwą szacunkowego parametru ryzyka kredytowego;
- akcje uprzywilejowane (klasyfikowane jako instrument dłużny) VISA Incorporation w ilości 23 847 szt., sposób oszacowania wartości godziwej uwzględnia wartość pieniądza w czasie, okres konwersji akcji uprzywilejowanych na akcje zwykłe VISA oraz korekty wynikające ze sporów (bieżących lub potencjalnych) których stroną byłaby VISA lub Bank;
- pozostałe instrumenty kapitałowe wyceniane według wartości godziwej (nienotowane na aktywnym runku).

W okresie sprawozdawczym Grupa nie dokonywała transferów instrumentów finansowych pomiędzy technikami wyceny do wartości godziwej.

Zmiany stanu wartości godziwych instrumentów wycenianych w oparciu o techniki wyceny z wykorzystaniem istotnych parametrów nie pochodzących z rynku w 1 półroczu 2019 oraz w roku 2018 przedstawiają poniższe tabele (w tys. zł):

	Opcje na indeksy	Opcje wbudowane w emitowane papiery dłużne i depozyty	Akcje i udziały	Instrumenty dłużne	Kredyty i pożyczki
Stan na 31.12.2018	35 430	(35 584)	50 651	43 187	1 250 525
Rozliczenie / sprzedaż / zakup	8 704	(7 665)	0	17 652	42 716
Zmiana wyceny ujęta w kapitale własnym	0	0	0	0	0
Przychody z tytułu odsetek i przychody o podobnym charakterze	0	0	0	0	53 284
Wynik z tytułu aktywów i zobowiązań finansowych przeznaczonych do obrotu	8 253	(8 434)	0	0	0
Wynik z tytułu aktywów finansowych nieprzeznaczonych do obrotu wycenianych obowiązkowo według wartości godziwej przez wynik finansowy	0	0	0	15 634	(5 101)
Wynik z pozycji wymiany	0	0	(3)	0	0
Stan na 30.06.2019	52 387	(51 683)	50 648	76 473	1 341 424

Dla opcji na indeksy zawieranych na nieaktywnym rynku oraz opcji walutowych Grupa zawiera jednocześnie transakcje zamykające back-to-back na rynku międzybankowym, w rezultacie element szacowanego ryzyka kredytowego nie ma wpływu na wynik finansowy.

Oszacowany przez Grupę wpływ korekt z tytułu ryzyka kredytowego kontrahenta nie był znaczący z punktu widzenia poszczególnych transakcji pochodnych zawartych przez Bank. W konsekwencji, Bank nie uznaje wpływu nieobserwowalnych danych wejściowych użytych do wyceny transakcji pochodnych za znaczący i zgodnie z postanowieniami MSSF 13.73 nie klasyfikuje takich transakcji do 3 poziomu hierarchii wartości godziwej.

	Opcje na indeksy	Opcje wbudowane w emitowane papiery dłużne i depozyty	Akcje i udziały	Instrumenty dłużne	Kredyty i pożyczki
Stan na 31.12.2017	43 159	(42 231)	29 632	47 976	0
Korekty/reklasyfikacje z tytułu wdrożenia MSSF9	0	0	15 403	(18 344)	1 099 841
Stan na 01.01.2018	43 159	(42 231)	45 035	29 632	1 099 841
Rozliczenie / sprzedaż / zakup	(6 287)	5 611	2 515	0	72 009
Zmiana wyceny ujęta w kapitale własnym	0	0	3 095	0	0
Przychody z tytułu odsetek i przychody o podobnym charakterze	0	0	0	0	98 605
Wynik z tytułu aktywów i zobowiązań finansowych przeznaczonych do obrotu	(1 442)	1 036	0	0	0
Wynik z tytułu aktywów finansowych nieprzeznaczonych do obrotu wycenianych obowiązkowo według wartości godziwej przez wynik finansowy	0	0	0	13 555	(19 930)
Wynik z pozycji wymiany	0	0	6	0	0
Stan na 31.12.2018	35 430	(35 584)	50 651	43 187	1 250 525

9. ZOBOWIĄZANIA I AKTYWA WARUNKOWE

Poniżej zaprezentowano dane na temat spraw sądowych toczących się z powództwa oraz przeciwko jednostkom Grupy. Odrębną kategorię stanowią postępowania związane z działaniami Urzędu Kontroli Skarbowej, które zostały opisane w **Rozdziale 4. nota 10**).

Sprawy sądowe z powództwa Grupy

Wartość przedmiotu sporu spraw sądowych, wg stanu na 30.06.2019, w których spółki Grupy występowały w roli powoda wynosiła 302,3 mln zł.

W dniu 3 stycznia 2018 r. Bank Millennium otrzymał decyzję Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (UOKiK), w której Prezes UOKiK stwierdził naruszenie przez Bank praw konsumentów. Zdaniem Prezesa UOKiK istotą naruszenia jest to, że Bank poinformował konsumentów (dotyczy to 78 umów) w odpowiedziach na ich reklamacje, że wyrok sądowy stwierdzający abuzywność postanowień umowy kredytu dotyczących indeksacji nie ma do nich zastosowania. Zgodnie ze stanowiskiem Prezesa UOKiK abuzywność postanowień umownych stwierdzona przez sąd w toku kontroli abstrakcyjnej jest konstytutywna i skuteczna w stosunku do każdej umowy od początku jej zawarcia. W wyniku decyzji Bank jest zobowiązany do:

- 1) przesłania informację o decyzji UOKiK do wspomnianych 78 klientów,
- 2) umieszczenia informacji o decyzji i treści decyzji na stronie internetowej i na Twitterze,
- 3) zapłaty kary w wysokości 20,7 miliona PLN. Decyzja w sprawie kary nie podlega natychmiastowemu wykonaniu.

Decyzja Prezesa UOKiK nie jest ostateczna. Bank nie zgadza się z decyzją i złożył odwołanie w ustawowym terminie.

Sprawy sądowe przeciwko Grupie

Na dzień 30.06.2019 r. najistotniejszym postępowaniem w grupie spraw sądowych, w których spółki Grupy występowały w roli pozwanego, była sprawa z powództwa Europejskiej Fundacji Współpracy Polsko - Belgijskiej (EFWP-B) przeciwko Bankowi Millennium S.A., o wartości sporu 521,9 mln PLN wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 05.04.2016 r. do dnia zapłaty.

Pozew z dnia 23.10.2015 r. powód skierował do Sądu Okręgowego w Warszawie i doręczony został Bankowi w dniu 04.04.2016 r. Podstawą roszczeń dochodzonych w pozwie jest według powoda powstanie szkody w jego majątku, wskutek czynności podejmowanych przez Bank, polegających na błędnej interpretacji Umowy kredytu obrotowego zawartej pomiędzy Bankiem a PCZ S.A., co spowodowało postawienie kredytu w stan wymagalności.

W sprawie z powództwa EFWP-B, powód wniósł o zabezpieczenie powództwa w kwocie 250,0 mln PLN. Przedmiotowy wniosek został przez Sąd Apelacyjny prawomocnie oddalony 5.09.2016 r. Bank wniósł o oddalenie powództwa w całości, nie zgadzając się z zawartymi w pozwie zarzutami.

Na poparcie stanowiska Banku, do akt postępowania pełnomocnik Banku złożył korzystny dla Banku, prawomocny odpis wyroku Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu wydany w tożsamym stanie prawnym w sprawie z powództwa PCZ SA przeciwko Bankowi. Aktualnie Sąd prowadzi postępowanie dowodowe.

Ponadto 19 stycznia 2018 Bank otrzymał pozew First Data SA żądający zapłaty 186,8 mln PLN. First Data żąda udziału w należności jaką Bank otrzymał w związku z transakcją przejęcia Visa Europe przez Visa Inc. Powód żądanie swoje opiera na umowie z Bankiem o współpracę w zakresie przyjmowania i rozliczeń operacji przeprowadzonych przy użyciu kart Visa. Bank nie uznaje żądań i wniósł odpowiedź na pozew w terminie określonym prawem. Zgodnie z wyrokiem z dnia 13.06.2019 Bank wygrał sprawę przed Sądem I instancji. Powód złożył zapowiedź apelacji.

Łączna wartość przedmiotu sporu dla pozostałych spraw, w których spółki Grupy występowały w roli pozwanego, wg stanu na 30.06.2019 r., wynosiła 455,7 mln PLN (z wyłączeniem opisanych niżej pozwów grupowych). W grupie tej najistotniejszą kategorię stanowią sprawy dotyczące terminowych operacji finansowych (sprawy opcyjne) oraz sprawy dotyczące portfela walutowych kredytów hipotecznych.

W obszarze portfela walutowych kredytów hipotecznych występuje ryzyko, związane z orzeczeniami polskich sądów w sprawach z powództwa kredytobiorców walutowych kredytów hipotecznych przeciwko bankom (w tym Bankowi Millennium).

Dotychczas zdecydowana większość z wyroków w sprawach, dotyczących Banku Millennium, była dla banku korzystna. Jednakże pewne, niedawne orzeczenia oraz opinia Rzecznika Generalnego Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości (więcej informacji na temat tej opinii przedstawiono poniżej) w sprawie pytań, zadanych przez polski sąd w sprawie takiego rodzaju postępowania, spowodowały ryzyko wydania przez Europejski Trybunał Sprawiedliwości orzeczenia, które zwiększyłyby ryzyko ewentualnej zmiany linii orzecznictwa. W razie zaistnienia, takie ryzyko może wyrzucić znaczny, negatywny wpływ na banki, posiadające portfele walutowych kredytów hipotecznych (w tym Bank Millennium). Zobowiązania warunkowe wynikające z ewentualnego negatywnego wyroku Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości, który miałby zastosowanie w lokalnych orzeczeniach, nie można wiarygodnie oszacować.

Opinia Rzecznika Generalnego Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości

W dniu 14 maja 2019 r. Rzecznik Generalny Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej złożył opinię w sprawie nr C 260/18 Kamil Dziubak, Justyna Dziubak przeciwko Raiffeisen Bank International AG z siedzibą w Wiedniu (prowadzący działalność w Polsce w formie oddziału pod nazwą Raiffeisen Bank International AG Oddział w Polsce, dawniej Raiffeisen Bank Polska SA z siedzibą w Warszawie). Opinia zawiera propozycję odpowiedzi na pytania sądu odsyłającego (Sądu Okręgowego w Warszawie), zawarte we wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym, zadane na podstawie art. 267 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej.

Sąd odsyłający (Sąd Okręgowy w Warszawie) zadał 4 pytania dotyczące umowy kredytu hipotecznego zgodnie z którą bank udzielił kredytobiorcom kredytu wyrażonego w walucie polskiej, ale indeksowanego do waluty obcej, w tym przypadku franka szwajcarskiego.

Stanowisko Rzecznika Generalnego nie ma charakteru wiążącego dla Trybunału orzekającego w sprawie a stanowi wyraz jego poglądu i w tym znaczeniu nie może zostać uznane za wskaźnikowe dla formułowania ocen prawnych.

Spory grupowe

Postępowanie grupowe związane z kwestią indeksacji:

W dniu 21 października 2014 r. Bankowi został doręczony pozew grupowy, w którym grupa kredytobiorców Banku reprezentowana przez Miejskiego Rzecznika Konsumentów w Olsztynie dochodzi ustalenia, że Bank ponosi wobec nich odpowiedzialność z tytułu bezpodstawnego wzbogacenia w związku z umowami o kredyt hipoteczny indeksowany do CHF. Zdaniem członków grupy, Bank miał nienależnie pobierać od nich zawyżone kwoty tytułem spłaty kredytów. Zgodnie z pozewem, zawyżenie tych kwot miało wynikać ze stosowania niedozwolonych postanowień umownych dotyczących indeksacji kredytów do CHF.

Aktualny stan:

Liczba członków grupy wynosi ok. 5 400, a wartość przedmiotu sporu została oszacowana na ok. 146 mln PLN. Liczba umów kredytowych objętych postępowaniem wynosi ok. 3 300.

Obecny etap postępowania obejmuje ustalenie składu grupy (tj. ustalenie, czy wszystkie osoby, które zgłosiły przystąpienie do grupy, rzeczywiście spełniają przesłanki do bycia członkami grupy).

Postępowanie grupowe dotyczące UNWW:

W dniu 3 grudnia 2015 r. wpłynął do Banku pozew grupowy. Grupa klientów Banku (454 kredytobiorców będących stronami 275 umów kredytu) jest reprezentowana przez Miejskiego Rzecznika Konsumentów w Olsztynie. Powodowie żądali zapłaty kwoty 3,5 mln PLN, twierdząc, że postanowienia umów dotyczące UNWW są niedozwolone a tym samym bezskuteczne. W piśmie z 4 kwietnia 2018 r. powód rozszerzył grupę, na skutek czego suma roszczeń wzrosła z 3,5 mln PLN do ponad 5 mln PLN.

Aktualny stan:

1 października 2018 r. reprezentant grupy dokonał korekty łącznej kwoty roszczeń dochodzonych pozewem oraz złożył skorygowany wykaz wszystkich członków grupy obejmujący łącznie 697 osób - 432 umowy kredytowe. Zaktualizowana przez powoda wartość przedmiotu sporu wynosi 7 371 107,94 PLN.

Kolejnym etapem postępowania będzie ustalenie przez Sąd składu grupy (tj. określenie czy wszystkie osoby, które złożyły oświadczenia o przystąpieniu do grupy będą uczestniczyć w dalszym postępowaniu).

Ponadto przeciwko Euro Bank S.A. (bank zależny od Banku Millennium S.A.) toczy się spór grupowy o wartości przedmiotu oszacowanej na 3,5 mln PLN, w którym Powodowie domagają się ustalenia rzeczywistego stanu swojego zadłużenia z tytułu umów kredytu hipotecznego zarzucając im abuzywność. Sprawa jest w toku przed Sądem I instancji.

POZYCJE POZABILANSOWE

w tysiącach zł	30.06.2019	31.03.2019	31.12.2018	30.06.2018
Pozabilansowe zobowiązania warunkowe udzielone i otrzymane	11 102 310	10 163 772	10 229 552	9 467 100
Zobowiązania udzielone:	10 578 312	9 764 592	9 855 664	9 174 162
- finansowe	8 928 616	8 324 735	8 423 814	7 857 205
- gwarancyjne	1 649 696	1 439 858	1 431 850	1 316 957
Zobowiązania otrzymane:	523 998	399 179	373 887	292 938
- finansowe	7 399	2 538	0	0
- gwarancyjne	516 599	396 641	373 887	292 938

10. INFORMACJE DODATKOWE

10.1. DANE O AKTYWACH, KTÓRE STANOWIĄ ZABEZPIECZENIE ZOBOWIĄZAŃ

Na dzień 30.06.2019 r. następujące aktywa Banku stanowiły zabezpieczenie zobowiązań (w tys. PLN):

Lp.	Rodzaj aktywa	Portfel	Zabezpieczane zobowiązanie	Wartość nominalna aktywa	Wartość bilansowa aktywa
1.	Obligacje skarbowe WZ0121	utrzymywanie i sprzedaż	kredyt lombardowy udzielany Bankowi przez NBP	130 000	131 438
2.	Obligacje skarbowe WZ0120	utrzymywanie i sprzedaż	wstępny depozyt zabezpieczający transakcje na kontraktach terminowych na obligacje	500	505
3.	Obligacje skarbowe WZ0120	utrzymywanie i sprzedaż	zabezpieczenie Funduszu Ochrony Środków Gwarantowanych w ramach Bankowego Funduszu Gwarancyjnego	321 000	324 550
4.	Obligacje skarbowe PS0421	utrzymywanie i sprzedaż	zabezpieczenie Funduszu Ochrony Środków Gwarantowanych w ramach Bankowego Funduszu Gwarancyjnego	35 000	35 387
5.	Bony pieniężne NBP_050719	utrzymywanie i sprzedaż	BFG - fundusz gwarancyjny - zabezpieczenie zobowiązania do zapłaty	43 350	43 343
6.	Bony pieniężne NBP_050719	utrzymywanie i sprzedaż	BFG - fundusz przymusowej restrukturyzacji - zabezpieczenie zobowiązania do zapłaty	27 100	27 095
7.	Środki pieniężne	należności	wpłata na Fundusz Gwarantowania Rozliczeń Transakcji Terminowych	100	100
8.	Środki pieniężne	należności	wpłata na Fundusz Zabezpieczający OTC - KDPW_CCP	3 007	3 007
9.	Depozyty złożone	lokaty w bankach	rozliczenie z tytułu zawartych transakcji	403 391	403 391
10.	Należności leasingowe	kredyty i pożyczki	pożyczki udzielone Spółce Millennium Leasing	567 894	567 894
RAZEM				1 531 342	1 536 710

Dodatkowo według stanu na 30.06.2019 r. Grupa posiadała zawarte krótkoterminowe (rozliczane przeważnie w ciągu 7 dni) transakcje sprzedaży skarbowych papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu, których przedmiotem były papiery wartościowe o wartości 20 977 tys. zł.

Na dzień 31.12.2018 r. następujące aktywa Banku stanowiły zabezpieczenie zobowiązań (w tys. PLN):

Lp.	Rodzaj aktywa	Portfel	Zabezpieczane zobowiązanie	Wartość nominalna aktywa	Wartość bilansowa aktywa
1.	Obligacje skarbowe WZ0121	utrzymywanie i sprzedaż	kredyt lombardowy udzielany Bankowi przez NBP	130 000	131 630
2.	Obligacje skarbowe WZ0120	utrzymywanie i sprzedaż	wstępny depozyt zabezpieczający transakcje na kontraktach terminowych na obligacje	500	507
3.	Obligacje skarbowe WZ0120	utrzymywanie i sprzedaż	zabezpieczenie Funduszu Ochrony Środków Gwarantowanych w ramach Bankowego Funduszu Gwarancyjnego	311 000	315 273
4.	Bony pieniężne NBP_040119	utrzymywanie i sprzedaż	BFG - fundusz gwarancyjny - zabezpieczenie zobowiązania do zapłaty	35 600	35 600
5.	Bony pieniężne NBP_040119	utrzymywanie i sprzedaż	BFG - fundusz przymusowej restrukturyzacji - zabezpieczenie zobowiązania do zapłaty	27 100	27 100
6.	Środki pieniężne	należności	wpłata na Fundusz Gwarantowania Rozliczeń Transakcji Terminowych	100	100
7.	Środki pieniężne	należności	wpłata na Fundusz Zabezpieczający OTC - KDPW_CCP	2 583	2 583
8.	Depozyty złożone	lokaty w bankach	rozliczenie z tytułu zawartych transakcji	264 108	264 108
RAZEM				770 991	776 901

Dodatkowo według stanu na 31 grudnia 2018 Grupa posiadała zawarte krótkoterminowe (rozliczane przeważnie w ciągu 7 dni) transakcje sprzedaży skarbowych papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu, których przedmiotem były papiery wartościowe o wartości 50 290 tys. zł.

10.2. PAPIERY WARTOŚCIOWE STANOWIĄCE PRZEDMIOT TRANSAKЦИИ Z PRZYRZECZENIEM ODKUPU

Następujące papiery wartościowe (prezentowane w bilansie Grupy) stanowiły przedmiot transakcji z przyrzeczeniem odkupu (SBB), w tys. zł:

Rodzaj papieru wartościowego	30.06.2019		31.12.2018	
	Wartość nominalna	Wartość bilansowa	Wartość nominalna	Wartość bilansowa
Obligacje skarbowe	20 836	20 977	49 667	50 290
RAZEM	20 836	20 977	49 667	50 290

W następstwie zawarcia transakcji z przyrzeczeniem odkupu, których przedmiotem są papiery wartościowe prezentowane w powyższej tabeli, Grupa jest narażona na ryzyka analogiczne jak w przypadku posiadania papierów wartościowych o tej samej charakterystyce we własnym portfelu.

10.3. DYWIDENDA ZA ROK 2019

Bank Millennium ma politykę dywidendy, obejmującą wypłatę 35% do 50% zysku netto, zakładając, że zalecenia Komisji Nadzoru Finansowego (KNF), dotyczące wypłaty dywidendy, zostaną zrealizowane.

Wysokie współczynniki kapitałowe na koniec roku 2018 pozwalałyby na wypłatę 75%, gdyby nie dodatkowe kryteria K1 i K2 dla banków, mających portfele walutowych kredytów hipotecznych, które KNF utrzymała, ogłaszając w styczniu 2019 r. zalecenie w zakresie polityki banków odnośnie do dywidendy. Kryterium K1 bazuje na udziale walutowych kredytów hipotecznych w całym portfelu, a kryterium K2 opiera się na udziale roczników 2007-2008 w łącznym portfelu walutowych kredytów hipotecznych.

W związku z powyższym oraz zważywszy na planowane przejęcie Euro Bank S.A., Bank zamierzał zatrzymać całość zysku netto za rok 2018 w kapitałach własnych, w celu wzmocnienia współczynników kapitałowych. Stosowną propozycję zatrzymania całego zysku netto wypracowanego w roku 2018 r. Zarząd Banku przedstawił Walnemu Zgromadzeniu Akcjonariuszy. Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy które odbyło się w dniu 25 marca 2019 zdecydowało o zatrzymaniu zysku za rok 2018 w kapitałach własnych Banku.

10.4. ZYSK NA AKCJĘ

Zysk na jedną akcję za 1 półrocze 2019 r. (oraz rozwodniony zysk na akcję), wyliczony na bazie skonsolidowanej wynosi 0,28 zł.

10.5. AKCJONARIUSZE POSIADAJĄCY CO NAJMNIEJ 5% OGÓLNEJ LICZBY GŁOSÓW NA WZA JEDNOSTKI DOMINUJĄCEJ GRUPY - BANKU MILLENNIUM S.A.

Z uwagi na fakt, że Bank jest spółką publiczną, której akcje znajdują się w obrocie na Gieldzie Papierów Wartościowych w Warszawie, Bank nie posiada szczegółowych informacji na temat struktury akcjonariatu aktualnej na 30 czerwca 2019 roku. Informacja na temat akcjonariuszy, zawarta w poniższej tabeli, podana została na podstawie danych zebranych w związku z rejestracją akcjonariuszy uprawnionych do wzięcia udziału w Walnym Zgromadzeniu Banku zwołanym na dzień 25 marca 2019 roku.

Najwięksi akcjonariusze jednostki dominującej Grupy - Banku (powyżej 5% udział w głosach WZA):

Akcjonariusze według stanu na 30.06.2019	Ilość akcji	% udział w kapitale zakładowym	Ilość głosów	% udział w głosach na WZA
Banco Comercial Portugues S.A.	607 771 505	50,10	607 771 505	50,10
Nationale-Nederlanden Otwarty Fundusz Emerytalny	100 000 000	8,24	100 000 000	8,24
Aviva Otwarty Fundusz Emerytalny Aviva Santander	76 300 000	6,29	76 300 000	6,29
Otwarty Fundusz Emerytalny PZU „Złota Jesień”	68 000 000	5,61	68 000 000	5,61

Akcjonariusze według stanu na 31.12.2018	Ilość akcji	% udział w kapitale zakładowym	Ilość głosów	% udział w głosach na WZA
Banco Comercial Portugues S.A.	607 771 505	50,10	607 771 505	50,10
Nationale-Nederlanden Otwarty Fundusz Emerytalny	105 018 325	8,66	105 018 325	8,66
Aviva Otwarty Fundusz Emerytalny Aviva Santander	76 301 553	6,29	76 301 553	6,29
Otwarty Fundusz Emerytalny PZU „Złota Jesień”	68 043 397	5,61	68 043 397	5,61

10.6. INFORMACJE O UDZIELENIU PRZEZ GRUPĘ PORĘCZEŃ KREDYTU LUB GWARANCJI

W 1 półroczu 2019 r. Grupa nie udzieliła żadnemu z Klientów gwarancji lub poręczeń, w wyniku czego łączna wartość zaangażowania Grupy z tego tytułu na dzień 30 czerwca 2019 r. byłaby znacząca.

10.7. SEZONOWOŚĆ I CYKLICZNOŚĆ DZIAŁAŃ

W działalności Grupy nie występują istotne zjawiska podlegające wahaniom sezonowym lub mające charakter cykliczny.

10.8. POZOSTAŁE INFORMACJE DODATKOWE I WYDARZENIA PO DACIE BILANSU

Na dzień 30.06.2019 r. Grupa nie posiada istotnych zobowiązań z tytułu dokonania zakupu rzeczowych aktywów trwałych, a w okresie objętym skróconym skonsolidowanym sprawozdaniem Grupa nie dokonywała:

- istotnych odpisów aktualizujących wartość zapasów,
- istotnych transakcji nabycia i sprzedaży rzeczowych aktywów trwałych (za wyjątkiem przejęcia aktywów trwałych w efekcie nabycia Euro Bank która to transakcja została szerzej opisana w Rozdziale 1 „Informacje ogólne o Emitencie”),
- korekty błędów poprzednich okresów,
- istotnych zmian sposobu ustalania wartości godziwej dla instrumentów finansowych wycenianych wg tej wartości,
- zmiany klasyfikacji aktywów finansowych w wyniku zmiany celu lub wykorzystania,
- zmiany sposobu ustalania wartości szacunkowych, które wywierałyby istotny wpływ na bieżący okres śródroczny.

Pomiędzy datą, na którą sporządzono niniejszy raport a datą jego publikacji, nie wystąpiły inne zdarzenia mogące wpłynąć na przyszłe wyniki finansowe Grupy.

Portfel walutowych kredytów hipotecznych

W obszarze regulacji prawnych, dotyczących walutowych kredytów hipotecznych, które były dyskutowane w Polsce przez ostatnie 4 lata, niedawno został przyjęty prezydencki projekt Ustawy z dn. 2 sierpnia 2017 r. o zmianach w Ustawie o wsparciu kredytobiorców znajdujących się w trudnej sytuacji finansowej, którzy zaciągnęli kredyt mieszkaniowy. Ostatecznie zaakceptowany Projekt nie obejmuje utworzenia Funduszu Konwersji. Z drugiej strony, zwiększył dostępność wartego 600 mln zł Funduszu wsparcia kredytobiorców, pierwotnie utworzonego w 2015 r. i nadal czekającego na wykorzystanie na rzecz potrzebujących kredytobiorców (zarówno złotych jak i walutowych kredytów hipotecznych) oraz określa ewentualne, przyszłe wpłaty. Ustawa wejdzie w życie 1 stycznia 2020 r.

Bank Hipoteczny

Kredyty hipoteczne są ważnym elementem działalności detalicznej Banku. W związku z tym w czerwcu 2018 r. Bank złożył do Komisji Nadzoru Finansowego wniosek o wydanie zgody na utworzenie banku hipotecznego "Millennium Bank Hipoteczny" z siedzibą w Warszawie, którego jedynym udziałowcem będzie Bank Millennium. Nowy bank ma zapewnić średnio- i długoterminowe finansowanie poprzez emisję listów zastawnych w celu wsparcia działalności w zakresie mieszkaniowych kredytów hipotecznych.

Data	Imię i nazwisko	Stanowisko/Funkcja	Podpis
26.07.2019	Joao Bras Jorge	Prezes Zarządu	Podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym
26.07.2019	Fernando Bicho	Wiceprezes Zarządu	Podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym
26.07.2019	Wojciech Haase	Członek Zarządu	Podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym
26.07.2019	Andrzej Gliński	Członek Zarządu	Podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym
26.07.2019	Wojciech Rybak	Członek Zarządu	Podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym
26.07.2019	Antonio Pinto Junior	Członek Zarządu	Podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym
26.07.2019	Jarosław Hermann	Członek Zarządu	Podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym